

ఆంధ్రమిత్ర

312373 వ తి ది న ము వ క టి ం వ ర బ డు ను
Post Box No. 212. Telephone No. 2544

నంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 193౦-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 29-వ తేది మంగళ వారము } సంచిక ౨౩
Vol. 17 } MADRAS, TUESDAY 29th APRIL 1930. } No. 23
శ్రీ ప్రమాదూతనాథ సంవత్సర వైశాఖమాస శుద్ధ ప్రథమ

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మూర్ఛలు. వాడుపుబొట్ట
కాళ్ళు. చర్మపునొప్పుల బారజోలును.
బట్ట లోగొట్టును. బేసితుల కేదించును.
కాళ్ళు రూపుమాపును. కన్నులల్గించును.
పరకను తొలగించును.

ఈ మందును దుద్దగానే చెమట పట్టుట
లకు తీరమంతటి దున్నదాగ్ధములను తో
డించును. గొప్పల తగ్గించును. విడవడ
జో మూడ. వాడుచున్నార.

BEST INDIAN PAIN-BALM

గొప్పగొప్ప వారిచే కలకుకలు యోగ్యత పత్రములు పొందియున్నది

ఎంచకాన చీటి కూచి కొనిన
మోనము గలుగడు.
కక్కని దబ్బితో వనా నీనా 1-1 0-10-0
దబ్బ 1-1 రు 0-4-0 లు.
ప్రయోగములు ముఖ్యముగా నుండవలసింది.
అమృతాంజన - దీని
6, 7 రులు పెట్టెనీ, ముద్రా
100, ప్రతిదోడ్డు, భోడ్డు, బాంబాయి.

రెండువిధముల నుపయోగించదగిన పార్కర్ డ్యూఫోల్డ్

బల్లపై నుంచుదానిని, జేబు
లో నుంచుకొనటకు మరను
త్రిప్పి వైమాతల క్లిష్టము
తగిలించుడు. ఉచితముగ
నివ్వబడును.

బల్లపై నుంచుకొనుడు
లేదా
చక్కని జేబుకలముగ
నుపయోగించుకొనుడు

మీ బల్లపై... ఏమిటి? ఒక చిత్రమైన కలమును
యొంచుటకు కలుపరాతితోన, పోర్సిలెస్, గాజు,
మోదలైనవాటితోను చేయబడినట్టాండో... లేక పురా
తనమాదిరి సిరాబుడ్డియా. పార్కర్ డ్యూఫోల్డ్ కలము
మెత్తగ వ్రాయును. ప్రస్తుతకాలమందు పురుషులు,
స్త్రీలు సిరాబుడ్డిలో మంచి వ్రాయుటను మాని
పార్కర్ డెస్క్ సెట్టునే ఉపయోగించుచున్నారు.
సిరా ఎల్లప్పుడును సిదముగ యుండును.
నువ్వనమాదిరి సెట్టు బల్లపై నుపయోగించుటకును,
క్లిష్టము తగిలించి జేబులో కూడ ఉంచుకొనవచ్చును.

అమ్మవారినద్దకు వెళ్లి పరీక్షించుడు. మా పార్కర్
నుపయోగించి దానియందు గల యభివృద్ధి గమ
నించుడు. అన్ని స్తోరలందును అమ్మబడును.

పార్కర్ అమ్మవారలు:—
ఎమ్. హుస్సేన్ ఆలీ అండ్
సన్స్, బందరువీధి, మద్రాసు.
జలాల్ అండ్ సన్స్,
రతన్ బజార్, మద్రాసు.

Distributors:—
Dodge & Seymour, Ltd.,
Bombay, Calcutta,
Madras, Delhi, Lahore,
Karachi.

Parker Duofold

హైదరాబాదు

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

భాబాబహదూర్

భాబాబహదూర్ అను నొక మహమ్మదీయ యువకుడు 21-వ తేదీనాడు హైదరాబాదునుండి లాహోరుకు పంజాబు సత్యాగ్రహదళమున పాల్గొన నేగిరి. ప్రేమనుండు పలువురు ప్రమాణులు విచ్చేసి మహమ్మదీయ యువకుని పుష్పకూలాంకృతుల చేసిరి.

తెలివార్త నిరాకరించుట

శ్రీయుత కంఠము సత్యనారాయణ నాయడుగారు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమునకు 22-వ తేదీనాడు ఈ క్రింది తెలివార్త పంపగా, వారు అయ్యది ప్రభుత్వమువారికి విరుద్ధముగా సంఘటనలన తీసికొన వీలులేదని తెలిపిరి.

నాగేశ్వరరావుగారి నిర్బంధము ఇదివరకే మేముగొంతమంది, ఆంధ్రులు క్రూరనిర్బంధవిధానమున కడుబొడ్డి నిలుచుచున్నామని సూచించినాము.

ఆంధ్రసంస్థలు మూయుటకు

శ్రీ జ్యోతిషాచార్య కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారి ఆరెట్టునారాగానే స్థానిక ఆంధ్ర సంస్థలు వారి గౌరవార్థమే మూయుటదెను.

నాయకులకు గాజులు పంపబడెను

ఇచ్చటి సుప్రసిద్ధ హిందునాయకు లగువారికి పోస్టుపార్శ్వ ద్వారా గాజుల జెట్టు పంపబడినవని తెలియుచున్నది. దీనికి కారణము వారలు సత్యుత్సాహసమున పాల్గొన సంఘటనయే యట.

హిందూమత ధర్మాదాయముల బోర్డు

సభ్యులనియామకవిషయమై కమిటీవారి సిఫార్సులు

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 28:—హిందూమతధర్మాదాయముల బోర్డునందు ఖాళీపడిన సభ్యుల స్థానములను ఆధ్యక్షుని స్థానమున భర్తీ చేయువిషయమున సలహా కొరతలకు నియమింపబడిన కమిటీవారు యిక్కింది వారిని ఆధ్యక్షుని స్థానమునకును సభ్యులస్థానమునకును సిఫార్సు చేసినట్లు తెలియుచున్నది. ఆధ్యక్షుని పదవికి కమిటీవారు ఆర్. చార్యరావు కోదండరామానుజులు నాయకుగార్ల కేర్లను సిఫార్సు చేసిరి. సభ్యులపదవికి, యం. సంబంధమొలియార్ నకిలు కొయింబత్తూరు కు. సీతారావు కెన్డె చిరంబర నాథమొలియార్ (తిరునల్వేలి) టి. వి. శ్రీనివాసఆచార్యులగార్ టి. రామచంద్రరావు దామోదర మీనన్ నకిలు కొయింబత్తూరు గార్ల కేర్లను నూచింపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

పెద్దాపురం నకిలుసంఘము 28 తేదీనుండి న్యాయనాదులందరు కోర్టుకు ఖద్దరు దుస్తులతో హాజరుకావలెనని తీర్మానించిరి.

ఎలక్ట్రీ ప్రజలు వైకాఖ పూర్తియైనాడు బందరులో సవిప్టి కాసనోల్లంఘనమును గానింతురట.

మదరాసు అందు సదరక్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో స్థాపింపబడినది.)

ప్రకటన

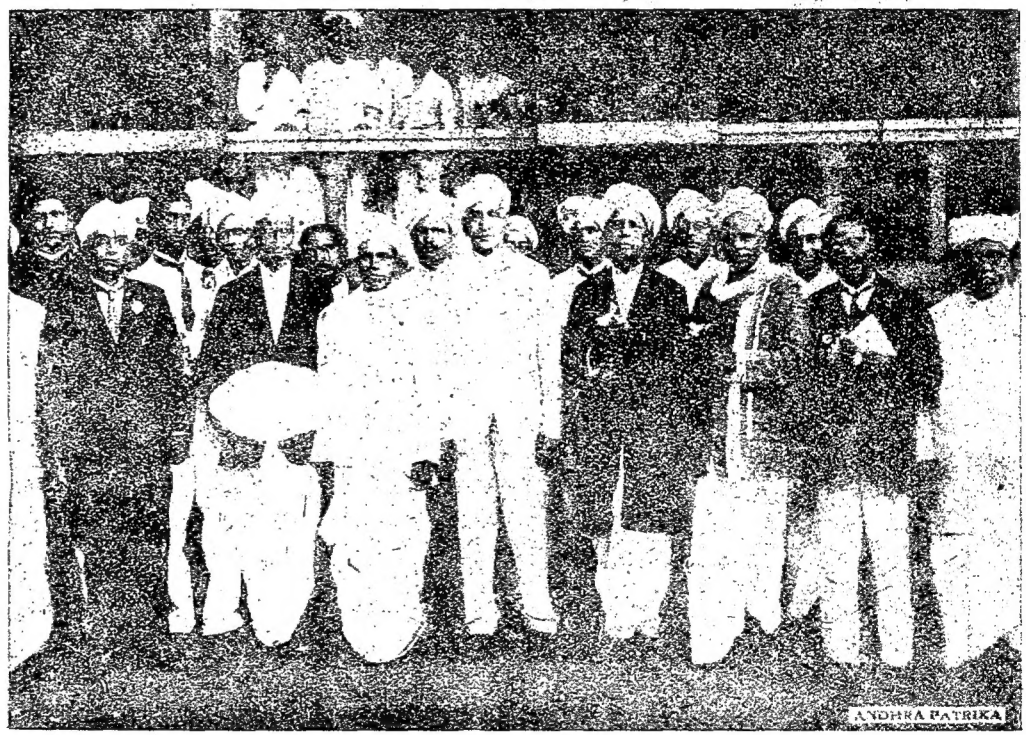
చాకలివేట రైలుస్టేషన్ వద్ద ఇనుపదారుల కడ్డముగ నుండు రైలుగేటు

చాకలివేట రైలుస్టేషన్ వద్ద తిరువత్తియూరు రహదారిలోనున్న రైలు చూపుముకు అడ్డముగ పోవు స్థలమందు గల రైలుగేటు నుండి వెడలు రాకపోకలన్నిటిని 29 తేదీ రాత్రి 9 గంటల మొదలు 30-4-1930 ఉదయం 5 గంటలవరకు ఆపుదలచేసి నైలుపట్టాలు మరమ్మత్తు చేయబడును.

శ్రీశాంతినైనిక దళము - బెజవాడ

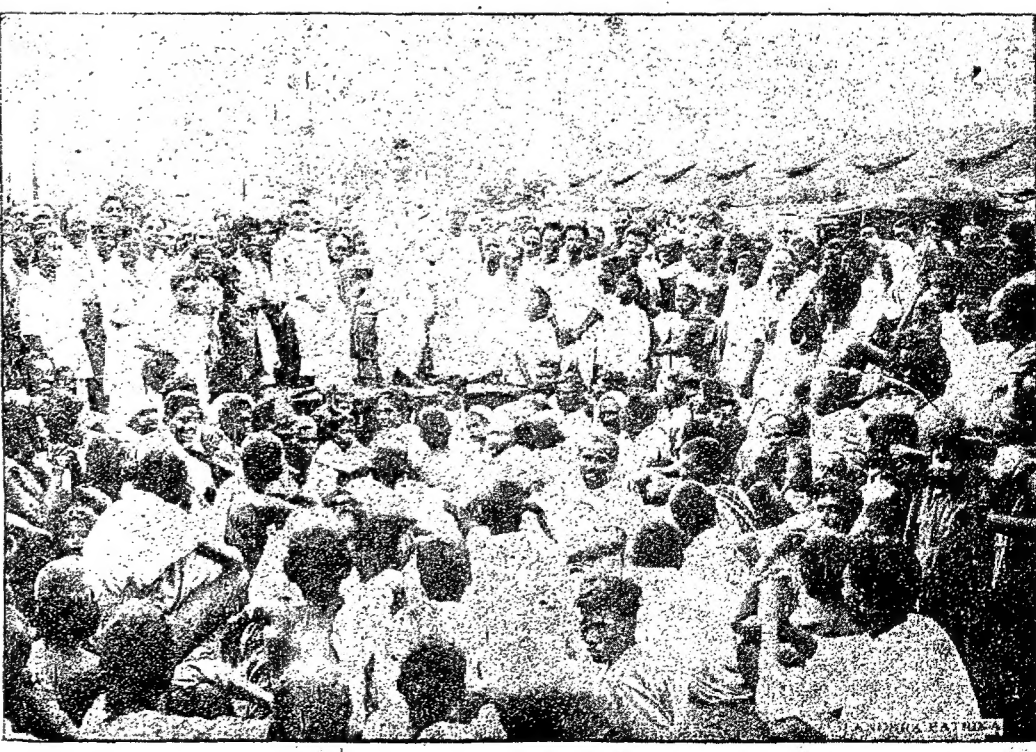

దళాధిపురాలు-శ్రీమతి అయ్యదేవర దుగ్గంబగారు (కాశ్యేరరావుగారి ధర్మపత్ని) (పోటో. పి. సుందర రామయ్య)

కె. ఎన్. వెంకటరమణిగారికి సన్మానము: మదరాసు, ఏప్రిల్ 28. వెంకటరమణిగారు ఆంగ్లమున అనేక సభ్యసభ్యములు రచించినందుకు వక్తిగ్లసంఘము: వెండిపత్రమును వారికి బహుమతిగ నొసంగిరి. అన్యక్షతపహించిన సర్ న్యా|| కుమారన్యాయశాస్త్రీగారు మధ్య నిలిచియున్నా

చూలైమిల్లు సమైక్య కట్టు

26 వ తేదీన పెరంబూరు బారకాసులో సమ్మేదారు కు బి. శివరావుగా రుపన్యసించుట. (పి. ఎన్. ఎ.)

వివిధ రాష్ట్రములందు సత్యాగ్రహము

పంకరాష్ట్రము

బారిపాడు, ఏప్రిల్ 25:—బారిపాడు సత్యాగ్రహ నాయకుడగు నిర్మలరాజు దాసునకు గౌరవ పీఠానంతరము పరిగ్రహించబడుచే వారు కారాగృహమున ఆహారనిరసనకు నవలంబించి యున్నారు.

పోలీసు దార్శన్యము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 27:—బెలూరునందలి కిక్కురాలయము నకు 15 మంది సత్యాగ్రహులు పోలీసువారిని ఎదిరింప, గుంపును చెదరగొట్టి వాలంటీరులను పోలీసువేటకును తీసికొనిపోయిరి. అచ్చట వారివద్దనున్న బాతీయతాకను లాసుకొని సత్యాగ్రహులను మాత్రము వదిలిరి.

ప్రభుత్వోద్యోగుల బహిష్కారము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28:—పోలీసు ఉద్యోగులు సత్యాగ్రహులను పీడించినందులకు ఖారీయాగ్రామస్థులు పోలీసు ఉద్యోగులను సాంఘికముగ బహిష్కరింప నలయునని ఉద్దేశించియున్నారు. నిన్నటిదినము నుండి ప్రసాద భట్టాచారిగారు వాలంటీరు ఉప్పు తయారుచేయుచుండగ పోలీసువారు వచ్చి ఉప్పు తయారుచేయుచుండను పగులగొట్టి బ్రయత్నించిరి. ఇది చూచి ఆవాలంటీరు ఉప్పునుండను పొయ్యిమీదనుండి తీసి తల మీద పెట్టుకొనెను. పోలీసువారు వాలంటీరును లాగిరి. అందుచే కుండపగిలి కుండలోని వేడినీళ్లు వాలంటీరుతలపై పడెను. తల మాడిపోయెను.

స్వాధీనపత్రికాధికారి వారంటు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28:—నిన్నటిదినము పోలీసువారు స్వాధీనపత్రికాధికారియమును సోదావేరిరి. ఏప్రిల్ 3 వ తేదీన ఆపత్రికలో ప్రకటింపబడిన “భయదాస్యమునుండి విముక్తి” అను వ్యాసమునకు 124 వ సెక్షనుక్రింద పత్రికాసంపాదకునిపై వారంటును పోలీసువారు తెచ్చిరి. కాని సంపాదకుడు నగరమున లేనందున వారంటు జారీకాలేదు.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

మిరటలు, ఏప్రిల్ 28:—గాంధీ ఆశ్రమమునకు చేరిన గానిటాలనందలి కాంగ్రెసుప్రమాణులు అటవీకాసములను ప్రయత్నించుచున్నారు. గోవిందవల్లభపంట్ గారు సెంట్రాల్ సత్యాగ్రహము జరుప ఏర్పాటులు చేయుచున్నాడు. శ్రీమతి ఉత్పల్లవాదేవిగారి నాయకత్వమున శ్రీ వాలంటీరులు విదేశీవస్తువుల షాపులను పిక్కుచేయుచున్నారు. భారతదేశమునందలి మిల్లులలో తయారైనవూలు భారతదేశమునందలి మిల్లులలో అనుబంధితో తయారైన బట్టల అంగభుజు మాత్రము వీరు పిక్కుటచేయుటలేదు. వాలంటీరులు అధికముగ చేరుచున్నారు. స్వరాజ్యలక్ష్యానికైయును ఓరివిక కొనసాగుచున్నది.

వారణాసి, ఏప్రిల్ 28:—నేటిదినము విదేశీవస్తుదహనము జరిగినది. ఉప్పుచట్టము వల్లంఘించినందులకు ఇరువురు థెంగాలిలు అరెస్టుచేయబడిరి.

రాజీనామ ఇచ్చిన డిప్యూటీ కలెక్టరు

సత్యాగ్రహదళనాయకు డగుట

బాడను, ఏప్రిల్ 28:—డిప్యూటీ కలెక్టరు ఉద్యోగమునకు రాజీనామ ఇచ్చిన భామరూ పుష్పిరాజుసింగు అతనిభార్య 11 మంది వాలంటీరులతో నోకేయూరియందు ఉప్పుచట్టమువల్లంఘించుటకై నేటిదినము బాడనునుండి ప్రయాణమై, రామపంక గ్రామమున కొంతమంది కుంటకులు వాలంటీరులను ఎదిరించి బాతీయతాకలను లాసుకొనిరి.

రాబారెల్లిజిల్లా

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 28:—రాబారెల్లిజిల్లాలో ఎన్నియో గ్రామములందు ఉప్పు చట్టము ఉల్లంఘింపబడినది. నిన్నటిదినము ఒక గ్రామములో నలుగురు వాలంటీరులు అరెస్టుచేయబడిరి. రాబారెల్లి జిల్లాలో రాజకీయ వైదీలు ఆహారనిరసనకు నవలంబించియున్నారు.

కర్నాటకము

హుబ్లీ, ఏప్రిల్ 28:—కర్నాటకమున ఇప్పటికి 90 మంది కిక్కింపబడిరి. వీరిలో ప్రముఖులు గంగాధరరావు దేశపాండి, రంగరావ, దినాకరుగార్లు. ప్రస్తుతము రణసంఘపు అధ్యక్షులుగనున్న డాక్టరుహర్షీకరుగారు ఉద్యమమును ఉత్సాహముతో నడుపుచున్నారు. అంకోలయందు 150 మంది వాలంటీరులు ప్రతిదినమును ఉప్పుతయారుచేయుచు శక్తియుంచుచున్నారు. ప్రతిదినము అంకోలలో ఒకరు లేక ఇద్దరు అరెస్టు అగుచున్నారు. వాలంటీరుదళముల నాయకులను మాత్రమే పోలీసువారు అరెస్టుచేయుచున్నారు. కొంతమంది వాలంటీరులు రాష్ట్రమునందలియు తిరిగి ప్రచారము చేయుచున్నారు. అంకోలాలో స్వరాజ్యలక్ష్యానికైయును అములమునందును పచ్చిపప్పులను విక్రయించుచున్నారు. ప్రతిదినము ఈ ఉప్పుతయారుచేయుచు 25 మంది గ్రామస్థులు పాటుచేసికొనియున్నారు. మేనెల 1 వ తేదీ ఉదయము 8 గంటలనుండి సమష్టికాసనోల్లంఘనము జరుగును.

బొంబాయి

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 27:—నేటిదినము శివాజీమందిరమున శ్రీమతి సరోజినీ నాయుడుగారు బాతీయతాకొత్తను మును జరిపిరి. దాదాపు 5000 మంది ఈ ఉత్సవమును చూడవచ్చిరి. బాతీయతాకమునకు వీరు వంటన మొనర్చినవిమ్మట వీరందరు సమద్రమునకువచ్చి నీళ్లుతెచ్చి ఉప్పును తయారుచేసిరి. తియారుచేయ వేలము చేయబడెను. పోలీసువారిబాడ కనుపడలేదు.

సాయంకాలము చాపానినద్ద ఉప్పుసత్యాగ్రహము జరిపినవారిని అభినందించుటకై పౌరసభ జరిగెను. సభకువచ్చిన వారిసంఖ్య అత్యధికముగనుండెను. పోలీసువారు రోడ్డులో అల్లరిజరుగకుండ గుంపుచేరకుండ తగు ఏర్పాటులు గావించుచుండిరి. కాంగ్రెసు వాలంటీరులు పోలీసువారికి ఈ పనియందు అన్నివిధముల తోడ్పడుచుండిరి. జనసమూహము అధికముగ నుండుటచే రెండుసభలు జరుపబడెను. ఒక సభకు శ్రీమతి సరోజినీనాయుడు, మరొక సభకు మున్సి పరిఅత్యంత వహించిరి. ఉప్పుచట్టమును ఉల్లంఘించినవారు పలువురు ఆసభలయందు పాల్గొనిరి. ఉపన్యాసములలో ప్రముఖులు శ్రీమతిక మలాదేవిపంట్గపాధ్యాయి, శ్రీయుగము జమ్నూదాసుద్యారక దాసు, నేర్ రామనారాయణ, నేర్ దుర్గాదత్తు, మధువేద్యునిపాయిద్దినకాసారి, మధువేద్య అబ్దులసలాం, మధువేద్య మజిదార్ హక్ అవంతికాభాయి గోకలే, రామదాసుగారు వారినెరి, ప్రాఫెసర్ రామచంద్ర కోసాంబిగార్లు, పూలరుసలి అనుప్పద్ద అంగ్లయ శ్రీమతి కాకస్సెయర్ అను వోకస్కాన్ యువకునితో సభలోనికి రాగనే సభ్యులు వార్షధ్యములు గావించిరి.

(పి. వె.)

మధ్యపరగణాలు

బాగపూరు, ఏప్రిల్ 28:—నేటిదినము రణసంఘపు అధ్యక్షులగు అభ్యంతరు గారి అధ్యక్షత్వము ఒక పౌరసభ జరిగెను. పదిమంది వాలంటీరులతో అభ్యంతరు గారు ఉప్పును తయారుచేసిరి. ఒక పాట్లము 111 రూపాయలకు, మరొక పాట్లము మూడు రూపాయలకు అమ్మబడెను. 25 మంది వాలంటీరులుగ చేరిరి. రెన్నాస్మిపు పత్తునువారు ఈఉద్యమము నందు కేరటకు సంకల్పించుకొనినందులకు అభ్యంతరు గారు వారిని అభినందించిరి.

(అ. వె.)

మదన కామేశ్వరి లేహ్యము

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, కుక్కనవ్వు, అతిమాత్రము మొదలగువాటిని వారింది మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తి, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కులముల డబ్బీ రు 1-4-0. బాలకుగంధి లేహ్యము—రక్తకుడికి శ్రేష్ఠమయినది సహామేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యితరచర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని వారించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20 కుల డబ్బీ రు. 1-4-0. వి. పి. ఖర్చులు పేరు. పి. పి. ఏ. అండుకోఆయుర్వేదసమాజం, పెరిచేపి-నెల్లూరుజిల్లా.

ఒక ఔషధ వినోదము HEDAUIN ORIGINAL P.R.I. DYSENTERY AND CHOLERA CURE

కలరా నివారణి! హెడ్వోటీన్ అరికులేరియనుండి రయారు చేయబడినది ప్రస్తుతకాలమునందున్న వాటిలో అత్యుత్తమమైనది. కలరాను, అరిసారమునకు ప్రభవము మోతాదే నుగించుచు చున్నట్లు గొప్పవైద్యులచే నిర్ధారణ చేయబడినది. అనుకూలమైన ధరలు రు. 0-15-0, 1-12-0, 3-4-0. ఫార్మికొలాజికల్ రిసిర్చి ఇన్స్టిట్యూట్ బొంబాయి-28, 504, మద్రాసు. పి. టి.

ది మద్రాసు అండ్ సదరన్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లండులో ఇన్కార్పొరేట్ చేయబడినది)

ప్రకటన

నిడదవోలులో హిందువుల భోజనశాల

రైల్వేవారి మేనేజ్మెంటు క్రింద నిడదవోలు రైల్వే స్టేషనులో 1-5-1937 తేదీన, ఒక హిందువుల భోజనశాల ప్రయాణికుల సౌకర్యముకొరకు తెరవబడును. భోజనము, ఫలాహారములు టైమ్ టేబిలులో ప్రయోగించిన రేట్ల ప్రకారము దొరకును. ఈ భోజనశాలలో భుజింపదలచిన రైలు ప్రయాణికులు ముందగ, రైలుగార్డులకు తెలియబరచిన చార్జి లేకనే తండ్రి ద్వారా ముందుగ భోజనశాలాధికారులకు తెలపగలరు.

గొప్ప డిటెక్టివు నవలలు

మామూనుదిరము రు. 1-8-0 ప్రణయమహిమ 1-4-0 విచమందిరము 1భా 1-0-0 విచమందిరము 2భా 1-0-0 ఆకాపికాచము 1-0-0 పరిశోధన 0-12-0 నీవేనా 0-12-0 కాలసర్పము 1-4-0 కారాగృహము 1-0-0 రమానుందరి 1-0-0 శక్తిమూరి 1-0-0 బంగారుబరిణి 1, 2భా 2-4-0 మడిగాలి 1-4-0 వోరాబహద్దూరు 1-0-0 మోరప్రతిపాంస 1-0-0 భక్తి విక్రమార్కుల కథలు 1-4-0 చావ్యపుపాటలు 0-6-0 ఆరేచివసువైట్సు 1భా 1-8-0 పడకటింటి రహస్యాలు 1-0-0 ఇంకను అనేక నాటకములు, ప్రహసనములుగలవు. వియవారు:—శ్రీ రాధాకృష్ణ బుక్ డిపో, ఇన్నీసుకేట, రాజమండ్రి.

ఏజెంటు కావలెను

మా మండలి తరపున అప్పవ్యాపారమును సాగించుటకు ఆంధ్రదేశమందలి అన్ని జిల్లాలయందును, అన్ని తాలూకాలయందును, అన్ని ఫిర్కాలయందును, ఏజెంటు కావలసి యున్నారు. “జిల్లా ఏజెంటుకు కనీసపు పనిమీద నెలకు రు 80/-లు వేతనమున్నూ, రు 20/-లు ప్రయాణపు ఖర్చులున్నూ, స్వయముగా చేసిన పనిపైన కమిషనున్నూ, తాలూకా ఏజెంటుకు కనీసపుపనిమీద నెలకు రు 32/-లు వేతనమున్నూ, రు 8/-లు ప్రయాణపుఖర్చులున్నూ, స్వయముగా చేసినపనిపైన కమిషనున్నూ, ముతా ఏజెంటుకు కనీసపు పనిమీద నెలకు రు 25/-లు వేతనమున్నూ, రు 5/-లు ప్రయాణపు ఖర్చులున్నూ యివ్వబడును.” ఏజెంటుగా పనిచేయగోరువారు వారి వారి యోగ్యతలను తెలుపుచు, ఈక్రింది చిరునామాకు దరఖాస్తులను పంపించగోరెదము.

కార్యదర్శి: శ్రీ ప్రజాసహాయకమండలి లిమిటెడ్, గుంటూరు.

విజయనగరం

డాక్టర్. జమ్మి వెంకట్రమణయ్య లీవరు అందు స్ప్రింగ్ వ్యాధులకు ప్రత్యేక చికిత్స నిపుణులు. మద్రాసులో ఖాయముగా నుండురు. ఉత్తరప్రత్యుత్తరము లన్నియు క్రింది ఆడ్రసునకు వ్రాయవలెను. నెం. 27, మాధవవేరుమాళ్ కోయల్ వీధి, మైసూరు మద్రాసు.

విదేశవస్తు బహిష్కారము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 26:—మార్కెట్ రిక సమితివారు నిన్నటిరాత్రి, మాలవ్యాగారి సలహాను చర్చించుటకై సమావేశమైరి. 1 సం॥ వరకును విదేశవస్తువులను దిగుమతి చేయగూడదను విషయమై ఆఖరుశీర్షానము ఒక ఉపసంఘముగను వదలిచడెను. ఈ ఉపసంఘమునకు భారతీయ దిగుమతి సంఘము వస్తువ్యాపారుల సంఘము మొదలైనవిగూడ ప్రతినిధుల నెన్నుకొనును.

ఏప్రిల్ 27:—మాలవ్యాగారు అసెస్సం తరలన ఈదినము మార్కెట్ రిక సమితి ప్రతినిధులను ఇతర ప్రతినిధులను కలిసికొనలేదు.

బొంబాయి దేశీయవస్తు వ్యాపారులశీర్షానము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 27:—బొంబాయి దేశీయవస్తు వ్యాపారసంఘమువారు సమావేశమై కొన్ని తీర్మానముల నామోదించిరి. సత్యాగ్రహాలపై కఠినశిక్షలను ఖండించుట, నగర పోలీసువారి చర్యలను విచారించుట కొక సంఘము నేర్పజుట మొదలైనవి. తీర్మానించిరి. ఈసంఘమువారు ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు కుదురువడనిచో విదేశవస్తువును సుశక్తి చేయువారు ఆధికనష్టము పొందవలసినదనియు, ఇప్పుడు నిలిచియుండు కాంట్రాప్టులను రద్దుచేయవలసి వచ్చుననియు ప్రభుత్వమునాని హెచ్చరించుచున్నారు.

బొంబాయి మిల్లు సొంతదారులు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 27:—బొంబాయి మిల్లు సొంతదారులు సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానము నామోదించిరి. “ప్రతిసభ్యుడును భారతీయ మిల్లులందు తయారైన వస్తువులనే ఉపయోగించవలెననియు, ప్రతివారును తమ శక్త్యానుసారము సమిష్టిగాని ప్రత్యేకముగా గాని యానియమును పాటించుటకు, పాటుపడవలెననియును ఈసంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.” సమావేశమునకు హాజరైనవారిలో సెడ్గిసు, ప్రోమో, ప్రొన్సుగార్డుహాడ గలరు.

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 27:—నిన్నటి దినము ఉష్ణ చట్టును నుల్లంఘించుటకు కడపటిసారి జహార్లాల నైహూగారి సభి అరెస్టుకడపించెను. కేవలముండి విదేశ వస్తు విక్రయనిరోధమునకు వాలంటరీ పూనుకొనెదరు. మహమ్మదీయ దుకాణదారులు పిక్చరింగును ఖండించుచు, ఎట్టి దౌర్జన్యమును జరుగకుండ చూడవలెనని తీర్మానించిరి.

పురుషోత్తముదాసు టాండెగారు, సత్యాగ్రహము అలహాబాదులో జరుగవలెనని జరిగినది గాన యొక ప్రదర్శనములకు తా వీరకక, రామభాగీనందు ఫ్యాక్టరీనినిర్మించవలెనని చెప్పుచున్నారు.

నిన్న సాయంత్రము, నదీతీరమున చారాగంజ్ లో, బహిరంగముగ సభ జరిగెను. సభారు సర్వసమ్మతపడినందు, పురుషోత్తముదాసు టాండె ప్రభువులు మాట్లాడిరి. జహార్లాల నైహూగారిని అరెస్టుచేసిన తరువాత సత్యాగ్రహాలతో నైట్టికోక్త్యమును ప్రభుత్వమువారు కల్పించుకొనకుండుటకు ఆభ్యర్థమును వెలిబుచ్చిరి. ఉమానైహూగారు ప్రేరేపించుటకు ఖద్దరు ధరింపవలెనని బోధించిరి. జహార్లాల సతిగారు సభ్యుల గోరికపై మాట్లాడుచు మిల్లలపై క్రికిరిసి చూచుచున్న తరుణులందరను తమవిదేశవస్తువులను దహనమునకై త్యజింపవలెననికొరగా, అనేకులు వెలుగురడ్డులనుకూడ క్రిందికివేసిరి.

కాన్పూరు, ఏప్రిల్ 26:—సంయుక్తరాష్ట్ర వర్తక సమితివారు సమావేశమై, ప్రస్తుతరాజకీయపరిస్థితుల ననుసరించి విదేశవస్తువులను ముఖ్యముగా వస్తువులను ఈ సంఘమునకు చెందినవా రెవరును దిగుమతి చేయగూడదని తీర్మానించెను.

కాకి, ఏప్రిల్ 26:—శివప్రసాదు గుప్త ఒక వర్షము తమ ఐరోపాయాత్రసాగించి స్వదేశమునకు వచ్చి, యిచట ఉపన్యసిందిరి. అందఱును విదేశవస్తువులను బహిష్కరింపవలెననియు, ఖద్దరును ధరింపవలెననియు వారు ఉద్బోధించిరి. చివరను విదేశవస్తుదహనము జరిగెను.

మహిష్వరము, ఏప్రిల్ 26:—జెంగాలు సత్యాగ్రహ సంఘము తరఫున మధ్యనిశ్చయమునకై శీఘ్రచర్యను సాగుచున్నది. గుట్టుపట్ల తాటిచెట్టియు నరుకబడినవి. ఈ సంవత్సర మిచట కలుసారాయి ఉత్పత్తికాదు. ఇరుగుపొరుగు గ్రామములన్నియు, జమిందారు లక్ష్మీనారాయణ ప్రమాణిక్ గారిని నిర్బంధించినందులకై శివు హరతాళము చేసెదరు.

కలకత్తా, మార్కెట్ రిక సమితివారు బహిష్కారము సభ్యును చర్చించు సంఘమునకు 17 గురు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనిరి. ఈ సమితి కార్యదర్శి ప్రెస్టులిలేఖితో సంభాషించుచు, ఒక సంవత్సరము బహిష్కారము చేయవలెనని తీర్మానించి నచో, కొన్ని చిట్కాలు గలవనియు, భారతీయ మిల్లు గుడ్డ దేశమున కంతటికి చాలవనియు, సంవత్సరమునకు తక్కువ కాలమునకు బహిష్కార మొప్పుకొనవచ్చుననియు చెప్పెను. అయినను అందఱి ఆభిప్రాయము బహిష్కారమునకు సుముఖము గనే యున్నది.

మదరాసునందు బహిష్కారము

మదరాసు, ఏప్రిల్ 27:—ఇకటి విదేశవస్తు బహిష్కార సంఘసభ్యులు దివాన్ బహదూరు ఆర్. రామచంద్ర రావు, సి. ఎన్. ముత్తరంగ మొవల్యూరు డా॥ యు. రామ రావు, నస్రూమి అయ్యంగారు, భక్తవత్సలం, ఎ. ఆర్. వి. ఆచార్, రాజమాణిక్యచెట్టిగార్లు ఇంటింటికి తిరిగి ప్రచారము చేయుచున్నారు. విదేశవస్తువులను వాడమని 1000 మంది ప్రమాణపత్రముల సంతకముచేసిరి.

పైకిలు వ్యాపారుల దీక్ష

ధిల్లీ, ఏప్రిల్ 26:—ధిల్లీ పైకిలు వ్యాపారుల సంఘము సమావేశమై, ఏప్రిల్ 26 తేది మొదలు 6 నెలవరకును ఇంగ్లాండునందు తయారైన పైకిలువస్తువులను తెప్పించగూడదనియు, ఇప్పటికిచ్చిన ఉత్తరవులనుకూడ రద్దుపరుపవలెననియు తీర్మానించెను.

ఆర్థికసాయనశాల

ముక్త్యాల (కృష్ణా)

ప్రశస్తమైనది, కాస్త్రీయమైనది. ఆయుర్వేదావధములు దొరకుచోటు. మీ కేమందు కాలనీననుకూల వ్రాయుదు. కేటలాగు ఉచితము.

మా చెన్నై పురి ఏజంటు-

కీ. వి. శేషయ్య

58. 8/15 నల్ల తంబిపేడి. గిరికొక్కణ్ణి, మద్రాసు.

నూతన వస్తుకములు

ఈ క్రింది వస్తుకములు, ఆంగ్లంల సహాయముల, నూతనోద్దేశములను దలుపుచున్నవి:—

కమలాక్షి, రాజేశ్వరి—వలలు

చిత్రకథామంజరి- 1-2 భాగములు- చిన్న చిన్న చిత్రకథలు దీనిలోగలవు.

ఇవిగాక, “ఇంగ్లీషువారి సంసారవృత్తులు”, “వ్యాసావళి”, “హిందూనుండిముఖులచరిత్రములు” గలవు. ఒక్కొక్కదాని వెల 8 అణాలు. వెలుయవారి, ఏకద్ర్యంధకర్తయును రాయసం వెంకటేశుడు యం. యె. గారికి, గుంటూరు వ్రాసికొనవలెను.

నవయుగ స్వాగతమునందు ప్రభువునునుము

ప్రేమ

(బాబూ అశ్వినీకుమారదత్తు)

అనువాదము వెలువోలు సీతారామయ్య చౌదరి ప్రేమ యను పేరుతో కామమోహములకు దాసులై పీడింపబడు మనుజుల సుద్ధరింపగల సుద్ధర్మధర్మము. ఇందు ప్రేమలక్షణములు, దాని సాధించు సుపాయములు సుబోధకముగా వివరింపబడినవి. ప్రతిమనుజుడు ముఖ్యముగా ప్రతి సవయువకుడు తప్పక చదువదగిన గ్రంథము. అదర్శనీయులను అశ్వినీబాబుగారి జీవన చరిత్రకూడ కలదు. కవిరాజ త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరి గారి యువక్రమణికాసహితము. ఫెదర్లెట్ కాగితము- వెల 6 అణాలు.

వెలువోలు సీతారామస్వామయ్య చౌదరి, శ్రీభాషాసంజీవిసంఘము, అమృతలూరు పోస్టు, తెనాలి తాలూకా, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మద్రాసున కూడ లభించును.

నోటీసు

శ్రీనాథుస్వామి వల్లూరు యస్టేటు జమిందారుగారికి సంబంధించిన గ్రామములో వున్నటువంటి స్వంతకమతం మామూలు పల్లము ఖుమారు య 102-50 శెంట్లు భూమిని సదరు గ్రామములోని పాటిస్థలములలోని మట్టినిన్నీ గవ్వ వరిం తాలూకా బుద్దవరం గ్రామములోని స్వంతకమతం పల్లంభూమి ఖుమారు య 75-0 కన్నా జరాయిలే హక్కునున్న గూడూరు తాలూకా యిలూకా బందరుతాలూకా గూడూరు గ్రామములోని చింతకుంట యానాంపల్లం భూమి ఖుమారు య 43-76 ట్టున్నా నజరానాకున్నా, బెజవాడ తాలూకా తోట్లవల్లూరు గ్రామములో మాతాజా ఆఫీసులో 1980 సం॥ మే నెల 9 తేదీ లగాయతు 18 తేదీ ఆఖరువరకు పేరుమేయించడ మవును గాన బెందర్లు పెట్టుకొన దలచినవారలు యిలాలోపలనే శ్రీ జమిందారుగారికి సంబంధించుకొనవలయును. పాటమరకులు పాట కాలమందు తెలుపబడును.

నాథుస్వామి వల్లూరు యస్టేటు } శ్రీ ఆర్డరు.
మంజూరు ఆఫీసు } జోస్యుల నాగభూషణం
పంగిగూడెం } డివాన్.
24-4-1980

గంజాం సత్యాగ్రహం

బరంపురంలో ఉష్ణ తయారుచేయుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

బరంపురం, ఏప్రిల్ 25:—నిన్న సాయంత్రము ఆంధ్ర భాషాభివర్ధన సమాజహాలు వెనుకనున్న బహిరంగ స్థలమున దొక గొప్పసభ జరిగెను. శ్రీయుత కొండా వెంకటస్వామ్యుడు, తులుగారు గంభీరవస్త్రాన మిచ్చిరి. ఈ కౌంతి సమరమునంద అనేకమంది ఆహుతి అవకతప్పను. చదువుకున్న వారు ధనవంతులు యీ ఉద్యమములోనికి వెచ్చుటకు భయపడుట భావ్యము గాదు. అందు ముఖ్యముగా స్వామివాదులు తూర్ణింభావముతో నుండుట శోచనీయును. ఈ ఉద్యమమునకు వారు విట్టిచిరకు ధన సహాయమైన వేయవలసినదని ప్రబోధించిరి. శ్రీయుత విశ్వనాథ దాసుగారుకూడ సురస్థునించిరి. ఈ ఉద్యమములోనికి తానును దిగుటకు సంసిద్ధుడనే యని వారు నుడిసిరి.

సత్యాగ్రహాల ఉపవ్యాసములు జరుగుచుండగా ఉష్ణ సువంశుచుండిరి. శ్రీయుత దేశభక్త వెంకటస్వామ్యగారిని ఉష్ణ పొట్లములను వేలంవేయమని కొరగా వారు వేలంవేసిరి. శ్రీయుత విశ్వనాథదాసుగారు రూ 11 లకు మొదటి పొట్లమును కొనిరి. శ్రీయుత నారాయణమూర్తిగారు, శ్రీమతి సరళాదేవిగారు తరువాత నుపస్థునించిరి. స్వరాజ్యలహము వెనుక అమ్మిరి. సభ 8-30 గంటలకు ముగిసెను.

విశాఖపట్టణ సత్యాగ్రహ వైదీలు

విశాఖపట్టణములోని సత్యాగ్రహ వైదీల నైదుగురిని యీ రోజుదయమున యిచ్చుటకు తీసుకొనివచ్చిరి. వారిని గౌరవింతుటకు సుమారు 200 నంది ప్రజలు ప్రేక్షకులు వెల్లిరి. కాని పట్టాభారంమీదకు వీరిని బోవిచ్చిరికాదు. వీరిని ఒక మోటారు లారీలో ఎక్కించిరి. అప్పుడు ప్రజలు వారిని చూచుటకు వీలైనది. జయ జయ ధ్యానములప్పుడు మిన్న ముట్టినవి. చూచుటకు వచ్చినవారిలలో శ్రీయుత వి. వి. శోగయ్యగారు, వారి కుటుంబము ఉన్నారు. శ్రీమతి దిగుమర్రి జానకిబాయిమ్మగారు కూడ యీ ప్రయినులోనే డిగెను.

తంజిని నిరాకరించిరి

“దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారి నిర్బంధము మే మనుకొనినట్లే యైనది. ప్రకాశం పంతులవారు తప్పి యుండిరి. వారును తమ మిత్రులగు నాగేశ్వరరావుగారిని కలుసుకొనిరి.” స్వాధీన భారతదేశమున నీ వీరు లడుగుపెట్టునటుల చేయు బాధ్యత దేశీయులపై గలదు.

వై వాక్యముల తంజినార్త రూపమున సంపాదించి కార్యాలయమువారు నిరాకరించిరి. క. సత్యనారాయణ.

నందిగాను, బార్బిడిఫీపు కాకొనేమను బోర్డు హై స్కూలు పూర్వవిద్యార్థిసంఘ ప్రథమ వార్షికోత్సవము 1-5-80 తేదీన, సాయంత్రము 4 గంటలకు పాఠశాలయొద్ద, మ. రా. శ్రీ భండారు వీరరాజేశ్వరరావు, బి. ఎ. బి. ఎల్. గారి అధ్యక్షతన జరుగును.

కొల్లూరులోని శ్రీ వెంకటేశ్వర నిలయముయొక్క ప్రారంభోత్సవమును మే 8 తేదీని శ్రీయుత పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులుగారు జరుపుదురు.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును సూచించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రూ. 1-0-0. రై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0. ప్రశ్న వ్రాయు కామను తెలుపవలెను. వి. సి. 0-4-0 అవును.

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి. P. O.

శారదానవలలు

10 వేలు ఉచితము-కమనవ్యుభుట్టించును యీనెల 30 వ తేదీలోగా ఆదా స్థాంపు పంపువారికే ఎ. నాంబూరి, చికాకోల్, గంజాంజిల్లా

కృష్ణాపార్వసేవెబవాడ

ఆంధ్రదేశముందు అతి ప్రసిద్ధములగు మామండులకును మా పెద్ద కేటాగునకును నేడే వ్రాయుదు.

సత్యాగ్రహము

గాంధీమహాత్ముని ఉపన్యాసములు

ప్రభుత్వమువారి ఉప్పుడిపోవైన దాడినలుపుట

చరవాడా మహాత్ముని, ఏప్రిల్ 26:—నేడు ఉదయమున మహాత్ముడు యిచటికి వచ్చెను. చరవాడ గ్రామమున జనసంఖ్య 1200. ఇది దుర్గాది ప్రాంతమున 5 మైళ్ల దూరమునందున్నది. ఇచటికి ఒక అరమైలు దూరములో దర్శన ఆనాడు మరీ యొక గ్రామము కలదు. అచట దొరతనమువారి ఉప్పుపోటు కలవు. చరవాడ వచ్చుచున్నప్పుడు చాలమోతైన తెల్లని ఉప్పురట్టలవరుసలు హెచ్చుగా కనబడును.

ఉప్పుదొంగకు జయము

గాంధీమహాత్ముడు చరవాడకు రాగానే అచటనున్న కలకొలిది ప్రజలు "ఉప్పుదొంగకు జయము" అని నూతన స్వాగత్యని గావించిరి. ఈనూతన విరుదమున వారు తన కొనగిరిదులకు మహాత్ముడు చాల విచారమున చెందెను.

మహాత్ముడ నగుట నులభమేగాని ఉప్పుదొంగ నగుట మాత్రము చాల కష్టమే. మీరు నా కిచ్చిన నూతనవిరుదమునకు నేను సమ్మతించెదను. మన దేశమున కొంతకంటకులను జరుపగలిగినచో మహాత్మునిరుదము కడుగులభవగానే లభించును గాని నిజముగా ఉప్పుదొంగ కావలెననిన చాలకష్టముల ననుభవించక తప్పదు. సముద్ర తీరమున ఉప్పుగడ్డలను తీసి నంత మాత్రమున ఉప్పుదొంగలము కాజాలము. అనిగో దూరమున కొండలవలె ఎత్తుగా కనబడుచున్న ఆ ఉప్పురాసులను చూడుడు. అవి దొరతనమువారివి. అచటికి పోయి వానిని పట్టుకొనగలినపుడే ఉప్పుదొంగ అను విరుదనుకు మనము అర్హులమగుదుము. కొద్దిరోజులలోనే నే నేటుల చేయదలచితిని. చెరవాడలోను భయాండ్రులోను, ఖరసాన్లోనుగూడ దొరతనమువారి ఉప్పురాసులు కలవు. ఈ మాడు స్థలములలో నెఱికిన సరే మీరు వెళ్లి ఉప్పును తీసికొనవలెను."

ప్రజలందఱుగూడ నిటుల చేయ వారంభించినచో అపు డీఉప్పుతయను ప్రజలసోత్రే యని దొరతనమువారుగూడ భయపడుదురు. ఈలోగా మాత్రము పనుగలవు. అందులకు శిక్షలు కావలెను. అహింసను వదులకుండ అన్ని బాధలను భరించుచుండవలెను.

ఇదివరకు మనము చేయుచున్న సత్యాగ్రహము కేవలము స్త్రీల ఆటవంటిది. ఇప్పుడు చేయదలచినది పౌరుష ప్రధానమైన గొప్ప ప్రయత్నము. ఈ దాడిలో నాకు పోషకముగా గోరు వారందరును నూలుపడుకవలెను. ఖద్దరును కట్టవలెను. మద్యపానమును త్యజింపవలెను. మీరెటుల చేయనిచో ముందుగా మీ పైననే సత్యాగ్రహము చేయవలసివచ్చును.

దేశమునందు చాలమోట్ల దౌర్జన్యములు జరుగుచున్నవి. ఇది మనయుద్ధమునకు నిరోధకములు. మీరు అహింసా విధానమును పూర్తిగా అలవరుచుకొనవలెను. మనస్వరాజ్యము గలగు సర్వప్రాణులను గూడ రక్షణముండగలదు.

"మితాకాచోర్ని జయి"

అనగా ఉప్పుదొంగకు జయము అని అర్థము. మనవారి తలలు పగలగొట్టుబడుచున్నపుడుగూడ మనము కొంతముగానే ఉండవలెను. అపుడే భగవంతునకు మనపట్ల సంపూర్ణముగ కరుణ కలగగలదు. ప్రపంచమున దివర దేశము లందు గూడ కరుణకల దనియే నేను తలంచెదను.

దౌర్జన్యములన స్యరాజ్యముగారు. వచ్చినను అదిగర్భ విజయముకాజాలదు. గాన నది గ్రహింపవలసినదికాదు. మనము దర్శనకు వెళ్లునపుడువలెనే మీరందఱుగూడ ఖద్దరు చిన్నగానం చాలనే (లాయనక్లాత్) కట్టవలెను. మీ రందఱును నా కిటుల తోడ్పడినచో మనకు కార్యసిద్ధి కలుగుటకు నెలకొరవడిన పని చేయ నవసరముండదు అని మహాత్ముడు నడిచెను. పిమ్మట మోటారులో చెరవాడానుండి బుల్గారుకు వెళ్లెను. (ఫీ. తె.)

దర్శనలో ఉప్పురాసులు

బొంబాయి సాట్టరివిన్యాకలక్టరు ప్రకటన బొంబాయి, ఏప్రిల్ 27:—దర్శనలోనున్న ఉప్పురాసులు గ్రుత్తదారులవిగాని భారతమువారిది కావు. ఎవరైన వానిని

బలవంతమున కొనిపోవలసివయెడల వానిని గ్రుత్తదారుల పక్షమున ప్రభుత్వమువారు కాపాడవలసియుండును అని కలక్టరు ప్రకటించెను. మహాత్ముడును పరిశీలించున కాలినడకనే దర్శనకు వెళ్లెదరు. (ఫీ. తె.)

బుల్గారులో మహాత్ముని ఉపన్యాసము

నేడు పగలు 10 గంటలకు మహాత్ము

డిచటికి వచ్చెను

బుల్గారు, ఏప్రిల్ 26:—మహాత్ముడు వచ్చుసరికే హెచ్చుమంది ప్రజలవలె చేరియుండిరి గాన మహాత్ముడు రాగానే ఉపన్యాసమును ప్రారంభించెను.

"ఇప్పుడు చెరసాలకు పోవుటయందు నా కేమియును శ్రద్ధలేదు. మనవారిలో నెవరో యొకరితల పగులగొట్టుబడెనని తెలిసినపుడెల్ల నా కధికముగ పంతము కలుగుచుండును. మనము మన పుత్రులను బలియిచ్చిన నేగాని ఉప్పు చట్టము రద్దు చేయబడదు. ఇట్టి న్యాయ విరుదములకు శిట్టముల నన్నిటిని తిరస్కరించిననేగాని మనకు స్వం జ్యమురాదు. ఇప్పుడు మనమందరమును స్యరాజ్యముకొరకు మన ప్రాంతములను సమర్పించుటగూడ పరిమితము కావలెను. బానిసలకు మీ రెంతకాల ముండగోరెదరు? పోలీసులు చేయు దౌర్జన్యములు గుండూలు చేయు ధనోరములనుగూడ విమోచింపవలసి. ఇట్టి దురాగతములను మన మొకక్షణకాల మైనను సహించవలయు. మనము కష్టముల పాలగుటకే బయలుదేరితిమి. కాన నధులు జరుగుచున్న పుడుగూడ మనము అహింసను వదులగూడదు. నాదేశమునందలి రామనికు లూలమోడి గారిని చెరసాలకు పంపుటకు బదులుగా ఆతనికలకు పగులగొట్టి యుండినచో నా కధికముగ సంతోషము కలిగియుండును. ఇప్పుడు చెరసాలకు విడుదలమియ్యవలెను. కెయిరానుండలమునందలి అనందులో పరిశీలనకు బలకుగు చెబ్బులు కొట్టి రనియు వారిలో 6-7 మందిని నైద్యశాలకు పంపి రనియుగూడ తెలిసినది. నే నచటికి సంతోషముతో వెళ్లెదను. ఉప్పుపన్నులన దొరతనమునకు 2) కొట్టి యాపా యలు ఆదాయము వచ్చుచుండగా దానిని వారు యెటుల వదులుకొన గలుగుదురు? 10-12 మందిని చంపినంతమాత్రమున నీ సమరము ముగియదు. నేను నాచేతి నిచ్చెదను. నాకేళ్లు విడిగినచో నా తలనే యిచ్చెదను. నేను ఉప్పు రాసులను పట్టుకొనుటకు వెళ్లునపుడు నావెంట పురుషులేగాని స్త్రీలు రాగూడదు. పురుషులెవరును గూడ నావెంట రానిచో నేనొకడనే వెళ్లెదను. స్త్రీలుగూడ నూలు వడకవలెను. పరికు గులగువారు మాత్రమేనావెంట రావలెను. విదేశీపత్తమును, మద్యపానమును వదులని వారికడ నేను అన్నపానముల నైన గ్రహింపను" అని మహాత్ముడు నడిచెను. నేడు మధ్యాహ్నము మహాత్ము డిచటనే యుండి పిమ్మట రైలులో వాటి గ్రామమునకు వెళ్లి సాయంకాలమునకు మరల కవాచిచేరును. (ఫీ. తె.)

మహాత్ముడు వాపి వెళ్లుట

దామనునుండి చాలమంది వచ్చుట

వాపి, ఏప్రిల్ 26:—బుల్గారునుండి తెలుసు లో బయలుదేరి మహాత్ముడు నేడు సాయంకాలమున కిచటికి వచ్చెను. ఈ గ్రామము దామనునైపునకు చేరువగా నున్నది. అది పోస్టుగ్రామప్రభుత్వమునకు చేరినపట్టణము. అటనుండి చాలమంది స్త్రీలును, పురుషులును వాపి వచ్చిరి. మీ రిదివరకు గుజరాతు రాష్ట్రమునకంతటికిని ఉప్పును సప్లయిచేయుచుండిరి. ఇప్పుడు ఇంత హెచ్చువలె వెట్టి ఉప్పును కొనుగూడదు. మీరే ఉప్పుచేయవలెను. ఇచటికి చాలచేరువగానన్న దామనులో ఉప్పు విస్తారముగా లభించును. మీరెటునుండి ఉప్పును బహిరంగముగా తీసికొనిరావలెను అని మహాత్ముడు క్షేపణచేసెను. ఇద్దరు గ్రామోద్యోగులు రాజీనామానిచ్చిరని ఆసభలో తెలుపబడెను. పిమ్మట మహాత్ముడు రైలులో నవసారికి వెళ్లెను. (ఫీ. తె.)

మహాత్ముడు శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారును అంబెటి వెళ్లుట

నేటి ఉదయమున మోటారులో వచ్చిరి బాన్సోలి, ఏప్రిల్ 27—మహాత్ముడు శ్రీమతి కస్తూరి బాయిగారును నేడు ఉదయమున మోటారులో కరాచీనుండి బయలుదేరి అటకు 20 మైళ్ల దూరముననున్న అం

బెటికి వచ్చిరి. ఇది బాన్సోలి తాలూకాలో నొక గ్రామము. చెట్టును నరుకుటలో తగినన బెట్టులన మృతికొందిన వికల భాయి అను వలంబీరుకు యీ గ్రామ మే స్వస్థలముగుటచే యిచటికి రాగానే మహాత్ముడును కస్తూరి బాయిగారును వికల భాయి తల్లిని భార్యను చూచుటకు అతనియింటికి వెళ్లిరి. మహాత్ముడు వారిని ప్రశంసించెను. "మీరు ధన్యరాజు. వికలభాయికి ఉత్తమమగు మరణము ప్రాప్తమయినది. అతడు యిప్పుడు వీరస్వర్గము నందుచున్నాడు" అని మహాత్ముడనెను. "నా పుత్రునకు వీరస్వర్గము లభించుటకు మీ అనుగ్రహమే కారణము" అని వికలభాయి తల్లి చెప్పెను.

"నేను మిమ్ములను వోదార్చుటకు రాలేదు. మిమ్ములను ప్రశంసించుటకే వచ్చితిని" అని మహాత్ముడనెను.

బహిరంగసభలో మహాత్ముడు ఉపన్యాసించుట

"వికలభాయికి యెట్టి ఉత్తమమరణము తలపింపినదో అట్టి ఉత్తమమరణమే తమ పుత్రులకును భర్తలకును గూడ తలపింపవలెనని స్త్రీలందఱును గూడ కోరవలెను. యువకులందఱును చిరకాలము జీవింపవలెననియును వృద్ధులు మాత్రమే మృతి నొందనలెననియును మహాత్ములందఱును కోరవలెనని భగవంతు డీనియుచుమును జూటింపకు. ప్రపంచము అస్థిరము. జీవుడు కాశ్యపుడు అని హిందూమతమునందలి వేదాంతకాస్త్రము చాటిచెప్పుచుండినను ప్రపంచమునందు అన్నిదేశములవారిలోను హిందువులకే మరణభీతి మిక్కిలి హెచ్చుగానన్నది. బంధువులు ఎవరైన మృతి నొందినచో హిందువులు అధికముగా ఆక్రందన మొనరించెదరు. ఎవరైన కత్తులను కర్రలను త్రిప్ప వారంభించినచో హిందువులందఱును పురుషులు నైతము వెంటనే యిండ్లలో దూరి తలఁపులను బిగించెదరు. ఇది చాల నీచము. మరణముననే లేకమైన భీతి యుండగూడదు. బానిసలుగా నుండుటకంటె మృతి నొందుటమే ఉత్తమము. మీరు వికలభాయి ఆత్మగృహమునకు ఉత్సవమును చేయదలచినచో ఒక వారమురోజులు నిడువకండ చెట్లను నరుకవలెను. వికలభాయికి కిరీకాయుడయ్యెను. కిరీకాయ ప్రతాపరాజు మున్నగువారి వలెనే వికలభాయి గూడ చిరస్మరణీయుడగును. ఈ గ్రామమునకు చుట్టుపట్ల 5 మైళ్ల దూరమున నొక కల్లు చెట్టుగాని ఒక త్రాగుబోతుగాని యుండగూడదు. కెయిరా నుండలమున పోలీసువారి దురంతములు చాల హెచ్చుగానున్నవి. స్యరాజ్యము బాగా వచ్చుట కిదియే మంచి పద్ధతి" అని మహాత్ము డనెను.

వికలభాయి స్మరణచిహ్నము వికలభాయికి స్మారక చిహ్నముగా నొక గ్రంథాలయము నిలువ నెలకొల్పుటకు 600 రూపాయలు వసూలుచేయబడెను, అని సభలో తెలిపిరి.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారితో

మహాత్ముని చలోక్తి మ. నీవుగూడ నాతో దర్శనము రాగోరెదవా? క. రాగోరెదను.

మ. అచట నాతోపాటు నీకుగూడ మంచి భోజనము లభించునని నీవు రాగోరెదవా లేక మన దాఁపత్త్య సంబంధము వీడిపోవకండ నండుటకు రాగోరెదవా? అని మహాత్ముడు చలోక్తిగా పలికెను. (అ. తె.)

మహాత్ముడు సర్భాను వెళ్లుట

గ్రామాధికారుల సభలో ముచ్చటించుట

మారతు, ఏప్రిల్ 27:—రాజీనామానిచ్చిన గ్రామాధికారులు 28 మంది వచ్చియుండిరి. వారికి మహాత్ముడు కర్తవ్యమును బోధించెను.

బాన్సోలి తాలూకాబోర్డు సభ్యులు

పిమ్మట బాన్సోలితాలూకాబోర్డు సభ్యులసభకు మహాత్ము డు వెళ్లెను. మేము రాజీనామాలు నిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నామని వారందఱును తెలిపిరి. అప్పుడే మీరు రాజీనామాలు నివ్యు నక్కరలేదు.

పన్నుల నిరాకరణము

"డినినిగూర్చి మీరే స్థిరపరుచుకొనవలెను. కెయిరానుండలమున పోలీసువారు చేయవలసిన పనిని పలంబీరులే చేయవలసివట్టినమయము త్వరలోనే రాగలదు" అని మహాత్ము డనెను.

శ్రీశ్రీ ప్రతినిధులు యిచటికి వచ్చుట

శ్రీశ్రీలో పికటింగు ప్రారంభించుటకు ముందు విదేశీ వస్తువులకు సెలవులు గడువివ్యవహారమును అచటి కాంగ్రెసు సంఘమువారు వాగ్దానము చేసియున్నారు. వారిపుడు వెంటనే పికటింగును ప్రారంభింపదలచుట అన్యాయమున వర్తకుల ప్రతినిధులను తామటివాగ్దానమును చేయలేదని కాంగ్రెసు ప్రతినిధియును మహాత్మునకు తెలిపిరి. ఈ వివాదమును మీరు పంచాయతీ ద్వారా పరిష్కరించుకొనవలెను. పికటింగుచేయదలచినవో తగినంతమంది స్త్రీలు లభించినచోగాని ప్రారంభింపగూడదు. లభించినచో పికటింగు మానగూడదు. విదేశీ వస్తువులపై వర్తకులు గూడ పికటింగుచేయువారికి తోడ్పడవలెను అని మహాత్ముడు సూచించెను. (ఆ. ప్రె. ఫ్రీ. ప్రె.)

చిట్టగాంగు అల్లరులు

నిర్బంధితలసంఖ్య అధిక మగుట

చిట్టగాంగు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగా రీకింది తంతివార్త పంపుచున్నారు:—పరిశీలన లేనియు మారలేదు. నేటిదినము ఉదయము రెండుదశమల సేన లిచ్చటికి వచ్చినది.

మరియుకవార్త

చిట్టగాంగు, ఏప్రిల్ 26:—విప్లవకారులు మతపారి శేంజినండి పారిపోయిరి. అచ్చట 28 కుపాకులు కొంతమంది సామగ్రి దొరకినది. నగరపరిశీలకుల గురించి ఆలోచింతుట శత్రు నగరవాసులతో దివిజనలు కమిషనరుగారు కలసి ఆలోచించెదర.

రంగూనులో అరెస్టులు

రంగూను, ఏప్రిల్ 26:—నిన్నటిదినము కలకత్తానుండి ఇప్పటికివచ్చినచోదరస్త్రీ మద్యప్రయాణికులలో 18 మందిని పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. చిట్టగాంగు అల్లరుల సంబంధమున వీరు సి. సి. సి. 54 వ సెక్షను అనుసరించి అరెస్టుచేయబడిరి. వీరిలో 5 మంది బెంగాలీలను ఒక మహమ్మదీయుని 500 రూప్యముల జామినపై ఈస్టరు సబ్ డివిజనులు మేజిస్ట్రేటుగారు విడుదలచేసిరి.

బెంగాలులో అరెస్టులు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 26:—

బెంగాలు అరెస్టు నమసరించి రాష్ట్రమున ఇప్పటికి 30 మంది అరెస్టుచేయబడిరి. నేటిదినము మూర్తి దాదాపు జిల్లాలో మువ్వరు బిర్మములో ఒకరు అరెస్టుచేయబడిరి తెలియుచున్నది.

బారిసాలు, ఏప్రిల్ 27:—బారిసాలునుండివచ్చిన ఒక ప్రయాణికుడు నేడు అరెస్టుచేయబడెను. పోలీసువారు మూడు ఇండ్లను సోదాచేసిరి. ఒక కుండలో 6 బాంబులు పోలీసువారికి దొరకినట్లు తెలియుచున్నది. (ఫ్రీ. ప్రె. సు.)

ఆంధ్రభారతీర్థవర్ధంతి మహోత్సవము 1930

ఆంధ్రభారతీ తీర్థవర్ధంతి మహోత్సవము ఈమేసెల 17 మొదలును తేదిలలో జరుగవలసి యున్నప్పటికి, దేశములోనున్న రాజకీయ వాతావరణాందోళనములచేతను ప్రస్తుత విడి అభ్యుదయబడినది. తేదిలు దేశకాలపరిశీలకుల పరిణామము లాలోచించి జూలైలోనో జూలైలోనో నిర్ధారణ చేయబడును. ఈలోగా భారతీ తీర్థవర్ధంతి యభిప్రాయములు రెండు విషయములగుర్చి కావలసియున్నవి.

(1) ప్రస్తుతపు మంత్రిమండలిని ఈసంవత్సరము దసరా వరకును పనిచేయుటకు అధికారము (2) ఈ ఆంధ్ర రీపబ్లిక్ యూనివర్సిటీ మొమరాండంకు విరుద్ధము కాకుండా దీని యాధ్యాత్మికత్వమును విశ్వజనీనత్వమును బాగుగా లేపదకుటకుగాను ఈ మేసెల 18 తేదీనుండి దీనిపేరు “భారతీర్థవర్ధన సమాస్థానిక”మని మార్పుట. యూనివర్సిటీ అన్నదానికి సమాస్థానిక మని విద్యార్థిజ్యాది మహాత్ములు వ్యవహరించిన ధామము. అదిభారతీర్థము తుంగభద్రదాతీరమున స్థాపింపబడి యుండుట యాంధ్రలోక మెరుగనిదిగాదు. అందు మహమ్మదీయులను మంత్రిస్థానము చేసియుండిరి. కాన నట్టి ప్రాచీనాంధ్ర విద్యా పరిష్టాపనముమదిగా నడుప నెంచబడిన యీ సంఘము “భారతీర్థవర్ధన సమాస్థానిక”మని పేరుపెట్టుటయే ముఖ్య కర్తవ్యము. ఈవిషయములలో భారతీ తీర్థవర్ధనులు తమ యభిప్రాయములను లిఖితముగా మే 12 తేదీనకి పంపగోరెదను.

విజయనగరం } బుర్రా శేషగిరిరావు, ఆంధ్రభారతీ తీర్థప్రధాని.
16-4-30 }

బొంబాయి శాసనసభ్యుని రాజీనామ

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 28:—బొంబాయి శాసనసభ్యులగు దాదుభాయి దేశాయిగారు శాసనసభ్యత్వమునకు రాజీనామా ఇచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

యావద్భారత స్వరాజ్యసత్యాగ్రహము

గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుచేయుటకు దొరతనమువారి ఆలోచనలు

చెన్నపురిలో 144-వ సెక్షను పత్రికాశాసనమును అమలులోపెట్టుట

(0)

వి. జె. పటేలుగారు రాజప్రతినిధికి పంపిన రెండవ లేఖ

బొంబాయిలో విజయోత్సవము

బొంబాయిలోనూ, కర్ణాటకములోనూ స్వదేశబజారులు

గుజరాతులో స్త్రీలప్రచారము ప్రారంభమగుట

గాంధీమహాత్ముని అరెస్టు చేయుటను గూర్చి ఆలోచనలు

భారతప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయప్రభుత్వములతో నాలోచించు చుండుట

ఉదకమండలము, ఏప్రిల్ 28:—చిట్టగాంగులో అల్లరులు జరిగినపిమ్మట దేశమునం దంతటను జరుగుచున్న చర్యలను బట్టియును ఉప్పుచట్టమును మాత్రమే గాక ఇతర చట్టములను గూడ దేశీయులు ఉల్లంఘింపబూనుచున్నట్లు కనబడుచుండుట వలనను గాంధీని వెంటనే అరెస్టుచేయుటను గూర్చి యిండియా ప్రభుత్వమువారు తీవ్రముగా నాలోచించుచున్నారని రూఢి వార్త తెలిసినది. మితవాదులును మహమ్మదీయులును సత్యాగ్రహమునందు చేరకుండనున్నారు గాన యీ రెండుపక్షముల వారి సదాచరమును గోల్పోవుట యిండియా దొరతనమువారి కంతమాత్రమున యిష్టములేదు. కావున మహాత్ముని అరెస్టు చేయు విషయమున ప్రజాభిప్రాయమును తెలుసుకొనటకు యిండియా ప్రభుత్వమునకును రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకును తిరిగి వార్తలు జరుగుచున్నవి. దీనిని గూర్చియు చెన్నపురిలోని సత్యాగ్రహ పరిశీలకుల గూర్చియు ఆలోచించుటకు ఉదక మండలమున ప్రభుత్వమువారు తరుచుగా సమావేశ మగుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

భారత ప్రభుత్వమువారు ఉప్పుచట్టమును రద్దుచేయరు

భారతప్రభుత్వమువారి యేర్పాటులు

సిల్వా, ఏప్రిల్ 27:—“దొరతనమువారు ఉప్పుచట్టమును రద్దుచేయదలచి రనువార్త సర్వాబద్ధము” అని యిండియా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. నేడు రాజప్రతినిధి కార్యసంఘసభ జరిగినది.

ఏది నిజము

“ఉప్పుచట్టము రద్దుచేసెద” రనువార్త నిజమా చేయరను వార్త నిజమా? దొరతనమువారు వుప్పుడిపాలలో ఉప్పును కొనుచుండునట్టి వర్తకులు యిదివరకు కొనుచుండిన మొత్తములో నిపుడు 100 కి 20 వంతు ఉప్పు నైనను కొనుటలేదని తెలియుచున్నది” అని బొంబాయి ప్రాంతము ప్రకటించినది. (ఫ్రీ. ప్రె.)

ఉప్పు సత్యాగ్రహము పట్ల

ప్రజల ఉత్సాహము కొద్దిగా తగ్గినదట

సిల్వా, ఏప్రిల్ 28:—ప్రజలు ఉప్పును తయారుచేయుటయును పోలీసువారు వారిని అరెస్టుచేయుటయును జరుగుచునే యుండినను దీనినిగూర్చి ప్రజల ఉత్సాహము కొద్దిగా తగ్గినదని రిపోర్టులబట్టి తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వము

సత్యాగ్రహములపై చర్య జరుపదలచుకుండుట

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 28:—గొప్ప యెత్తున విక్రయించుటకు చాలినంత ఉప్పును మధ్యరాష్ట్రములో సత్యాగ్రహ వారులు తయారుచేయబోయెదగాన దొరతనమువారు సత్యాగ్రహమునుగూర్చి యెట్టిచర్యను జరుపదలచుకొనలేదు. (ఫ్రీ. ప్రె.)

పోలీసు ఉద్యోగులకు సాల్పు ఉద్యోగుల అధికారము

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 28:—ఉప్పు చట్టము ప్రకారము రిజిస్ట్రార్లు ఉద్యోగులకుండునట్టి అధికారములన్నిటిని జిల్లా మేజిస్ట్రేటులును సబ్ డివిజనుల మేజిస్ట్రేటులును పోలీసు సబ్ యిన్ స్పెక్టరులును గూడ కలిగియుండు రని మధ్యరాష్ట్రముల దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తాలో పోలీసు కమీషనరు

ప్రజా నాయకులతో

నాలోచించుట

ఇష్టాగోష్ఠి సభ

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 29:—ప్రస్తుత స్థితిని గూర్చి ఆలోచించి ప్రజలలో కలిగిన భీతినిపోగొట్టుటకు తగిన యేర్పాటులను చేయుటకు నేడు కలకత్తాలో పోలీసు కమీషనరుగారు ప్రజానాయకులను కలసి ఆలోచించిరి. ప్రజానాయకులు తమ అభిప్రాయములను నిర్ణయముగాను స్పష్టముగాను వెల్లడించిరి. మనీషిపలు కార్మికమున నేయరు ఒక సభను జరుపవలెన. దౌర్జన్యమును ఖండించుచు నో సన చేయవలెను” అని తీర్మానింపబడెను. కమీషనరు కర్మస్థుల అర్థము గూర్చి సమాధాన మిచ్చుచు ప్రజల తోడ్పాటును కోరెను. (ఫ్రీ. ప్రె.)

మదరాసులో 144 సెక్షను

నిషేధపు టుత్తరువు వివరములు

చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు అబ్బాసాలిగారు క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడు 144 సెక్షను యీ దిగువవరికి అమలు జరుపుచున్నారు:—

మదరాసు పోలీసులు:—కాసనోల్లంఘనము ముఖ్యముగ ఉప్పు కాసనోల్లంఘనము జేయుటకును ప్రోత్సహించుటకును పథలు, ఉత్సవములు ఊరేగింపులు మున్నగు ప్రజోదములు జరుపనెంచిరియు, మరియు పోలీసువారు ఆక్రమ సంఘములను చెదర గొట్టుటకుచేయు యత్నములలో బాధ నొందినవారియెడ సానుభూతి దెలుపుటకు హామీలు జరుపుట, ఉత్సవములు జరుపుట, చేయనెంచిరియు, పోలీసు అధికారులు నాయకులు ప్రమాణపూరిక జరిపినందునను, అట్టి పథలు, ఊరేగింపులు ఉత్సవములు జరుపుటవలన, కాంతి యుతులకు ప్రజలకు యిబ్బంది హానికలుగునని నమ్ముచుండుటచేతను, యిట్టి ఉత్తరు వొసంగుటకు తగిన పరిశీలనలేర్పడినవి నేను సంతృప్తిచెందుట చేతను, అట్టి ప్రచారము సలుపువారికి ప్రత్యేకముగ ఉత్తరువు లొసంగుటకు సోదరదీని నాకు తెలియవచ్చుట చేతను, అబ్బాసాలి ఎం. టి. ఎల్. డి. బారట్టా, మదరాసునగరమునకు ప్రధాన మేజిస్ట్రేటునగు నేను, క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోడు 144 సెక్షను ప్రకారము ప్రజలెవ్వరును అట్టి పథలను ఉత్సవములను ప్రజోదములను జరుపరాదని ఎక్స్ పార్టీ ఉత్తరు వొసంగుచున్నాను. పథలను సమావేశ పరువరాదు, ఏర్పాటుజేయరాదు. హాజరు కారాదు. పాల్గొనరాదు, లోడ్లుమీదగాని బాటలందుగాని, ప్రజలు తిగిగడి యితర స్థలమందుగాని యిట్టి ప్రజోదములు జరుగరాదు, జరిగిననుప్రజలందు పాల్గొనరాదు.

ఈ ఉత్తరువు 14 రోజులవరకు అమలులో నుండును.

నా ప్రత్యక్షమున కోర్టు మొహరతో 1930 ఏప్రిల్ 28 తేదీన బారీచేయబడినది.

అబ్బాసాలి

చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు

ఇట్టి యుక్తరే యాదినవ 38 గురికి ప్రత్యేకముగ నొసంగబడెను.

ఎం. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు డా. యం. రామరావు వి. ఎల్. కామ్రా. ఇ. కృష్ణయ్యరు కె. భావ్యం. జి. చల్లపతి చెట్టి, ఆర్. మదనగోపాలు నాయుడు. డా|| సి. నరేశ మధ్యస్థులు వి. చక్రయ్య చెట్టి డా. పి. వరదరాజులు నాయుడు ఎస్. సత్య మూర్తి పామి వెంకటాచలం చెట్టి ఎస్. ఎం. దేవరు కె. ఎస్. గోపాలకృష్ణను. వి. ఎస్. శర్మ. ఎస్. రాజగోపాలాచారి జి. యం. స్వామినాథం అంగచ్చి అమ్మల్ ఆహురు ఆనంతాచారి జను దగ్గి నాయకురు ఎ. తంబు ఆర్. పి. అయ్యరు ఉపేంద్రపాయి డా. నటరాజను దుర్గాబాయమ్మల్ టి. పి. మీనాక్షి నుండ రం పిల్లెగారు కె. సుబ్రహ్మణ్యం ఖంగారు వీకంసీ పి. హృషీ కేశ శర్మ ఎస్. గణేశం ఆర్. చిన్నస్వామి, బషీగు అహమ్మ అ. హమీదుఖానుగారు.

బొంబాయిలో విజయోత్సవము

(సం.)

బొంబాయిలో పోలీసువారు

అత్రునన్యాన మొనరించుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 28:—బొంబాయి సమరసంఘము వారు నేడు బొంబాయిలో విజయోత్సవమును అత్యంత వైభవముతో జరిపిరి. వీలనగా బొంబాయిలో ప్రతిదినమున వం సలకాలది ప్రజలు అన్ని సానములందున సత్యాగ్రహము నొనరించుచునే యుండిననుగూడ యీనెల 21 వ తేదీనుండి పోలీసువారు స్థలములకు వచ్చుటయే మానివేసిరి. నేడి విజయోత్సవ ప్రస్తావనను ఎస్పి నేడు మైదానములో బోలీతలాపువద్ద ప్రారంభమైనది. 2000 మంది పురుషులు 500 మంది స్త్రీలును 500 మంది బిడ్డలును (8 మొదలు 12 ఏండ్ల మధ్యవయసు వారు) మొత్తము 3000 మంది వంటిరులు బాదలుతీరి నడుచుండిరి. వారివెనుక మరి 2000 మంది ప్రజలు వచ్చుచుండిరి. జనసమూహము ఒకమైలు దూరమువరకును వ్యాప్తమై యుండినది. వంటిరులకు ముందు బాతీయ మంగళవాదకులును వారివెనుక బాతీయ పతాకధారులునుండిరి. మొదటిపంక్తిలో అనగా పతాకధారుల వెనుక శ్రీమతి సరోజినీదేవి శ్రీమతి కమలాదేవి ఫలోపాధ్యాయి, శ్రీయంత జమునాదాసు ద్వారకదాసుగారు మున్నగు నాయకులు మిక్కిలి హెచ్చుమంది యుండిరి. వారివెనుక 3000 మంది వంటిరులును అటపిమ్మట 2000 మంది శ్రేణులునుండిరి. నేడు ఉదయమున 5 గంటలకు విజయోత్సవ ప్రస్తావన ప్రారంభమైనది. ఆంగ్లేయులు హెచ్చుమంది నివసించుచున్న పార్సీకోడు, ఎస్పి నేడు మున్నగు వీధులలోను మొయినుబజారులోను లాజి మహుల్ హాల్ లోను, కోయలు బొంబాయి యీ చెట్లకలు, మున్నగు ముఖ్యస్థలములనుకలులునుగల వీధులలోనువారు సంచారము చేసిరి. మొత్తము 5 మైళ్ళుతిరిగి ఉదయమున 8 1/2 గంటలకు కాంగ్రెసుకార్యాలయమునకువచ్చిరి. మంగళవాద్యములు మ్రోగుచుండినది. స్త్రీలుబాతీయ గీతములును పాడుచుండిరి. పురుషులు జయజయ ధ్వనులొనరించుచుండిరి. ఉప్పు చట్టము తీరస్కరింపబడినది. విదేశ వస్తువులను బహిష్కరింపుడు బాతీయ పతాకమున వైకత్తుడు యూనియను బాకునుకొందగు దింపును. ఇన్సుయలు జిందబాదు అని బాల బాతీలు కేకలు వేయుచుండిరి. కాంగ్రెసు ఉద్యోగులే రాకపోకలుకాగూర్చి అద్యుతములను యేర్పాటులును చేసిరి. అంతయును మిక్కిలి కాంతముగా జరిగి పోయినది పాశ్చాత్యులందరను యీ మహా ప్రస్తావనను శ్రద్ధగా తిలకించిరి. (సీ. ప్రె.)

కీ|| శే|| యి. కె. గోవింద స్వామిగారు

సానుభూతిపథ

మొన్న రాత్రి తిరుగు పుట్టమునందు పోలీసువారి కాల్పులకు గురియై నేటి ఉదయము జనవారో అప్పటివద్ద మరణించిన మదరాసు ఆంబులెన్సుకోరు సూపరిం టెండెంటు శ్రీ యి. కె. గోవిందస్వామి వి. పి. వి. యల్. గారయొక్క కుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని తెల్పుటకై మదరాసు ఆంబులెన్సు సంఘమువారి సమావేశము వెం. 288 తంబుచెట్టి వీధియందు బుగవారము 30 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు జరుగును. సంఘసభ్యులందరు రాగోరబడుచున్నారు. అని డా|| యం. రామరావుగారు పకటించుచున్నారు.

చెన్నై పురిలో స్వరాజ్యసత్యాగ్రహము
27 వ తేదీని ట్రిప్పికేనుబీచిలో జరిగిన మహాసంతోభము - మరణములు

ఆంబులెన్సుకోరు సూపరిం టెండెంటును అడ్వోకేటును అగు ఇ. కే. గోవిందస్వామి వి. పి. వి. ఎల్. గారు స్వదేశమిత్రను ఏజెంటు మాణిక్యంసెట్టిగారును ఒక బాలుడును, ఒక యువకుడును ఇంతవరకు మృతి నొందుట.

ఒక స్త్రీకిని 8 మంది వలంటీరులకును కొంతమంది పోలీసు ఉద్యోగులకును మరి పెక్కుమందికిని గూడ దెబ్బలు తగులుట

స్త్రీల సన్నాహము

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి యేర్పాటులు

రేవటినుండి జరుపదలచిన పద్ధతి
జలబ్బారు, ఏప్రిల్ 27:—రేపు 28 వ తేదీని స్త్రీల ఉర్రేగింపు జరుగును. 29 వ తేదీని ఖాసబాదలోను సారాదుకాణము యజమానితో స్త్రీలు సంభాషించెదరు. అహమదాబాదు కార్మికసంఘము వంటిరు లీవకే ఆచట పికటింగు చేయుచున్నారు. ఆచట వలంటీరులను త్రాగుబోతులు కొట్టిరి. అంగునల ఒక వలంటీరును కార్మికసంఘ వైద్యులకు గొని పోయిరి. 30 వ తేదీని స్త్రీలుచట పికటింగు ప్రారంభించెదరు. అహమదాబాదులో యితర సారాదుకాణములవద్ద కార్మిక వలంటీరులు పికటింగు చేయుటవలననే మంచి ఫలితములు కలిగి నవిగాన స్త్రీలదుకాణములకడ పికటింగుచేయ నవసరములేదు. క్రమముగా స్త్రీలు అన్ని గ్రామములకువెళ్లి ఫి కటింగును గూర్చియు గ్రామ పారిశుధ్యమును గూర్చియుగూడ పని చేసెదరు. అహమదాబాదులో 100 మంది స్త్రీ వలంటీరులు కలర. వారిలో 50 మంది కల్లు సారాదుకాణములవద్ద పికటింగు చేసెదరు. వీరు 100 మందియునుగాక సబర్బన్ ఆక్రమము టెయినింగునూగూల కిత్తుణు బడసిన స్త్రీలు మరి 20 మంది గూడ కలరు.

అమావాస్య సోమవార వ్రతము సముద్రస్నానము

అమావాస్య సోమవారము

జలబ్బారు, ఏప్రిల్ 28:—నేడు అమావాస్య సోమవారము పర్యవసరములచే సముద్రస్నానముచేయుటకు చాల మంది స్త్రీలును పురుషులును జిందగులో చేరియుండిరి. గాన శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారును మిక్కిలి పెట్టిటుకనగారును చాలమంది స్త్రీవలంటీరులును రెండుబళ్ళులలో జలబ్బారునుండి ఆచటికి వెళ్లిరి.

“మన కన్నతల్లియగు భారతమాతకోరకు మేము అహింసాసాత్యములతో గూడిన సంగ్రామమును ప్రారంభించితిమి. భీరులగు వారందరను అధికోత్సాహమున కలిగి సంతోషముతో గంతులువేయుచు రణరంగమునకు రావలెను. ఉల్లాసముగా ప్రాణముల సర్పింపవలెను. ప్రాణములపై తీకిగల భీరువులు అడవులలోనికి పారిపోవలెను” అనునట్టి పాటను మరికొన్ని పాటలను వారు పాడుచు న చట తిరిగిరి. పిమ్మట సముద్రతీరమున జరిగిన సభలో శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గారు ఉపన్యసించి, “నేడు పనిత్రదినము. మీరు మహా రైలును అట్లుల్లగు బ్రాహ్మణులను మియిండ్లకు పిలిచి వారికి విందుచే సెదరు కావున మధ్యసానమును త్యజించెద గనినూడ నేడే మీరు ప్రమాదమును నోయవలెను. మీరు నిదేశప్రములను బహిష్కరింపవలెను. నూలు నునుకవలెను. కడ్డగు కట్టవలెను. వేల కొలిది ప్రజలు సత్యాగ్రహ మొనరించుచు పోలీసువారిచే పడరాని బాధలకు పడుచున్నారు. చెరసాలకు పోవుచున్నారు. గాన మీరేమోత్రము వేసవైన చేయవలెను” అని శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు సుడిచిరి.

కార్యక్రమము

ఆటనుండి ఆబువచ్చి ఆచట గూడ శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు ఉపన్యసించిరి. నేడు మధ్యాహ్నము స్త్రీవలంటీరులు కలియబడి, కిసోద్రా గ్రామములకు వెళ్లెదరు. రేపు 28 వ తేదీ ఉదయమున మున్నగు సాటంగ్రామములకు వెళ్లెదరు. 30 వ తేదీని 4 గంటలకు గ్రామములకు వెళ్లెదరు. కిసోదరాలోను సరిభనలోను స్త్రీల కిబిరములు మరిరెండుగూడ యీ సూరతునుండలమునందే యేర్పాటు చేయబడను. మహాత్ముడు రేపు 29 వ తేదీని బహోదా సంస్తానమునందలి బిల్లికుడుకు వెళ్లును. పిమ్మట చికిటికి వెళ్లును. (ఆ. ప్రె.)

వి. యల్. శాస్త్రిగారి ప్రకటన

మదరాసు పాదలు శాసనోల్లంఘనముపట్ల చాల ఉత్సాహము జూపినందుకు వాటికి కృతజ్ఞత తెల్పుచున్నాను. 26 వ తేదీని ప్రకటించిన ప్రకారము 28 వ తేదీ ఉదయము స్వరాజ్య కార్యాలయమువద్ద బయలుదేరవలసిన ఉత్సాహము నీలుపు లేదు. ఆవివారమునాడు తిలక్కుమారులో జరిగిన బహిరంగ సభలను చెదరగొట్టుటవలన గాయముల పడిన నుమారు 50 వందకి మేము చికిత్స చేయవలసియుండెను. పోలీసు తుపాకులు కాల్పుటచే కనీసము ముగ్గురు చనిపోయిరి. మిగిలినవారు ఆస్పత్రిలో పడియున్నారు. వకీలు గోవిందస్వామిగారు గూడ జనరలు ఆస్పత్రిలో చనిపోయిరి. వ్యవధిలేనందున పురజనులు మిత్రులు పలువురు నూచించిన ప్రకారము ఉత్సాహసోల్లంఘనము కొద్దికోజులవరకు నాయిదా వేసితిమి. తిరిగి యెప్పుడు ప్రారంభించునదియు పత్రికలలో ప్రకటింతుము చనిపోయిన వారి గౌరవార్థము మనము కొద్దికోజులు విరమించవలసి యున్నది. అని వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీయంత గడ్డ రంగయ్యనాయుడుగారిని తిరుచునాపల్లి చెరసాలకు పంపుట

చెన్నై పురిచెరసాలల సూపరిం టెండెంటు

ఎండర్పుమెంటు

నంబరు-ఆర్ 1021 “తిరిగి యిచ్చివేయడమైనది. 2. ఈ శేఖలో శేఖోనబడిన తైదీ 26-4-30 వ దిన తిరుచునాపల్లి నెంట్రిలుజియిలుకు మార్చబడెను.” మదరాసు, } (సం) ఆర్. హారు, 28-4-30. } సూపరిం టెండెంటు ఆఫ్ పిజన

శ్రీ రంగయ్యనాయుడుగారిని సందర్శించుటకు వా కుటుంబమువారికి అనుమతి నొసగవలెనని కోరుచు రంగయ్య నాయుడుగారి మేనల్లుడు శ్రీ. పి. ఎస్. చాదరిగారు 28-4-30 ని మదరాసు వెని టెన్డర్ సూపరిం టెండెంటుకు వ్రాసిన లేఖపైని యీ ఎండర్పుమెంటు కలదు. గాన శ్రీ దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుగారిని డాక్టరు భావ్యంగారిని గూడ తిరుచునాపల్లి చెరసాలకే పంపించియుండు రని యూహింపవలె యున్నది.

దంత మార్గము

డాక్టర్ 1-కి మె 0-2-0; 12-కి 1-4-0
ఈ గంతమార్గముతో పండ్లుతోముటవలన చిగుర్లుగట్టి వేడును. చిగుర్లునుండి రక్తమురాజుతుండును. నోటగుర్లందనూ లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా జుండును. అమ్మలొంబనం డిపో 7, తంబుకెట్టివిధి, మదరాసు

భారత శాసన సభాధ్యక్షుని రాజీనామ

రాజప్రతినిధికి పత్రేగారి రెండవ లేఖ

పత్రేగారి హితబోధలన్నియు చెవిటికి సంకూచింపఁబడినవి

ధిల్లీలో పత్రేగారి మహాపన్యాసము

ధిల్లీ, ఏప్రిల్ 28:—భారతశాసన సభాధ్యక్ష పదవికి రాజీనామా నివృత్తు శ్రీయుత పత్రేగారు రాజప్రతినిధికి వ్రాసిన రెండవ లేఖ యిప్పుడు ప్రచురింపబడినది. అది లోమ్యుని తావులమీద దగ్గరదగ్గరగా వ్రేపు చేయబడిన పత్రము. ఇన్ని ప్రభువు భారతరాజప్రతినిధి యైనది లగాయితు దేశములోని నిజమయిన పరిస్థితులను తెలుపుటకు పత్రేగారు చేసిన కృషి ఈ పత్రమునందు స్పష్టము చేయబడినది. 1927 సంవత్సరమున పత్రేగారు ఆంగ్ల దేశమునకు వెళ్లినప్పుడు దేశపరిస్థితులను వారు బాధిస్తారని మునిసిసిపల్ కౌన్సిల్ హౌస్ ప్రభువులను, ఆంగ్ల దేశమునందలి యితర రాజనీతివికారదులను వ్యక్తము చేసి యుండిరి. కాని తన సుహృదులను తిరస్కరించి తెల్ల నైపున సంఘమును బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు నియమించినప్పుడు పత్రేగారికి గలిగిన ఆకాంక్ష మింతింత యని చెప్పవలసిగాదు.

గాంధీ రాజప్రతినిధుల సమావేశము

డి సెం బ రు, 28 వ తారీ ఖు న కాంగ్రెస్ నాయకులను, రాజప్రతినిధిని జరిగినసమావేశము విషయమై లేఖ యిట్లు వివరించుచున్నది.

“కాంగ్రెస్ మహాసభవారు రాండుచేటితో సమావేశము లో పాల్గొనవలసినచో ఆసమావేశమునందు భారతదేశమున కొకరాజ్యాంగవిధానమును నిర్ణయించుటయే పాలకుల యుద్దేశ మని స్పష్టముగా ప్రచురింపవలె నని కాంగ్రెస్ పక్షము న గాంధీ నేత్రులు కోరి యుండిరి. మీరు అట్లు హామీ ఇచ్చితే పావులు చే నప్పటికి సమావేశము విఫలమయినది. కాని, సమన్వేషములుగల రాజప్రతినిధి భారతదేశమునకు లాభదాయకముగ మార్గమును ద్రోశుటకు ఉత్సాహించుచుండగా గాంధీమహాత్ము డిట్టిమరణులను విధించుట సరసము కాదని నే నప్పుడు తలచితిని. అమాట గాంధీ మహాత్మునితో గూడ చెప్పితిని. కాని తరువాత దేశములో జరిగినవిషయములు, పార్లమెంటులో రసెట్ గారి యుపన్యాసము, శాసనసభలో రాజప్రతినిధి యుపన్యాసము ప్రముఖులను తేడ్కోవడము లుగా కారాగారమున పెట్టుట, శాసనసభాధ్యక్షుని సలహాను తిరస్కరించుట, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమునకు సంబంధించిన కన్వెన్షనుకు వ్యతిరేకముగాను ఇంపీరియల్ ప్రీసెన్సును ప్రవేశ పెట్టుట, యిత్యాది విషయములు నా అప్పటి యభిప్రాయమును మార్చుకొనునట్లు చేసినవి.

లేఖను పూర్తిచేయుచు గాంధీమహాత్మునితో రాజీచేసికొనవలసినదని పత్రేగారు కోరుచున్నారు. మరియు వారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ఏకాగ్రముచే నైనను మీరు నేనిచ్చిన సలహాను బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారిచే సంగీకరింపవలెనని పోయినచో భారతదేశమునందలి 82 కోట్ల ప్రజల స్వాతంత్ర్యవాంఛను చంపు నిరంకుశచక్రవర్తును అవలంబించి మీకుభక్తి క్రింది మలినము గావించుకొనుటకు మీ ఉన్నతపదవికి రాజీనామా నిచ్చి వెళ్లుట మంచిదని నేను తలచుచున్నాను. ఆంగ్ల దేశములోని పార్టీలన్నియు మీమాట వినును. భారత కార్యదర్శిని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారికిని మీయందు చాల నమ్మకము కలదు కావున నైర్యము పహించి సమయమునకు తగ్గరీతిగా ప్రవర్తించినచో భారతదేశమునకును ఆంగ్ల దేశమునకును మున్నెవ్వరను చేయని ఉత్తము నేన గావించవలసివచ్చును. మీరు అపజయము గంచినచో భారతదేశము ఆంగ్ల దేశమునకు సలహా పెట్టి దానిగతి అది చూచుకొనవలసి యుండును. (ఫ్రీ ప్రెస్)

ధిల్లీలో పత్రేగారికి అపూర్వముగ స్వాగతము పత్రేగారి ప్రత్యుత్తరము

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

ధిల్లీ, ఏప్రిల్ 28:—పత్రేగారు భారతశాసనసభాధ్యక్షులకు రాజీనామా నిచ్చి కాత్ కాత్ ఎక్స్ ప్రెస్ బండిలో

ఉదయము ధిల్లీ స్టేషనుకు వచ్చినప్పుడు ధిల్లీ పౌరులు అత్యుత్సాహముతో వారికి స్వాగతమొసంగిరి. బండి చాలనేపటికి వచ్చునవగా జాతీయ పతాకములను హస్తముల దూచినకాంగ్రెస్ శాంతి వైకుంఠ స్టేషనుకు పోయిరి. బండి వచ్చినప్పుడు అప్పటి యిసుకరాలసంత మంది ప్రజ లుండిరి. 7-12 నిమిషములకు రైలు వచ్చెను. రాగానే పత్రేగారి బండి యెప్పుట నున్నదో యని ప్రజలు వెదకుటకు ముందుకు పోయిరి. వందేమాతర ధ్యానముతోడను, పుష్పమాలాలంకారముతోడను కాంగ్రెస్ నాయకులు పత్రేగారికి స్వాగత మొసంగిరి. గులాబిఫూలవాన యెడతెగక కురియుచుండెను. తత్క్షణము ఒక పెద్ద ఊరేగింపు ఏర్పాటు చేయబడెను. కిరు నగరమందలి ప్రధాన రాజ మార్గములలో నూరేగురు. రక్తవర్ణములగు వస్త్రములను ధరించిన స్త్రీలు ఈ గంభీరదృశ్యమునకు మరింత శోభ నొడ గూర్చిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

పత్రేగారి ఉపన్యాసము

నేటి మహాసభలో పత్రేగారి ఉపన్యాసమును వాగు గా వినుటకుగాను 5 దూరశ్రవణయంత్రము లుద్భవించెను. క్లిష్టమైన గాల్డెన్ స్టేజి పత్రేగారి మధురవాణిని గ్రోలుటకు 50 వేలకు పైగా ప్రజలు వచ్చిరి. దూర శ్రవణయంత్రములు సరిగా పనిచేయక పోయినను ఉపన్యాసములు వాగుగానే వినుటయెడల అచ్చట కూడి యుండిన మహాజనులు చాల నిశ్శబ్దముగా నుండిరి. పత్రేగారి యుపన్యాసమున, వారి ఉపన్యాసముయొక్క తర్జుమాను నిశ్శబ్దముగా ప్రజలు వినిరి. కాంగ్రెసు కమిటీవారి పక్షమునను, ధిల్లీ పౌరులపక్షమునను ఖడ్గదూర లిఖింపబడిన సన్మాన పత్రము పత్రేగారికి సమర్పించబడెను. ఆ సన్మానపత్రమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు పత్రేగారిట్లు చెప్పిరి.

దౌర్జన్యరహితసమరము

భారత నాయకులును, భారత ప్రజలును, వేలవేలు కారాగారములకు పోవ నెందుకు సంసిద్ధులైయున్నారో, పాశ్చాత్యులెన్నడును గ్రహించజాలరు. ప్రత్యవకారము గావించుటకు కష్టమును సహించుట భారతీయుల సంప్రదాయము. స్వాతంత్ర్యము స్థాపించబడువరకు కారాగారములను నింపు పద్ధతి సాగునని ఇర్విన్ ప్రభువులను బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వారికిని నేను చెప్పుదును. లక్షోపలక్షులు చెరసాలలలో ప్రవేశింప సంసిద్ధులైయుందురు. స్వాతంత్ర్యమునకై లక్షోపలక్షులు తమ ఆయుధులను భారజోయ నిరసంకల్పించియుందురు. కాని నాదేశీయులకు నేనొక్క పోతబోధ గావించును. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి దౌర్జన్యరహిత వ్యాపారములను నియమించుటకు భారతీయులు దౌర్జన్యరహితముగా కొనసాగించుచున్న పోరాటమిదియని ప్రజలు గ్రహించెదరు గాక! దౌర్జన్యపద్ధతుల యెడల నమ్మకముకలవారు మహాత్ముని సాత్వికపోరాటమునకు తగినఅవకాశ మొసంగెదరని నేను కోరుచున్నాను.

ప్రపంచ పత్రికాశాసనము

నేను ఉద్యోగమును వదులుకొనుకాలమున, యేనాగరక ప్రభుత్వమునందును లేని నిరంకుశ పత్రికాశాసనమును భారత ప్రభుత్వమువారు నాకు కానుక నొసంగిరా యునట్లు అనుభవించినారు. ఈ శాసనమునందలి మరతులకు గౌరవనీయుడగుపత్రికాపక్షనియెవ్వడును తోజాలడు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వారి యొక్కయు, భారత ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు సాంప్రదాయములతో నిరంకుశశాసనము తగియున్నది. కాని ఇర్విన్ ప్రభువువంటి వాడు యిట్టి శాసనమును అమలు పరచదగినవాడు కాదు. ఆ యన నాకు నాలుగేండ్లనుండి పరిచయుడు.

నాజోన్యము సరియైనది.

1927 సంవత్సరమున నేను ఆంగ్ల దేశమునకు వెళ్లినప్పుడు బర్మెన్ హౌస్ ప్రభువుతోడను, తదితర ఆంగ్లేయ రాజకీయ వేత్తలతోడను చెప్పినమాటలు సత్యములైనవి. నేను దూరద్రవ్యము కానుకాని నా మాటలు సత్యములైనవి. 1921 సంవత్సరములో దేశమునందు జరిగిన సంఘర్షణలకు సహస్రాంతము తీవ్రమగు క్లిష్టస్థితి 1930 సంవత్సరములో యేర్పడునని నేను బర్మెన్ హౌస్ ప్రభువుతో చెప్పియుంటిని. ఉద్యమము అపజయము గాంచినచో తీరని నష్టము రాతింబవల్లు ఆలోచించి శాసన సభాధ్యక్షులపదవికి నేను రాజీనామా నిచ్చితిని. ఈ అవకాశము తప్పినచో నెప్పటికి భారత దేశమునకు ముక్తి లేదని నాకు నిశ్చయమైనది గనుక నేను ఆ పదవికి రాజీనామా నిచ్చితిని. ఈ ఉద్యమము అపజయము గాంచుచో చాలకాలమువరకు దేశమునకు మితిలేని హాని కలుగనని నాకు తోచినది. కావున ధనికులైనన, దరిద్రులైనను, గొప్పవారైనను, తక్కువవారైనను, అందఱును యీ ఉద్యమములో చేరుట తమ విధ్యుక్తమని తలపవలెను.

ప్రభుత్వమువారి దృక్పథము మారలేదు

భారతదేశముయొక్క హక్కులను గమనించుటకు పరిపాలకులలో హృదయ పరివర్తన గలిగినదని భారతీయులకు

నమ్మకము కలిగినచో వారు యింక కొంతకాలము వేదీయాంబడివారే కాని ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును గూర్చిన కన్వెన్షను యెంత బూటకమో, హృదయ పరివర్తనమును, అధినివేశ ప్రతిపత్తి అమలులోనున్నదను మాటలును అంత బూటకములే యొప్పున్నవి. ప్రభుత్వమువారి దృక్పథములో మార్పేమియు లేదనటకు ప్రస్తుతము రాజప్రతినిధి అమలుచేసిన శాసనమే ప్రబల నిదర్శనము.

రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరము

రాజప్రతినిధియెడల నాకు చాల గౌరవము కలదు. కావున నా లేఖకు వారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును గూర్చి విమర్శింపను. కాని వారి నొక్క ప్రశ్న వేయుచును. 1927 సంవత్సరములో నామీద ప్రభుత్వమువారి సాంఘికబహిష్కారమునకు గడంగియుండ లేరా? ప్రభుత్వమువారి సాంఘికబహిష్కార విధానమును నాకును ప్రజలకును, నేర్పిరి. భారతప్రజలు యీ విధానమునే యవలంబించుచో ప్రభుత్వమువారి నణగవలెను. శాసనోల్లంఘనము లభాస్త్రియమా?

శాసనోల్లంఘనము న్యాయవిరుద్ధమగు ఉద్యమమని ఇర్విన్ ప్రభువు చెప్పుట నాకి ఆశ్చర్యము గొలుపుచున్నది. నిరంకుశాధికారుల క్రిందనవయుమన్న ప్రజలపై కాంతియుతముగా తిరుగుబాటు గావించుటకిది ఒక్కటే ప్రతికూలము. ప్రజలకష్టములను తొలగించినగాని భూమికిస్తులనివ్వమని చెప్పుట అన్ని దేశములలోను న్యాయసమర్థముగానే పరిగణింపబడుచున్నది. పన్నుల నెగవేయుపద్ధతి న్యాయ విరుద్ధమని చెప్పుట రాజ్యాంగవిషయక న్యాయశాస్త్రమునకును సవ్యముగ ప్రభుత్వపద్ధతికిని వ్యతిరేకము. ఇటీవలశాసనసభలో నిట్టికాసనోల్లంఘనముచేయబడెను. పోలీసుదండలను ధరించిన ఉద్యోగియులు గ్యాంగులలో నుండరాదని నేను ఉత్తరువుచేసి యుంటిని భారత ప్రభుత్వమువారును ధిల్లీ ప్రభుత్వమువారును నా ఆజ్ఞలను శిరసావహించిరా? వారు శాసనసభాధ్యక్షుని ఉత్తరువులను ఘోషించి పోలీసు దండలను ధరించిన ఉద్యోగియులను సభ కాపలాకు పంపిరి. దీనిని సాత్విక నిరోధమనవలెనా? దౌర్జన్యయుతమగు నిరోధమనవలెనా?

ముగింపు

ఉద్యమములో నమ్మకము లేకగాని కష్టభూయిష్టముగ ఉద్యమమనికాని దానిలో చేరనివారు దేశీయుల యభిప్రాయమును ఇగ్నిప్రభువుకు తెలిపితాముచేరమని కూడవారితో చెప్పదరుగాక.

శ్రీరాసములు

నిరంకుశ పత్రికా శాసనమును పెషావరు దుండగములను ఖండించుచు తరువాత తీర్మానము లామోదంపబడెను.

ఇశ్చిమోత్తర సరిహద్దువారి యభినందనము

పెషావరు ఏప్రిల్ 27:—భారత శాసనసభాధ్యక్ష పదవికి రాజీనామా నిచ్చి మరల ప్రజాహిత జీవనమునందు పాల్గొనుచున్నందులకు పత్రేగారిని ఆభినందించుచు ఇశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రముల సంఘము పత్రేగారికి సందేశమునంపిరి. దానిలో పెషావరు దురంతములను గురించి యిట్లున్నది.

ప్రైలునక ప్రిలునక ఆయుధ విరహితులును అమాయవలనునగు ప్రజలపై యధికారులు గావించిన ఘోరదురంతములను మీదృష్టిపథమునకు తెచ్చుచున్నాము. మీరు ప్రజాహిత కార్యమునందు ప్రవేశించిన తరువాత మొదటి పనిగా ఈ దురంతములను విచారణ గావించవలెనని కోరుచున్నాము. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

హైదరాబాదులో ఇంటి సోదాలు

రైతుపత్రికా కార్యాలయమును కూడ శోధించుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

హైదరాబాదు ఏప్రిల్ 29:—నిన్నటిరోజున హైదరాబాదు పోలీసులు యిచ్చటియిండ్లను పెక్కింటిని శోధించిరి. కొన్ని నెలలకు పూర్వమే ప్రభుత్వమువారిచే అణచివేయబడియుండిన రైతుపత్రికయొక్క కార్యాలయమును పోలీసులు పగలంతయు శోధించుచునే యుండిరి. హైదరాబాదు అసోసియేటెడ్ కార్యదర్శి యగు మొహమ్మద్ అసాఫ్ గారియొక్క యు మాడపాటి రామచంద్రరావు, సి. ఎఫ్. నాయుడుగార్ల యొక్కయు ఇండ్లను యితర యిండ్లతో బాటు పోలీసులు శోధించిరి. రైతు యంత్రము కలందాన పెన్సిల్వ కార్పొరేషన్ గాగితము మొదలగునవస్తువు లనేకములు పోలీసువారిచే గొనిపోబడినవి.

రైతు పత్రికా కార్యాలయమును శోధించుట కొసంగబడిన పెన్సిల్వ-రంటులో హైదరాబాదు శిక్షాస్థలి 506, 507 నెక్షనులు శేర్కొనబడియున్నవి. ఈ సోదా లేయుద్దేశ్యముతో జరుపబడినది యంతవరకు తెలియ వచ్చుటలేదు. (రెవెన్యూ)

సాక్షి

రాకపోకలు:—సర్కిటి. విజయరావునాచారిగారు నిన్న రాత్రి ఉదకమండలమునకు వెళ్లిరి. గొల్లయ్య, ముత్తయ్యమొదలయిన గారు నిన్న రాత్రి నివాసమునకు వెళ్లిరి. మామిడి గ్రామమునకు వెళ్లినట్లు నేటి ఉదయమున బాంబాయికి వెళ్లిరి.

మద్రాసు పోలీసుల దౌర్జన్యము

అనధికారుల విచారణ

ఆదివారమునాటిచర్య

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 28:— గత 22, 25 తేదీలందు మద్రాసు పోలీసుల దౌర్జన్యమును విచారించుటకు మద్రాసు మహాజనసభవారిచే నియమింపబడిన విచారణసంఘమువారు నిన్న ఆదివారము మహాజనసభ హాలునందు విచారణ జరిపిరి. గొల్లయ్య, ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు రద్దయ్యుల హిందూ, విచారణసంఘముయొక్క యిరువురు ఇతరసభ్యులు కూడ హాజరైరి. ది. బి. ఆర్. రామచంద్రరావుగారు మరొక క్రిమినల్ జనరలు విచారణజరుగుచుండుట చూచుచుండిరి.

శ్రీ. మేలైరత్నసభాపతి మొదలగువారు (మొలా పూరు) సాక్షిముగ్ధులైన గత 22 వ తేదీ సాయంకాలము బీచియందు జరిగినసభలో వీరు మహాజనసభ దెలిపిరి, చాల మంది పోలీసువారు అశ్వికులును బీచిరొడ్డునందు యిటు అటు వెళ్లుచుండిరి. సభలో సుమారు 8000 మంది జనులుండిరి. నేను అశ్వశత్రువహించి ఉపన్యసించుచుండగా, కొందరు అశ్వికులు జనులను కొట్టుచున్నారని కొందరు పలికిరి. 15 మంది అశ్వికులు జనులలో కొందరిని కొట్టుటకు నేను ప్రత్యేకముగా చూచినాను. జనులు పారిపోవసాగిరి. పోలీసువారు ఉద్రేకులగుటకుజనులు ఏలాటికారణమునకలెదు. జనులు కాంతసభాపతి కలిగియుండిరి. మరియొక పెద్దసభ జరుగుచునే ఉంది. ఇద్దరుబాంబుల చనిపోయిరిని కొందరు తెలిపిరి.

ఒక శ్రీయొక్క సాక్షిముగ్ధులు

కొమరేశ్వరంపేటవాస్తవ్యులగు శ్రీమతి అమ్మగారు 12 వ తేదీన బీచిసభకు వెళ్లిరినియు, 10 మందికి శ్రీమతి గాయములు తగిలియుండుట వారు స్వయముగా చూచిరినని పలికిరి. పట్టుమోల్చుటచే ఒకమనిషికి చేతియందు శ్రీమతి గాయములు తగిలెను. ఈ గాయములు పోలీసువారిచే విధింపబడినవని తెలుపబడెను. 25 వ తేదీన సత్యాగ్రహము ఉద్యోగము "స్వరాజ్య" కార్యాలయమునుండి ప్రారంభమై బీచికివెళ్లెను. సుమారు 500 మంది ప్రేక్షకులు ఉద్యోగమునండిరి. రైల్వేస్టేషను క్రాసిండుదగ్గర 150 మంది పోలీసులు ఉద్యోగమునండిరి. ఆసమయమున ఒక యూరోపియనుడు మోటారు బండిలో సచ్చెను. అతడు పోలీసు కమిషనరు అని వాడు పిదప తెలియవచ్చెను. పోలీసు కమిషనరు యితర ఉద్యోగులను వాలంటీర్లను యితరలను వెడలి పొందచి చెప్పిరి. వాలంటీర్లు చరిత్రకముండిరి. అంతట పోలీసు కమిషనరు తన్నును శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మను చేతులు పట్టి లాగి వాలంటీర్లకు కొంతదూరమున వదిలిరి. పిదప పోలీసులు తన పెనిమిటియగు నరసింహమూర్తిగారిని, నటరాజుగారిని, మరి వాలంటీర్లందరిని శ్రీమతిగ కొట్టుట నేను చూచితిని.

సుబ్రహ్మణ్యం అను వాలంటీరు క్రిందపడెను. మరల పోలీసు సార్వెంటాకుడు తన పెనిమిటిని లాతెతో కాళ్ళపై మోడెను. దుర్గాబాయిమ్మను, నన్నును కమిషనరు ఆస్థలమునుండి వెడలిపామ్మనెను. దుర్గాబాయిమ్మగారు గాయములు తగిలినవారికి కుశ్రూప చేసిరి.

ఇ. కృష్ణ అయ్యగారి సాక్షిముగ్ధులు

ఇ. కృష్ణ అయ్యగారు, ఆద్యక్షులుగారు 22 వ తేదీ బీచిసభనుగూర్చి యీవిధముగ దెలిపిరి:—బీచియందు ఒక కాలమున రెండుసభలు జరుగుచుండెను. జనులు తేడేదీక్షతో ఉపన్యాసములను వినుచుండిరి. హఠాతుగా పోలీసు అశ్వికులు చిన్నసభలోనున్న జనులపై దాడి వెడలి జనులను కొట్టిరి. జనులు పారిపోవసాగిరి. ప్రకారంగా రుపన్యసించుచుండిన సభ సంచలనము లేక జరిగెను. కొందరికి గాయములు తగిలినవి. నేను జూచితిని.

మరికొందరు సాక్షులు విచారించబడిరి. వారలెల్లరు పై రీతిగనే పోలీసుదౌర్జన్యముగూర్చి నుడిపిరి.

సోమవారమునాటి చర్య

మద్రాసు ఏప్రిల్ 29:—విచారణ సంఘమువారు మరల సాయంకాలము విచారణ జరిపిరి. శ్రీ వి. ఆర్. ఆచార్య

ఆంధ్ర రాష్ట్రస్వరాజ్యసత్యాగ్రహము దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుగారు

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు

21-4-1930 సోమవారమునాడు కృష్ణజన్మస్థానమున తపశ్చర్యను ప్రారంభించెను

29-4-1930 మంగళవారము

నేటికి తొమ్మిదిదినములు

సా. 6-30 X బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో సా. 9-30 X

ఏప్రిల్ 29 తేదీ మొదలు

కొహినూర్ యునైటెడ్ ఆర్టిస్టువారిచే తయారుచేయబడిన సూర్య జయంతు జ్యూయల్

డై యి లి మె యి ల్

సుప్రసిద్ధనటులు మిస్. కుమూదిని

"బంగారు, వెండి, మణులచే పొదగబడిన నగలకొరకు" క్రిందవారియెద్దకు వెళ్లుడు.

క ర మ్ చ ం ద్ చా బి ల్ దా న్

175, చైనా బజారు రోడ్డు మద్రాసు.

కొరినవారికి క్యాటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.

మొలాపూరు) గారిటుల దెలిపిరి. 22 వ తేదీన ఉదయము 10 గ. నేను డా. యు. రామరావుగారి చికిత్సాలయములో నుండిని. ఆసమయమున బ్రాడ్వేలో పోలీసువారికిని జనులకును పోట్లాట జరుగుచున్నదని విని వెంటనే బ్రాడ్వేకు వెళ్ళిరాను. పోలీసువారు జనులపైబడి కొట్టుట గాంచితిని. కల్లాలము జనులను నకు కొంతదూరమున నిలిచి జరిగిన విషయములన్ని చూచితిని. పోలీసువారు చాలా అక్రమముగా జనులను కొట్టసాగిరి. లాకాలేజి ఆవరణయందు దాసుకొన్నియున్న వారిని కూడ పోలీసువారు అన్వేషికి వెళ్ళి కొట్టిరి. సాయంకాలమున సముద్రతీరమున జరిగినసభకు కూడ అశ్వికులు అక్రమముగా వచ్చి జనులను కొట్టిరి.

గాయమురగిలిన యాతని సాక్షిముగ్ధులు

పోలీసువారిదౌర్జన్యపరిచయమున గాయములు తగిలిన రామచంద్రరావుగారు అనున రక్తం దీర్చియుగా నుడివెను. నేను 22 వ తేదీన టంకకాలపీఠియందున్న నామితాయులంగడినిమూసి వెలి గృహమునకు వెడలుచుండ బ్రాడ్వేసమీపమున జనసమూహము గుమిగూడి యుండెననియు పోలీసువారుఅచ్చటిజనులపై డిలొరినోమోడుటను నేనుజూచితిని వై నాబాబురు ఆంగళ్ల సమీపమున నిలిచియుండిన ఆంగడివార్లను యితరలనుకూడ పోలీసువారుకొట్టిరి. అప్పుడు పోలీసువారు నన్ను పట్టుకొని తలపైన భుజులపైను లాతెలతో కొట్టిరి. రక్తముప్రవహింపసాగెను. నిలువకై లేక నేను క్రిందిపడినాను. నన్ను అనుపత్తి గొంపోయి, అచట గాయములకు కట్టు కట్టిరి. పిదప నేను నాగృహమునకు వెళ్ళితిని.

అంతట ఆనాటి విచారణముగిసెను. విచారణ మరల రేపు జరుగును. మొన్న ఆదివారము మరల పోలీసువారు తిరునల్లీ క్లెట్ బీచియందు గావించిన దౌర్జన్యముగూర్చియు విచారణ సలుపబడవలె ననియు నిశ్చయింపబడెను.

కలకత్తా కార్పొరేషన్

జే. ఎం. నేనుకప్తాగారిని అధ్యక్షస్థానమునకు నియమింప గోరుట

కలకత్తా ఏప్రిల్ 28:— నేటిసాయంకాలము జరిగిన కాంగ్రెసు మునిసిపల్ సంఘసమావేశములో శ్రీ జే. ఎం. నేనుకప్తాగారిని పురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ సంతోష కుమార్ బోసుగారిని పురపాధ్యక్షులగు ప్రతిపాదించవలయు నని తీర్మానింపబడెను. కొయలిపక్ పార్టీవారు జవాబ్ అఫ్ జాబ్ హాక్ గారిని అధ్యక్షస్థానమునకు ప్రతిపాదించవలది యున్నది.

(శ్రీ ప్రె.)

స్వరాజ్యస్వదేశీసంతలు (బజారులు)

(1)

ముటకోవరులో స్వరాజ్య స్వదేశీసంతలు శ్రీమతి కమలాదేవిగారు ప్రారంభించుట

బాంబాయి, ఏప్రిల్ 28:—నేడు ఉదయమున ముటకోవరులో స్వదేశీసంతలు శ్రీమతి కమలాదేవిగారు ప్రారంభించిరి. "యవకులీ ముఖ్యతరణమున అత్యధికముగ త్యాగము నొనరించి మనఃపూర్వకముగా దేశసేవకు పూనకొనినందులకు నేను వారిని ప్రశంసించుచున్నాను. స్వదేశీవ్రతము అత్యవసరమని మీ కందరికిని బాగుగా తెలిసియే యున్నది. స్వరాజ్యము బడయవలెననిన రోజులుండరును వెంటనే స్వదేశీదీక్షను బానవలెను. ముఖ్యముగా బ్రిటిషు సరుకులను బహిష్కరింపవలెను. స్వదేశీ వస్తువులను చేయునట్టి నిరుపేదలకు పనిపొందకు మనము ముఖ్యముగా తోడ్పడవలెను. వారుకూడ మనవలెనే స్వరాజ్యముల నభ్యసించి నల్లలను విషయమును మనము గుర్తించవలెను. వారిధనము వారికి లభింపకుండ నిపుడు విదేశీములకు గొనిపోవకుచున్నదిగాన దాని నిరోధించుట ముఖ్యకర్తవ్యము. ప్రజలు స్వదేశీదీక్షను బానుటవలెనయినచో కోట్లకొలుగునాకున్న అత్యల్పసంఖ్యకులకు మాత్రమే యింకను అధికముగ లాభము చేయరాదు. బీదలను ప్రజలకు లాభసంతయును చేయవలెను. బీదలచే పనిచేయించి ధనమునంతయు తామేగొనిపోయెడువారు విదేశీయులైనను స్వదేశీయులైననుగూడ వారిని త్యజింపవలెను. దీనివలననే జనసామాన్యమున కధికముగదుర్దశ కలుగుచున్నదిగాన దీనిని నిరోధింపవలెను." అని శ్రీమతికమలా దేవిగారునుడిపిరి.

'లిబర్టీ' అభియోగము

సంపాదకుని వాఙ్మూలము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28:— 'లిబర్టీ'పత్రికయొక్క సంపాదకులగు శ్రీఉపేంద్ర నారాయణ నియోగీ, మద్రాసుకులగు ఫ్రెడ్ బిహారీగార్లపై క్రిమినల్ ప్రా. కో. 108 వ సెక్షన్ క్రింద కొనిరాబడిన యభియోగము నేడు రాజధాని మేనేజ్మెంటుగారి సమక్షమున విచారణకు వచ్చెను. తమత్రికలో క్రిమింపబడు ప్రకటనలన్నియు తమకడకే తిన్నగా రావనియు అందుచే తాము నిబంధనముల ప్రకారము మాత్రమే జవాబుదారులనియు పత్రికాసంపాదకులు తమ వాఙ్మూలముగూడ విరి. ప్రాసిక్యూటర్ తరపు సాక్ష్యము ముగిసినది. మే 5 వ తేది ఖునాడు మరల విచారణ జరుగును. (శ్రీ ప్రె.)

పటేలుగారి రెండవలేఖ

పటేలుగారి రెండవలేఖ ప్రచురింపబడినది.

ఇర్విను ప్రభువుగారికి నిజస్థితిని చెబుతుంటున్న పటేలుగారు మొదటినుండియు చాల ప్రయత్నించిరి. సహకారముచే సాధింపగల ప్రయోజనమును వీరు సాధించిరి. 1929 వ సంవత్సరమున పటేలుగారు ఇంగ్లండుకు బోయినపుడు, దేశస్థితిని సార్వభౌమునికిని, బర్క్-హెడ్డు ప్రభువుగారికిని, ఇతర బ్రిటీషు ప్రముఖులకును ఎరుకపరచుటకు వారు శక్తివంచనలేక బ్రయత్నించిరి. ఇంతపని జరిగినను, సైమను కమిషను నియమింప బడినపుడు, తమ మొర లరణ్యరొదనము లయ్యెనని, పటేలుగారు నిరాశ చెందిరి. కాని వీరు అంతటితో సూరకుండ లేదు. మహాత్మునితోను, నెహ్రూగారితోను రాజప్రతినిధిగారు సంప్రతించుటలు, వీరు ప్రోద్బలపరచిరి. ఏతరుననుకూలము గౌరవప్రదమగు సమాధానముగదురునని వీ రాశించిరి. అధినివేశస్వాతంత్ర్యవిధానమును వెంటనే ప్రసాదించుటకు వాగ్దానము చేయవలయునని, మహాత్ముడు కోరినపుడు, వారు తొందరపడిరేమోయని గూడ, పటేలుగారు విచారపడిరి. కాని పిమ్మట ఇండియా సహాయమొత్తి రస్సులు ప్రభువుగారి సంగమును, ప్రసిద్ధ నాయకుల నిర్బంధములును, ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు ప్రవేశమును, పటేలుగారి భ్రమను పూర్తిగ దొలగించెను. ఇట్టిస్థితిలో గాంధీమహాత్మునితో రాజీపడుటయే, ధర్మమని, పటేలుగారు రాజప్రతినిధిగారికి హితవొసగిరి. ఏకారణముచేనయినను, రాజప్రతినిధిగారి రిందుకుబూనుటకు వీలులేనిచో, తమపక్షవికి రాజీనామా నిచ్చి ప్రజాశయములపట్ల తమకుగల సానుభూతిని వ్యక్తపరుపవలయునని, పటేలుగారు కోరిరి. పటేలుగారి గోర్కెయందు వివరిత మేదియు లేదు. ఇర్విను ప్రభువుగారి గౌరవమును, ఇంగ్లండుకీర్తిని కాపాడు నిమిత్తమే, వీరిటుల హితవొసగిరి. వీరియుద్దేశ్యమును తిన్నగ గ్రహించక, రాజప్రతినిధిగారు పటేలుగారి హితవును నిరాకరించి, మీదమిక్కిలి ఆగ్రహము గనుబడిచిరి. కాంగ్రెసునభి, రాజకీయ సంస్థలన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమయినదని, ఎల్లరెగిన విషయమే. ఈసంగతిని పటేలుగారు పలుమార్లు బోధించి, కాంగ్రెసు అభిప్రాయమును గౌరవింపవలయునని, ఇర్విను ప్రభువుగారిని కోరిరి. గాంధీమహాత్ముడు లోకోత్తరపురుషుడనియు, భారతీయు లెల్లకును అతడు ప్రామాణికుడనియు, జనసామాన్యమును ప్రబోధించుటలో, అతనిని మించిన నాయకుడు లేదనియుగూడ పటేలుగారు లేటపరచిరి.

అందుచే మహాత్ముని తోడ్పాటుతోనే మైండ్ నమన్యను పరిష్కరింపవలయు నని వీరు కోరియుండిరి. మహాత్మునిపలుకుబడి యంతరించె ననువార్తలను నమ్మవలదని పటేలుగారి సగిన హితవు అమూల్యమయినది. నిర్బంధ ధానవిధులను వీరు బోధించిరి. పటేలుగారు చూపిన సద్భావము నిరుపమానమయినది. ప్రస్తుతనమయమున రాజప్రతినిధిగారు వీరి హితవును నిరాకరించి, వీరిపట్ల కృతజ్ఞత జూరకపోయినను, భావిచరిత్రకారుడు ఇర్విను ప్రభువుగారుచేసిన పొరబాటువలన, ఇంగ్లండు కెట్టి నష్టము గలిగెనో లిఖింపకమానము. పటేలుగారు రాజీనామా నిచ్చినందులకు, వారి కన్నిప్రాంతముల నుండియు అభినందనములు చేరుచున్నవి. పటేలుగారు సిమ్లాలో సూచించినటుల, వారు తమధర్మమును నిర్వహించిరి. ఇకముందును నిర్వహింపబోవుచున్నారు. సహకారమున కెట్టి యవకాశములు గలవో, అట్టి యవకాశముల నన్నిటిని, వారు వినియోగించి, విఫలమనోరథులయిరి. వారిపుడు రాజీనామానిచ్చినచో, అందుకు ప్రభుత్వమువారే బాధ్యులగుచున్నారు. లండను ప్రెముస్ పత్రికయు, హిందూ దేశమునందలి ఆంగ్లో-మైండ్ పత్రికలును, పటేలుగారు రాజీనామానిచ్చినందుకు సంతసము చెబుతుంటుంటున్నాయి. పటేలుగారు పరిపాలనకు శత్రువనియు, వీరికి రాజప్రతినిధిగారు తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగి రనియు, ప్రెముస్ పత్రిక చాటుచున్నది. ఇర్విను ప్రభువుగారి ప్రత్యుత్తరము మాత్రము వారి సహజస్వభావమును చెబుతుంటేదనియు, వారికి నలహానిచ్చేది సివిలు సర్విసు ఉద్యోగుల ప్రోద్బలమును వ్యక్తపరచుచున్నదనియు, పటేలుగారు తలచుచున్నారు. ఈనమయమున విదేశవస్త్రబహిష్కారమునకు తమకు తోడ్పడవలయునని, మాళవ్యాగారు పటేలుగారిని కోరుట వింతగాదు. సహకారపద్ధతి నిరుపయోగమని చాటుటకు, పటేలుగారి రాజీనామాకన్నను ప్రబల నిదర్శనము వేరుండదు.

మహాత్ముని నిర్బంధము

ఇయ్యవీరు పత్రికా సమాచారము ప్రకారము, ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘసభలో, గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధముగూర్చి యోచింపబడెననియు, సభయందు సైనికోద్యోగులు పలువురుహాజరైరినియు తెలియచున్నది. మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారికి మరియొక లేఖను వ్రాయ నెంచిరని గూడ వార్తలుచెలిపెను. ఈలేఖ రాజప్రతినిధిగారికి చేరకముందే మహాత్ముడు నిర్బంధింపబడవచ్చును. అసోసియేటెడు ప్రెస్సు వార్తలు, మహాత్ముని నిర్బంధముగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రప్రభుత్వములతో యోచించుచున్నట్లు సూచించెను. ఉదకమండలమునందలి మద్రాసు ప్రభుత్వాధికారులు గూడ ఈ విషయమై చర్చించుచున్నట్లును, చెన్నపురిలో నుదయించిన పరిస్థితుల గూర్చి విచారించుచున్నట్లును, సూచింపబడెను. దీనినిబట్టి త్వరలో మహాత్ముని నిర్బంధము జరుగక మానదు. మహాత్మునితో కలసి పనిచేసినవారును, వారి యాదేశములను వివిధ రాష్ట్రములలోను నిర్వహించుచున్నవారును, పలువురిదివరకే నిర్బంధింపబడిరి. మహాత్మునియుద్యమమును అరికట్టునిమిత్తమై నిరోధ

చట్టములు ప్రయోగింపబడుచున్నవి. పత్రికా స్వాతంత్ర్య నిరోధ శాసనముగూడ వెంటనే అమలులో పెట్టబడినది. దీనికంతకును మహాత్ముని నిర్బంధము తగినపర్యవసాన మగును. కాని ఇందువలన, ప్రభుత్వమనోరథ మిడేకననుట, భ్రమదప్పవేరు గాదు.

మహాత్ముని నిర్బంధమువలన, ప్రజాభిప్రాయము బలపడుట సహజము. స్వాతంత్ర్యవాంఛ సర్వత్ర వ్యాపింపకమానదు. నాయకులు తొలగినను, ప్రజలు స్వాతంత్ర్యసంపాదనకు బూనుకొనకమానరు. రౌండుటేబిలు సమావేశముపై మక్కువ జూపిన మహాత్ముడాలీగారుగూడ మహాత్ముని నిర్బంధింపవలదని, రాజప్రతినిధిగారికి హిత వొసగియుండిరి. మితవాదులు నయితము మహాత్మునినిర్బంధమును కోరజాలరు. మహాత్ముని విడచిన, హిందూ దేశముతరపున అట్టి యధికారముతో ముచ్చటించగలవారు మరి యొకరు గనుపింపరనుట తథ్యము. అందుచే, మహాత్మునితో సమాధానపడుటచేతనే, ప్రస్తుతస్థితి చక్కబడగలదు. మహాత్ముని నిర్బంధించుటవలన, సమాధానావకాశము తొలగుటయగాక, ప్రజలను సంతృప్తిపరచుట దుర్లభమగును. మహాత్ముని నిర్బంధమువలన, పూర్ణస్వరాజ్యోద్యమమునకు మాత్రము నష్టము గలుగబోదు. తాత్కాలిక నిరోధములు గలిగినట్లుల గనుపించినను, త్వరలో నిట్టినిరోధములను దాటి, దేశము గమ్యస్థానమును జేరగలదు. ప్రపంచచరిత్రయందు నిర్బంధప్రయోగముమూలమున, ప్రజాశయము లడుగంటిన నిదర్శనము గానరాదు. మీదు మిక్కిలి నిర్బంధప్రయోగము ప్రజాశయములను వెంపుజేసిన నిదర్శనములు వెక్కులు గన్నట్లును. హిందూదేశమందయినను, వేరుగ జరుగ నేరదు. ముందేమి జరుగనో చూడవలయును.

విదేశవస్త్రబహిష్కారము

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు విదేశవస్త్రబహిష్కారముపట్ల తమదృష్టి సంతను కేంద్రీకరించుచున్నారు. మాళవ్యాగారి ప్రబోధమునకు ఫలముగ, విదేశవస్త్రములను దెప్పింపకుండుటకు, వివిధప్రదేశములలోని వర్తకులు నిశ్చయించిరి. ఢిల్లీ, అమృత సరముల వర్తకులు, ఇదివర కిచ్చిన ఆర్డరులను గూడ రద్దుజేసికొనినిశ్చయించిరి. లక్నోయందు విదేశవస్త్రముల అంగడులు మూసివేయబడెను. విదేశవస్త్రములు కొట్లలో కలికమునయికనను కనుపించుట లేదు. పంజాబు, సంయుక్తరాష్ట్రములు, బొంబాయి, బెంగాలు రాష్ట్రములలో నీయుద్యమము వ్యాపించినది. చెన్నపురిలో గూడ స్వల్పప్రయత్నము లారంభ మయినవి. మహాజనసభ వారి విషయమై తీర్మానించిరి. కాని ఈ తీర్మానమును నమలులో బెట్టుటచేతనే, అనుకూలఫలము గలుగును. హిందూదేశపు మిల్లులద్వారా, విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును పూర్తి జేయదలచినను, అది సాధ్యపడదు. అందుచే కద్దరు ఉత్పత్తి యత్యవసరము. కద్దరు ఉత్పత్తి విరివిగ జరుగుచో, జనసామాన్యమునకు చేతనిండ పని గలిగి, కాటకదారిద్ర్యబాధ లంతరించును. జనసామాన్యమున కిందువలన మితిలేని లాభము గలుగుటయ గాక, స్వరాజ్యసంపాదనకీ వారి కలవము. ఈయుద్యమమునకు అన్ని పక్షములవారును, అన్ని సంఘములవారును మన

స్వార్థిగతోద్భవ విలగము. స్త్రీలీయద్యమమునకు తోడ్పడవలయునని, మహాత్ముడు ప్రత్యేకముగ కోరి యున్నాడు. కస్తూరిభాయిగాంధీగారు ఈయద్యమము నిమిత్తమై యావచ్చక్తిని వినియోగించి, స్త్రీపవంచ మునకు మార్గదర్శకురాలగుచున్నది. విశేషవస్త్ర బహిష్కార సరిపూర్తి కింతకన్నను అనుకూల నమయముండబోదు. అన్ని తరగతుల వారును కద్దరు ధరించుటకును, వర్తకులు విశేషవస్త్రములను విక్రయింప కుండుటకును ప్రతిన బూనుచో, ఈ సంకల్పము సిద్ధించుట కెట్టి యాటంకము గలుగ జాలదు.

పత్రికాశాసనము : ఈవెనింగు న్యాయపత్రిక భాంబాయిలో ప్రచురింపబడు ఆంగ్లో హైందవ పత్రికయగు ఈ వెనింగు న్యాయపత్రిక పత్రికాశాసన మును సమర్థించుట వింతగాదు. దౌర్జన్యమునుగాని, రాజద్రోహమునుగాని పురికొల్పని పత్రికలు భీతిశెంద నవసరములేదని, యీ పత్రిక చాటుచున్నది. దౌర్జన్య మును పురికొల్పు పత్రికలనేగాక, సత్యాగ్రహమును అభిమానించు పత్రికలనుగూడ ఈచట్టము శిక్షించును. ఎట్టినిర్బంధచట్టములు విధింపబడినను, ఆంగ్లో హైందవపత్రికల కెట్టియిబ్బందియు గలుగదు. భార తీయులను భారతీయాశయములను ఈపత్రిక లెంత తూల్చినాడనను, వీనికెట్టినష్టము గలుగదు. పత్రికా స్వాతంత్ర్యమునకు నూతనచట్టము కొంతవరకు విఘ్నము గలిగించునని, యీవినింగు న్యాయపత్రిక గూడ అంగీకరించుచున్నది. ఇండియను డెయిలీ మెయిలుపత్రికా సంపాదకులు “స్క్రైబ్టరు” అను మారుపేరుతో వ్రాయుచు, పత్రికానిరోధమును స ఘోషించుచున్నారు. పాపము వీరు పయ్యెనీరుపత్రి క్లేవాసిన వ్రాతలకు, అధికారుల యాగ్రహము నకు గురి యైరి. అందుచే, వీరు పయ్యెనీరుపత్రికను వదలిపెట్టవలసివచ్చెను. కాని ఇంతతోందరలో, వీరికి వెనుకటి యనుభవములు మఱపునకువచ్చుట విచిత్రము. నాగరికదేశములం దెక్కడను ఇట్టినిర్బం ధచట్ట మమలులోలేదనియు, తాముసిగ్గుదాటగనే రాజప్రతినిధిగా రిట్టి చట్టమును ప్రయోగించి రని యు, పటేలుగారు నడిచిరి. ఇట్టిచట్టము ప్రభుత్వ గౌరవమునకుగాని, ఇర్విను ప్రభువుగారి గౌరవము నకుగాని తగియుండలేదని, పటేలుగారు స్పష్టపర చిరి. కాని, దూరదృష్టి కోల్పోయినవా రెట్టిచర్యల కయినను గడంగెదరనుటకు సందియములేదు.

గుంటూరు ప్రముఖులకు శిక్షలు
గుంటూరు మండలమున నిర్బంధము లాలస్య ముగ ప్రారంభమయినను, పరుసగ జరుగుచున్నవి. వడ్లమూడి ముక్తేశ్వర ప్రసాదరావు, కవుతాచల పతిరావు, గౌనుబేగు సాహెబు, మంత్రవాది వెంకట రత్నంగార్లకు చెరి యొక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడెను. ముక్తేశ్వర ప్రసాదరావు గారు అసహాయోద్యమమయమున రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరుడవికి రాజీనామానిచ్చి, అప్పటినుండియు స్వరాజ్యోద్యమమునందు శ్రద్ధతో పాల్గొను చున్నారు. కవుతాచలపతిరావుగారు తంతుకారక సంఘమున చాలకాలము నేవజేసిరి. గౌనుబేగు సాహెబుగారు ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణ య్యగారికి కుడిభుజమై పాటుబడిన మహామృదీయ ప్రముఖులు. వీరు హిందూమహామృదీయ భేదముల

నెరుగక, దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధికై తమజీవితమును భార బోయుచున్నారు. మంత్రవాది వెంకటరత్నము గారు, శారదానికేతనమునందు చిత్రకళోపాధ్యాయులుగ బనిచేసియుండిరి. వీరికి చిత్రకళయందు గల ప్రవేశముతో బాటు, దేశ సేవయందుగూడ గా థానుర్ గలదు. గుంటూరుమండల మిసమయ మున తనధర్మమును ప్రశంసాపాత్రముగ నెరవేర్చు ననుటకు సందియములేదు.

144 ప్రయోగము
చెన్ననగరమున నవలంబింప బడుచున్న నిర్బంధములకు 144 కేసును ప్రయోగము తగిన పర్యవసానమే యయ్యెను. పదునాల్గురోజులవరకు, ఎట్టి సభలుగాని, ఊరేగింపులుగాని, జరుగగూడదని, ప్రధాన ప్రెసిడెంట్ మేజిస్ట్రేటుగా రాజ్కపించిరి. ఇంత తితో బోవక, పోలీసువారి దౌర్జన్యములమున బాధనొందినవారిపట్ల సానుభూతి దెలుపు, సభలును ఊరేగింపులును గూడ నిషేధింప బడినవి. దీనిని బట్టి, గత ఆదివారమునాడు జరిగిన సర్వపక్షసభ మాదిరి సభలు గూడ జరుగగూడ దని, విదిత మగును. ఇట్టి నిషేధపు టుత్తరువు, కాంగ్రెసుసంఘ సత్యాగ్రహవలంబుల స్వేచ్ఛను మాత్రమే గాక, సర్వపక్షములవారి స్వేచ్ఛనుగూడ నిరోధించు చున్నది. చెన్నపురిప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యముల నరికట్టుచున్నది. ఇట్టిస్థితి నెదుర్కొని చెన్ననగర గౌరవమును కాపాడుటకు మార్గమేమియో, అన్ని పక్షములవారును కలిసి యోచించి, తగినచర్య నవలంబించుట యుక్త మగును. రౌండు టేబిలు సమావేశమునకు బోదలచువారయినను, ప్రజల స్వేచ్ఛను కాపాడుటకు యత్నింపరేని, వారిపట్ల నెవరికిని గౌరవ మేర్పడజాలదు.

దేశభక్తుని నిర్బంధము
దేశభక్త వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు నేటి దినము నిర్బంధింపబడినటుల మా గుంటూరు విలేఖ కుడు దెలుపుచున్నాడు. వెంకటప్పయ్య పంతులు గారు ఆంధ్రదేశ సర్వాధికారిగ నియమితులై తమ ధర్మమును అతి సమర్థతతో నిర్వహించు చున్నారు. వీరు చెన్నపురికి గూడ వచ్చి పరిస్థితులను గ్రహింప నిష్పయించిరి. కాని ఈలోపల నే వీరు, అరెస్టు గావించబడిరి. వేంకటప్పయ్యగారు ఆంధ్రులలో సుత్తములని, గాంధీమహాత్ముడు క్లాఫీంచియుండెను. మహాత్ముని విశ్వాసమును వేంకటప్పయ్యగారు పూర్తి గమరగొనిరి. వేంకటప్పయ్యగారు ఆంగ్లోద్య మారంభమునుండియు దేశసేవనిమిత్తమై అపార త్యాగముల గావించి, దేశభక్త యను సార్థకగౌరవ ముబడసిరి. వీరినిర్బంధము, ఆంధ్రులలో స్వాతం త్ర్యసంపాదనోత్సాహమును బెంచునని నమ్మెదము.

శీ|| శే|| ఇ. కే. గోవిందస్వామిగారు
ఆంబ్యులెన్సు సంఘ కార్యదర్శియు, మద్రాసు హైకోర్టు అడ్వకేటునగు ఇ. కే. గోవిందస్వామిమొదలి గారు ఆదివారమునాడు జరిగిన పోలీసు కాల్యు లకు బలియయిరి. వీరికి పొట్టలో గుండుదెబ్బ తగి లెను. పిమ్మట, జనరల్ ఆస్పత్రిలో వీరికి ఆపరేటు చేసి, గుండును తీసివైచిరి. వీరు జీవించెద రని నిన్నటిదినము ఆశగలిగెను గని, నిన్నరాత్రి బంటి

గంటకు వీరు భగవత్సాన్నిధ్యము చేరిరి. డాక్టరు రామారావుగారి కోర్కెపై వీరు సత్యాగ్రహవ లంబులకు వైద్యసహాయ మొనర్చుటకు బూను కొనిరి. ఇట్టి పరోపకారిబుద్ధితో బనిచేసిన గోవింద స్వామిగారు తమ ప్రాణముల నర్పించి, వీరస్వర్గమ చూరగొనిరి. చెన్నపురికిర్నిని వీరిను మడింప జేసిరి. వీరిపేర శాశ్వత స్మారకచిహ్నమును నెల కొల్పుట, మద్రాసుపౌరుల కసిన కర్తవ్య మగును. వీరికి షరమేశ్వరుడు ఆత్మశాంతి నొసగుగాక!

ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులు
కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి స్థానమున, ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘమునకు బిక్కిని వేంకటరత్నంగ రధ్యక్షులుగ నెన్నికొనబడుట సమ్మోదావహము. వేంకటరత్నంగారు, కాసనభ్య త్వ పదవిని కాంగ్రెసు ఆజ్ఞానుసారముగ త్యజించి గోదావరి మండల నాయకత్వమును వహించిరి. వీ రిపుడు ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులై ఆంధ్రదేశ నాయకత్వమును వహించి పాటుబడెదరనియు, వారి సేవను అధికారవర్గమువారు గుర్తించి గౌరవించెద రనియు, నమ్మవచ్చును.

ఉప్పురాసులపైని మహాత్ముని దాడి

ముందుగా రాజప్రతినిధికి తెలిపియే మహాత్ముడు దాడిని ప్రారంభించును
జలల్వారు, ఏప్రిలు 28:—“నేను భగవత్ప్రేరణకొరకు ప్రార్థించుచున్నాను. వాకింకను ప్రేరణకలుగలేదు. అదియే పుడు జరుగునో నేను నిర్ధారణగా చెప్పజాలను గాని అది జరు గుట మాత్రము నిశ్చయము. ముందుగా రాజప్రతినిధికి తెలియ జేసియే నేను దాడిని జరిపెదను.” అని మహాత్ముడు నడివెను. నేను మానవ్రతము. రేపు మహాత్ముడు బిల్వారాకును బిక్కిలి కిని వెళ్లును. (శ్రీ ప్రె.)

బ్రోచిలో పన్నులనిరాకరణము

మహాత్ముడు అనుమతి నొసగుట
నూరతు, ఏప్రిలు 28:—బ్రోచిమండలములో పన్నుల నిరాకరణమును ప్రారంభించుటకు మహాత్ముడు అనుమతి నొస గెను. “రైతులు భూమిని పండించగూడదు. “అను తీర్మా నము ఉత్తరువులు వచ్చినవెంటనే ఆమోదింపబడును. మొదట బ్రోచిలోలాకావారు పన్నుల నిరాకరణమును ప్రారంభించెద రు. పిమ్మట బ్రోచి మండలములోని యితర లాకాలవారు గూడ ప్రారంభించెదరు” అని నూరతులో నన్న దినపత్రిక యుగ జర్రాను పత్రికకు జంబుపారునుండి బిశవిలేఖరి తెలియ జేసెను. (ఆ. ప్రె.)

పత్రికాశాసనము-మహాత్ముని ఆజ్ఞ

దొరతనమువారు ధరావతు కోరినచో చెల్లించగూడదు
బిలిమెరా, ఏప్రిలు 28:—“ఈ కాసనము ప్రకారము దొరతనమువారు ధరావతును కోరునెడల వారు పత్రికను ఎకప రుచుకొనినను సమ్మతింపవలెనేగాని ధరావతు సంతమాత్రమును చెల్లించగూడదు” అని నవజీవను పత్రిక మేనేజరుకు మహాత్ము డు ఆజ్ఞ నొసంగెనని తెలియుచున్నది. నేను ఉదయమున రై లులో మహాత్ముడు కరాడినుండి బిలిమెరా వచ్చెను. బిలిమె రాలో మంచి అలంకారములు చేయబడెను. ఘనముగ స్వాగత మొసగబడెను. రేపు మహాత్ముడు విక్రాంతి గొనును. ఎల్లుండి వోల్వారు వెళ్లును. (ఆ. ప్రె.)

ప్రెంచివై మానికుడు గోల్కటిగారు విమానము బ్రవ్వలై దానిదక్కనే చచ్చిపడియున్నట్లు సహారా ఎడారి మధ్య దేశమునను జూచెను.

విదేశవస్త్రబహిష్కరణము

లక్నో నగరములో బహిష్కరణ విజయము

లక్నో, ఏప్రిల్ 28:—గత 5 దినములనుండియు విదేశ వస్త్రములను వ్యతిరేకించు జరుగుచున్నది. అమీనా బాదులలోను చౌకులలోను తీవ్రముగా నిరోధము జరుగుచున్నది. ఒక్క-గజము విదేశీవస్త్రమును భారతీయుడగువాని కవ్వనికని అమ్మబడుటలేదు. విదేశీవస్త్రములను తలుపులు మూయ బడియున్నవి. నేటిదినము మాత్రము తెరువబడినవి. సదరు దుకాణాదారులు తమవద్ద ఉన్న విదేశీవస్త్రములను గిడ్డంగుల లోనికి పంపివేసి తాళమువేసి స్వీళ్ళవేసి కాంగ్రెసువేళము చేసిరి. సదరు సదకును ఏమిచేయవలయునో కాంగ్రెసువేళవారు ఉత్తరపు చేయువరకును అట్లే నీలువేసి ఉంచుటకు తీర్మానింప బడెను. ఒకడజను వలంటీరులు దుకాణములకు అడ్డుముగా నెల కిలవలసింది. దుకాణములవద్దకు ఎవరును బట్టలను కొనుటకై రాలేదు. ఒకడు మొండితనముచేసి విదేశీబట్టను కొనెను. కాని, తిరిగి అది దుకాణాదారుకు యిచ్చివేసి మరలిపోయెను. వలంటీర్లు వెలకిలపడండి రి గంటల కాలము ఆదేశానికి నవట నిరోధము చేసిరి.

బక్సిగారి సతియును, విక్రగారి సతియును, శంభు వాధుగారి సతియును, తదితర స్త్రీ వాలంటీర్లును దుకాణముల వద్ద పిక్కెటింగు చేయుచున్నారు అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ ప్రధాన కార్యదర్శియును డాక్టరు మహమ్మదు ఆలం గారు ఇనటకు వచ్చిరి. పెద్దపెద్దవర్తకులతో మాట్లాడుచున్నారు. వారందరు కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు బదులమై యుందు మని వాదనము చేసిరి.

కరాచీలో బహిష్కరణ విజృంభణము

కరాచీ, ఏప్రిల్ 27:—ఆచలసింగు మైదానములో బహిష్కరణసభ జరిగెను. విద్యార్థులు సమావేశమైరి. విద్యార్థియే అధ్యక్షత వహించెను. నిషిద్ధ లవణమును ఒక విద్యార్థి రు. 8) లకు కొనెను.

ఆదివారమునాడు విదేశవస్త్రదహనము జరిగెను. రామ బాసనందు జాతీయపతాక ప్రతిష్ఠ జరిగెను. రెండు ఒంటెలచే యాడ్యబడిన యొకబండిలో విదేశవస్త్రములు పోగుచేయ బడెను. స్వదేశవస్త్రాదీక్షను 25 వేల మంది స్వీకరించి ప్రమాణపత్రముల మీద సంతకములు చేసిరి. సిద్ధ, లూలా, లోక్రాము, పరశురాము, ఆలీమహమ్మదు గార్లు ఉపన్యసించిరి.

పామరలోని ప్రజలు ప్రకౌంతముగా ప్రసరించు చున్నందులకై యాభివృద్ధులు అభినందించిరి.

సభ జరుగుచున్నంతకాలము వాయువిమానము పైన ఎగురు చుండెను.

అలహాబాదులో బహిష్కరణ సంరంభము

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 28:—విదేశవస్త్ర బహిష్కరణ సభ మై నేటి ఉదయము 9-30 గంటలకు దుకాణములవద్ద పిక్కెటింగు ప్రారంభించబడెను. 50 వలంటీరులు పహారాతిరుగుచు న్నారు. ఏడుకాణములవద్దకు ప్రత్యేకించి విక్రయనిరోధము చేయుటలేదు. కాని విదేశవస్త్రములను కొనుటకై వచ్చినవారిని కొనవలదని యథోచితముగా చెప్పుచున్నారు.

కొందరు మహమ్మదీయులను, హిందూవర్తకులను యీ పిక్కెటింగు కొంతకాలము నిలిపియుంచవలసినదిగా కోరిరి. ఇరుజాతీయములకు వచ్చుచున్నదనియు ఆసందర్భములో ఇప్పుడు నిలవచ్చు విదేశవస్త్రములను ఆమ్మివేయటకు వీలున్నదనియు, చాబు పునవత్తయగుటాండునగుచు చెప్పిరి. కాని, టాండునగు అంధుల కంగీకరించుటలేదు. అట్టి అనుజ్ఞ కాంగ్రెసువారు విదేశవస్త్ర విక్రయదారుల కొనంగుటకు వీలు లేదనియు, టాండునగుచు చెప్పిరి. విదేశవస్త్రవర్తకులకు ఇప్పుడున్న సరుకు చెడిపోవుటకు కలిగే నష్టము స్వరాజ్యప్రభుత్వమునందు మదరాసువ్యవహారాని గాంధీమహాత్ముడు వాదనము చేసియున్నాడు.

మోతీలాలు నెహ్రూగారు యిట్లు చెప్పిరి. ఢిల్లీలోను అమృతసరములోను ఉన్న విదేశవస్త్రవ్యాపారస్థులు తామప్పుడు విదేశీయుల ఫ్యాక్టరీ దారులకు ఇచ్చిన అడ్డుకట్ట కూడా రద్దుచేసికొనుటకు సిక్కియించిట్లు తెలియచేసిరి. కాంగ్రెసువారు పిక్కెటింగు చెంబునే ప్రారంభించెదరు. వర్తకులకు స్వరాజ్యప్రభుత్వమునందు నష్టపరిహార మొసంగుటకు ముందుగా యీస్వరాజ్యసంపాదనమందు నిహతులైన వారి కుటుంబములకు పోషకార్థమై భృతులనొసంగవలయును. కనుక సదరు నష్టపరిహారప్రస్థ మిందుకొరకై వినియోగింపబడును. పిక్కెటింగువల్ల ఎవరికిని ఏవిధమైన హానియును చేయబడదు. ఇప్పుడు మనము మృగములవలె యీదేశములో చూడబడు చున్నాము. ఇక ముందు స్వతంత్రముగా మనుష్యులవలె జీవింప గల్గుదుము.

ఇప్పుడు అలహాబాదులో దుకాణములవద్ద విక్రయ నిరోధము తీవ్రముగా ప్రారంభించెదరు. పరిశ్రమ పిట్టల చెంబు లంటిట్లు తిరుగుచున్నారు.

నేటి ఉదయము మోతీలాలునెహ్రూగారి సతియును,

సు రా జ్ మ క్

వారి స్వచ్ఛమైన
వెండి సామగ్రి.

313, ఎన్.పై.నేడ్, రాక్ ఫోర్ట్ గేట్,
మద్రాసు. తిరుచినాపల్లి

జహ్వరిలాలునెహ్రూగారి సతియును కృష్ణ నెహ్రూ కన్యయును ఆర్. యస్. పంశీతగారి సతియును ఉమా నెహ్రూదేవిగారును బహిష్కరణమునకై పూనుకొనిరి.

దేశవిముక్తి కొరకును నామూరుడగు జహ్వరిలాలు విముక్తి కొరకును అన్నలారా! స్వదేశవస్త్రములను ధరించవలసి వచ్చి ప్రారంభించుచున్నారు. అని మోతీలాలునెహ్రూగారి సతి దుకాణములవద్దకు పోవువారిని వేడుకొనుచున్నది.

మహమ్మదీయవర్తకులు యీ విదేశవస్త్ర బహిష్కరణ మునుగూర్చి ఇంకను తీర్మానింపకొనలేదనియు కాంగ్రెసు సభ వారు తీర్మానము చేసినప్పటికిని మహమ్మదీయులను సంప్రదించి చేయలేదనియు మహమ్మదీయుల కోరిక హక్కులను హిందువులు అంగీకరించినచోగాని మహమ్మదీయులు సంప్రదించుటకు రాజాలసనియు, మహమ్మదీయులు సమ్మతించియుండని విషయముల యీ పిక్కెటింగు ప్రారంభమయ్యె యెడల మహమ్మదీయులకు విదేశీవస్త్ర వ్యాపారస్థులు ఆత్మసంకల్పము ప్రభుత్వసహాయమును కోరగలరనియు అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ప్రూరముగా ప్రవర్తించెయెడల అందులకు మహమ్మదీయులు బాధ్యులు కాజాలరనియు తెలియజేయుచు టాండునగారికి మహమ్మదీయ విదేశ వస్త్రవ్యాపారస్థుల తరపున మహమ్మదు జాహురు అహమ్మదు (బాద్షా) గారు ఉత్తరము వ్రాసిరి.

అలహాబాదులో గత 17 దినములనుండియు ఉప్పు చేయబడినది. జహ్వరిలాలుగారు తప్ప మరెవ్వరను ఆరెస్తు చేయబడలేదు. ఇక ఉప్పువట్టము పూర్తిగా రద్దుచేయబడినది. నెహ్రూగారు కాసనసభలో రద్దుచేయింపజాలని యీ కాసనము నేడు రద్దుచేయబడినది అని టాండునగారు బహిష్కరణసభలో చెప్పి ఉప్పుకాసనముయొక్క వికృతాకారమూర్తిని తయారుచేసి సార్థకముగా తగలజెట్టిరి.

మీరటులో విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము

మీరటు ఏప్రిల్ 28:—మీరటు బ్రదర్లు, మోహన బ్రదర్లు, జే. యం. హరిశ్చంద్ర కంపెనీవారు స్వదేశవస్త్రములనే విక్రయించుటకు ప్రమాణము చేసిరి. ఇతర దుకాణాదారులు వీరివార్డును అనుసరించు చున్నారు.

కలకత్తాలో విదేశవస్త్రవ్యాపార బహిష్కరణము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28:—పంచదార కమిషను వ్యాపారస్థులను పంచదార వర్తకులను సభజేసి బ్రిటిష్ పంచదారను బహిష్కరించుటకు తీర్మానించిరి.

ఢిల్లీలో విదేశవస్త్ర బహిష్కరణ ప్రచారము

ఢిల్లీ, ఏప్రిల్ 28:—విదేశవస్త్ర బహిష్కరణమును గూర్చి అఖిలభారత మస్లిముసమితివారు తమ యభిప్రాయ విషయము నిర్ణయించలేదు గనుక కాఖాసంఘములవారు ఏవిధమైన తీర్మానములను చేయరాదు. లక్నో జిల్లా సమితివారు తొందరపడిచేసినట్లు గ్రామరెవ్యరును చేయరాదు అని అఖిలభారత మస్లిము సమితిగౌరవార్థమగు ప్రకటించిరి.

మద్రాసులో స్వదేశవస్త్రభిమాన ప్రచారము

మద్రాసు ఏప్రిల్ 28:—మద్రాసు మహాజన సభ వారు సమావేశమై విదేశవస్త్ర బహిష్కరణమును గూర్చి ప్రచారము చేయుటకై రు. 500 లు యీ సంవత్సరము ఖర్చుచేయుటకై తీర్మానించిరి. డాక్టరు యు. రామరావుగారు తీర్మాన ముపపాదించిరి. ఏకగ్రీవంగా ఆమోదింపబడెను.

పెద్దాపురము స్వీడర్ల స్వదేశదీక్ష

పెద్దాపురము, ఏప్రిల్ 28:—తూర్పు గోదావరిజిల్లాలోని పెద్దాపురమునందలి స్వీడర్లందరు 28-4-30 తేది మొదలు ఒకసంవత్సరకాలము కొద్దులో ఖద్దరునే ధరించి మాజరు కావలయునని తీర్మానించిరి. (ప్ర. ప్రె.)

8 మందికి శిక్ష

సెరాజగజి ఏప్రిల్ 28:—పూలేగింపు చేసినందుకు 26-వ తేదీని నలుగురికి చెరియొకనెల విడితెరును గంజాయిరు కాణమువద్ద పిక్కెటింగు చేసినందుకు నలుగురికి 28-వ తేదీని 10 రూపాయలు జూర్మానా లేక ఒకరోజు ఖైదీయైన వేయబడెను.

ఇద్దరు వలంటీరులకు శిక్ష

తమిళుకు ఏప్రిల్ 26:—బర్మాను దేశపురులో ఒకనికి 15 నెలలు మరొకనికి 18 నెలలును కఠినశిక్ష వేయబడెను.

(ఆ. ప్రె.)

ఆరెస్తులు, శిక్షలు

గుజరాతు-దంత్రాయులో ముగ్గురిని

ఆరెస్తు చేయుట

నూరతు, ఏప్రిల్ 28:—బ్రోచిజిల్లాలో హనపటు తాలూకాలో దంత్రాయు గ్రామమున 27 వ తేది సాయంకాలము 60 మంది వలంటీరులును వేలకొలది స్త్రీలును పురుషులును ఉప్పు తీసిరి. పోలీసుయిన పెక్కుగు మణిబాయి దేశాయిగారును 12 మంది పోలీసువారును వచ్చిరి. ముగ్గురు వలంటీరులు ఆరెస్తుచేసి హస్తముకు తీసుకొనివెళ్లిరి. (ఆ. ప్రె.)

కాకా కవేల్కరుగారిని

ఆరెస్తుచేయుట

బిల్లిమోరా, ఏప్రిల్ 28:—నేడు బోర్సరులో కాకా కవేల్కరుగారు ఉప్పుచేసినందున ఆరెస్తుచేసిరిని అటనుండి గాంధీ మహాత్మునకు తంతివార్త వచ్చినది.

భూలేశ్వరులో స్త్రీలు విదేశవస్త్ర

బహిష్కరణమును జరుపుట

రేపు 29 నుండి దాదాభాయి, నారోజీగారి

కుమార్తె పెరిను సతిగారును మరి 300 మంది

స్త్రీలును ప్రారంభించెదరు

నూరతు, ఏప్రిల్ 28:—రేపు 29-వ తేదీనుండి శ్రీ మరి పెరిను సతిగారును మరి 300 మంది స్త్రీ వలంటీరులు భూలేశ్వరును విదేశవస్త్రముల దుకాణములవద్ద పిక్కెటింగు ప్రారంభించెదరు. పెరిను సతిగారు భారతీయమహాదను స్వర్గీయ దాదాభాయి నారోజీగారి కుమార్తె. (ఆ. ప్రె.)

బెజవాడ

జాతీయపతాకమహోత్సవము

బెజవాడ, ఏప్రిల్ 27:—నేటి ప్రాతఃకాలమున కాంతి సైనికులు శ్రీ గంపలగూడెం రాజాగారి నాయకత్వమున జాతీయపతాకములను పుచ్చుకొని జాతీయ గీతములను పాడుచు గాంధీపార్కువద్దకు 8 గంటలకు చేరి అచట పతాకమునకు ప్రదక్షిణమాచరించి వందన మొనర్చిరి. పిమ్మట శ్రీ దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు జాతీయపతాకము యొక్క ఔత్సాహికమును కొనియాడుచు ముచ్చటించిరి. భారత జాతి స్వాతంత్ర్య చిహ్నమును యీ కేంద్రము చేబూని దానియొక్క గౌరవమును ప్రాచార్యులచేసి యైనను పరిరే నిలువజెట్ట ప్రతి నబూనిన కాంతిసైనికుల బస్మసార్థకమయ్యెననిరి. అట్టి మారుల కన్న కల్లి వీరమిత్ర జుగుననియు, వారి గ్రామము పవిత్రము య్యెననియు, వారి బంధువులు సన్మతైరనియు నుడిచిరి. ఎట్టి విపరీత పరిస్థితులలోనైనను యీ కేంద్రము కాపాడుటయే సైనికుని విధి యనిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

గజ్జికి తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

మో హి నీ తైలము

5 తు|| నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్య మైనది.

ఇది మనపరిశ్రమము తేయు విద్యార్థులు, స్వీడర్లు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగువారికి కుఖనిద్ర, విక్రాంతి నిచ్చును. కుందరుల మోహలాభ్యుములకు ప్రాపకురులను మనోహరముగా పెంచి కాపాడును. ఈ తైలమునందుగల రమణీయమగు కువాసన చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్టు నియ్యదు. దీనియందు మనోహరమగు కువాసనద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు ఇచ్చి యున్నాము. వేయేడు, ఓకసారి వ్రకిలించిన నిజము తెలియగలదు, అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు- బొంబాయి.

ఆంధ్రదేశస్వరాజ్యసత్యాగ్రహము

27-వ తేదీని మరల నలుగురు ఆంధ్రనాయకులకు శిక్షవేయుట

శ్రీ వడ్లమూడి ముక్తేశ్వరప్రసాదురావుగారు, శ్రీ కవుతా చలపతిరావుగారు, శ్రీ గౌను బేగుసాహెబుగారు, శ్రీమంతవాది వేంకటరత్నంగారు - వీరికి 4 గురికిని ఒక్కొక్కవత్సరము కఠినశిక్ష వేయబడును.

దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్యవంతులుగారిని అరెస్టుచేయుట

నేడు 29-వ తేదీ ఉదయమున 9 1/2 గంటలకు గుంటూరులో పంతులుగారిభవనమునందే వారిని అరెస్టుచేసి అమృతబ్రోలులోనున్న జిల్లా కలెక్టరుచెంతకు తీసికొని వెళ్లిరి. (స్వ. వి. తం.)

మహర్షి బులుసు సాంబమూర్తిగారి రాక

నేడు సాయంకాలము 6 గంటలకు చెన్నపురికివచ్చెడు వాల్తేరు పాసెంజరులో మహర్షి సాంబమూర్తిగారు చెన్నపురి సెంట్రలుస్టేషనుకు గొనిరాబడుచున్నారు.

దేశభక్తుని అరెస్టు

నేడు గుంటూరులో అరెస్టుచేయుట
గుంటూరు, ఏప్రిల్ 29 :—నేడు ఉదయమున 9 1/2 గంటలకు స్వగృహమున దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిని అరెస్టుచేసి అమృతబ్రోలులో మకాముచేసియున్న కలెక్టరుకడకు తీసుకొనిపోయిరి. (స్వ. వి. తం.)

మహర్షి బులుసు సాంబమూర్తి గారిరాక

నేడు సాయంకాలము ప్యాసెంజరులో చెన్నపురికి వచ్చుట

తెనాలి, ఏప్రిల్ 29 :—వైజాగ పాసెంజరులో శ్రీమూర్తిగారు నేడు సాయంకాలమునకు చెన్నపురికి సెంట్రలుస్టేషనుకు గొనిరాబడుచున్నారు. (ఓ. వి. తం.)

ఆంధ్రరాష్ట్రమున మరి నలుగురికి శిక్ష.

శ్రీయుతులు వడ్లమూడి ముక్తేశ్వర ప్రసాదురావు కవుతాచలపతిరావు జనాబుగౌను బేగు సాహెబు మంత్రవాది వేంకటరత్నంగారు

ఒంగోలు, ఏప్రిల్ 28 :—తేదీనము నాయకులు నిర్బంధింపబడినను మారుమంది వాలంటరీలు మామూలు ప్రకారము దేవరంపాడు శిబిరమునండి బయలుదేరి మనుష్యులకు ఉప్పు కొట్టారలకు వెళ్లి అచ్చట ఉప్పును ప్రోగుచేసిరి. చుట్టుప్రక్క గ్రామములలోని వయ్యలనుండి గ్రామస్తులు వూడ వచ్చి తాము మోసుకొని పోగలిగినంత ఉప్పులను తీసికొనిపోయిరి. కడపన మూడుదినము ఉప్పుల ఉద్యోగులు వాలంటరీల చేతులనుండి ఉప్పును బలవంతముగ తీసికొనుచుండెడివారు. అదేవారగుట తేదీనము వాలంటరీల జోలికి పోలేదు.

నెల్లూరులో హఠాత్తాళము

పెనుబోలు సుబ్బయ్యచెట్టిగారిపైని యభియోగము (స్వకీయవిలేఖరి)

నెల్లూరు, ఏప్రిల్ 29 :—శ్రీ పెనుబోలు సుబ్బయ్య చెట్టిగారిపైనను, తదితరులపైనను గొనిరాబడిన యభియోగము లో నేడు విచారణ ప్రారంభమయినది. ఈ సందర్భమున నేడు నెల్లూరు పట్టణములో సంపూర్ణ మగు హఠాత్తాళము జరిగినది. తమలపాకు దుకాణములును, కాఫీహోటళ్లునుకూడ పట్టణ మునందును, పరిసరస్థలములందును కూడ మూసివేయబడినవి. కొంతమంది మహమ్మదీయులు మాత్రము తమ దుకాణములను తెరచియుంచుచిరి. పట్టణముంతయు జనసామ్యమువలె కాన వచ్చుచున్నది. దుకాణదారులచే వారి దుకాణములను తెరిపించుటకు పోలీసులు యత్నించుచిరిగాని, విఫలమనోరథులైరి. కొద్దివద్దకు నేలకొరిగి ప్రజలు వచ్చియుండిరి. పట్టణ మునందంతటను ప్రజలు కాంతిచిత్తులై యున్నారు. హిందూ, ఆంధ్రపత్రిక, ప్రతినిధులను కొద్దిగానికి నిర్బంధించి, చాలమంది న్యాయవాదులకును ప్రవేశము చిక్కింపబడినది. (తం. వి. తం.)

ఆంధ్రదేశమున ఉప్పు సత్యాగ్రహము

దేవరంపాడు శిబిరము

ఒంగోలు, ఏప్రిల్ 28 :—తేదీనము నాయకులు నిర్బంధింపబడినను మారుమంది వాలంటరీలు మామూలు ప్రకారము దేవరంపాడు శిబిరమునండి బయలుదేరి మనుష్యులకు ఉప్పు కొట్టారలకు వెళ్లి అచ్చట ఉప్పును ప్రోగుచేసిరి. చుట్టుప్రక్క గ్రామములలోని వయ్యలనుండి గ్రామస్తులు వూడ వచ్చి తాము మోసుకొని పోగలిగినంత ఉప్పులను తీసికొనిపోయిరి. కడపన మూడుదినము ఉప్పుల ఉద్యోగులు వాలంటరీల చేతులనుండి ఉప్పును బలవంతముగ తీసికొనుచుండెడివారు. అదేవారగుట తేదీనము వాలంటరీల జోలికి పోలేదు.

సాయంకాలము మారుమంది వాలంటరీలు గ్రామం తరములందు ప్రచారము సలప బయలుదేరిరి. గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణ, కరణు రామస్వామి చౌదరి, వద్ది వేంకట రంగయ్యగార్లు నిన్నటిదినము అమృతబ్రోలుకు వచ్చి ఒక ఫభ జరిపిరి. జిల్లాకలెక్టరు, డిప్యూటీ పోలీసు నూపరింపెం డెంటు రిజక్టు పోలీసు కాన్స్టేబులును ఉచ్చట కాంపు చేసియున్నారు. మరి కొంతమంది నాయకులు అరెస్టుచేయ బడుదు రని వచంతులు గలవు.

వాలంటరీరు కొట్టుట

26-వ తేదీ ఉదయము ఉప్పు ఉద్యోగులు వాలంటరీల చేతులనుండి బలవంతముగ ఉప్పును లాగు సందర్భమున కలవు రకు దెబ్బలు తగిలెను. ఉద్యోగులు వాలంటరీరు తటపి పీరరాజు ను (వి. వి. విద్యార్థి) నశుమమీదను, కాట్ల, చేతులమీదను కొట్టిరి. ఒంగోలు వైద్యకాలయందు వీరు చికిత్సపొందు చున్నారు.

చీరాలలో హఠాత్తాళము

చీరాల, ఏప్రిల్ 28 :—చీరాలలో జనాలు గౌన్ థేర గారి అరెస్టువల్ల ప్రజలలో ఉత్సాహము అధికమైనది. నెల్లూరు నకు వెళ్లిన పట్టాభిరామ గుప్తగారు తేదీనము తిరిగివచ్చి ప్రజ లందరు హఠాత్తాళము జరుపవలయునని ప్రోత్సహించిరి. వర్తకు లందరు అంగళ్లను మూసిరి. హఠాత్తాళము జరుపవలయునని టూ టూ వేయుచున్న వానిని పోలీసువారు బెంబరించి ఆ విధమున పిట్టలలో టూ వేయకూడ దని చెప్పిరి. అందుపై ధనికుడును మునిసిపలు కాన్సిలరును అగు పట్టాభిరామలు గుప్తగారు ఆ తట్టుట తీసికొని ప్రజలు హఠాత్తాళము జరుపవలయు నని నగరవిధులయం దంతయు తిరుగుచు టూటూవేసిరి. గుప్తగారి త్యాగము కార్యదీక్షనిరాడంబరత్వము జనులయందు ఉద్బుధమగు

సంకలనము కలిగినది. సాయంకాలము గొప్పసభజరిగెను. వాడే పునందు 28 వ తేదీన జరుగు సమిష్టి కాసనోల్లంఘనమునందు ప్రజలందరు పాల్గొనవలయునని గుంటూరు నరసింహారావు, చీరాల రంగయ్య, బూదరాజు లక్ష్మీనారాయణగార్లు ప్రసంగి సింపిరి.

నిన్నటిదినము కనుపర్తి చుట్టుప్రక్కనున్న గ్రామముల నుండి 70 మంది వలంటరీలువచ్చి మారు మణుగుల ఉప్పును తీసికొనిపోయిరి.

వాడేవులో సమిష్టి కాస నోల్లంఘనము

(స్వకీయవిలేఖరి)

వాడేవు, ఏప్రిల్ 28 :—అనూవాస్థ్యవాడు సముద్ర స్నానముచేసి ఉప్పు సత్యాగ్రహము జరుపుటకు చీరాల, వేరాలనుండి నాలుగు వేలమందిప్రజలు వాడేవునకు వెళ్లిరి. భజ నచేయుచు ప్రభుత్వీకొని (స్త్రీలు, పురుషులు అత్యుత్సాహము తో వెళ్లిరి. శ్రీపట్టాభిరామలు గుప్త, చీరాల రంగయ్యగార్లు నాయకత్వమునను ప్రజలు ఉప్పుకయారుచేసిరి. బాపట్లనుండి యం. యజ్ఞ వారాయగారిచ్చటికి వచ్చియుండిరి. 20 మంది కాన్స్టేబులతో బాపట్ల సబ్ ఇన్స్పెక్టరు సాల్పు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు, పోలీసు డిప్యూటీ నూపరింపెం డెంటు, వాడేవునకు వచ్చియుండిరి. చీరాలయందు 280 మంది పోలీసురిజక్టు కాన్స్టేబులు నందుంచబడిరి. చీరాల సబ్ మాజిస్ట్రేటుగారు కూడ వాడేవునకు వచ్చియుండిరి. సాయంకాలము 4 గంటలకు పౌరసభ జరుగును. ప్రజలలో ఉత్సాహము అధికమ గవన్నది. (తం. వి. తం.)

ఎక్కువమంది వాలంటరీలు కావలెను

జి. వి. పున్నయ్యగారి ప్రకటన

గుంటూరు జిల్లా సమరసంఘపు ప్రచారకాధికారి జి. వి. పున్నయ్య కృత్రిగారు ఈ క్రింది ప్రకటనను గావించు న్నారు :—

వన నాయకుడగు యస్. వి. యల్. నరసింహారావు గారిని మనలో ఉత్సాహముతో పనిచేయుచున్న యస్. వి. చలపతి, ఎ. కావేశ్వరరావుగార్లు ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధిం చియున్నారు. ఇంకను మరికొందరు నిర్బంధింపబడుదురని వచంతులు గలవారు. ప్రభుత్వమువారు కఠోధ విధాన మవలంబింప ఆలోచించుకొనియున్నారు. దేవరంపాడు గవనవరం ఈ సమ రమున కేంద్రముల గవన్నవి. కావున ఇంతవరకు వాలంటరీ డెడ్లతో సంతకమొనర్చినవారు, రిజక్టునందున్నవారు, సత్యాగ్రహము జరుపదలచినవారు తక్షణము గుంటూరు కాంపునకు వచ్చి ఈ ఉద్యమము డిమ్యుప్రెషుగ కొనసాగింప తోడ్పడ వలయునని సమరసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

అంకొలాలో స్వరాజ్య ఉప్పుసంత

1000 మంది కొనుట నలుగురిని అరెస్టు చేయుట

అంకొలా, ఏప్రిల్ 26 :—అంకొలాలోనిన్న 25వ తే దీని జరిగిన స్వరాజ్య ఉప్పుసంతకు యీ తాలూకాలో గ్రామములవారువచ్చిరి. గ్రామస్తులు 200 మంది తట్టలలో స్వరా జ్యులవణమును తెచ్చిరి. వేలకొలది మంది దాని వలకొనిరి. ఇట్టి అద్భుతముగు సంత భారతదేశమునం దిదివర కెచటను యెన్న డునుకూడ జరుగలేదు. అనంతలో ఉప్పు అమ్మకముండ గా నలు గురిని అరెస్టు చేసిరి.

బహిరంగసభ-స్త్రీలు ఉపన్యసించుట

మొత్తము 11 మందిని అరెస్టుచేయుట :—సాయంకాలము బహిరంగసభ జరిగినది. నేడు నా భర్తను అరెస్టుచేసిరిగాన అత నికి బదులుగా నేనే ఉప్పుచేసెదను అని ఒక స్త్రీ నుడివెను. గాంధీజీ ఉద్యమమున చేరగోరువారు కోపమును త్యజింపవలె ను. అని మరియొకరు నుడివెరి. మరి పెక్కుమంది గ్రామస్తులు గూడ మాటలాడిరి. విజయము కలుగునరకును విరమింపగూడద ని వారందరును దీక్షబూసిరి. అనంతమున సభకును వేలకొలది స్త్రీలు వచ్చిరి. వలంటరీలు చక్కనియెర్పాటులు చేసిరి. అంత యును కాంతముగా జరిగిపోయినది.

కార్యులో 25 వ తేదీని ఉప్పుచేసిరి. అడు ముగ్గురి ని పరిసర గ్రామములలో నలుగురిని పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. (శ్రీ ప్రె.)

కలకత్తాలో యిద్దరిని అరెస్టుచేయుట

నేడువయసు ౭ కలకత్తాలో చాలయిండ్లను సోదాచే సిరి. ప్రభుత్వ సేనుగుప్తగారి సోదరుని మరియొకరిని అరెస్టుచే సిరి. సేనుగుప్తగారి యింటనుండి చాల తేఖలను తీసుకొని పోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

విదేశవాస్యలు

భారతదేశ సత్యాగ్రహములు

“రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారికి తోచినటుల చేయనియవలెను”

(బీము సర్వీసు)

లండన్, ఏప్రిల్ 26:— భారతదేశ సత్యాగ్రహోద్యమమున బాల్గాన్జ్ వారికి విధించు దారుణ శిక్షలనుగూర్చి ఇండియాలో నన్న యూరపియనులు కలవరబడుచున్నటుల ఇండియానుండి వార్తలు లండనుకు వచ్చుచున్నవని ఫ్రీప్రెస్ లండన్ విలేజ్ లి డెలువుచున్నది. ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల వారు అవలంబించుచున్న విధానములగుడ ఒకే మోస్తరుగ లేవని గోలగనున్నది. చిన్న నాయకులపై పెద్దశిక్షను విధించుట చాల విచారకరమగు విషయమనుచున్నటుల డెయిలీ లెటర్ గ్రాఫ్ ఫుట్రికా విలేజ్ లి డెలువుచున్నది. బ్రిటిషు సంఘములగుడ సత్యాగ్రహనాయకులపై విధించబడు శిక్షలకు దారితెన్ను లేకున్నదని బహిరంగముగ అనుకొనుచున్నారనియు అసంభవముగ నున్నవనియు అనుకొనుచున్నారని టైముస్ పత్రిక ప్రత్యేకవిలేజ్ లి డెలువుచున్నది. ఇట్టి అసంభవపు శిక్షలను గూర్చి డెలఫలసియున్న అధికారులుగాని అనధికారులుగాని ఇచట అందులో తప్పులేదనుచున్నారు. ఏదో లెట్టరింగు కార్మికపక్షమువారు మాత్రము దీనినిగూర్చి గుసగుసలాడి ఆక్షేపించుచున్నారు. ఇవి తప్పినచో తక్కినవారందరను రాజప్రతినిధిని ఆసాధారణ పరిస్థితు లెదుర్కొన్నందున ఇట్టి చర్య నవలంబించవలసి వచ్చినను పిదపతులు బయలుదేరుచున్నవి. ఇట్టి కష్టసమయమున అందరను ఇర్వియ ప్రభువు తోడ్పడవలెననుచున్నారు. ఈ శిక్షలు అసంభవముగ నున్నను, చాల దారుణమే అయినను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు ఈ యుద్యమమును అడంచుటకు మంచివని తలచు చిర్యకు దీనికొనుటకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నీయవలెనట. అందుచే ప్రభుత్వవిధానమును గూర్చి అంతగా ఏమియు ఆక్షేపణ లేదు. ఈ విధానమును గూర్చి అంతగా ఆక్షేపణ తీవ్రముగ లేకున్నను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పరిపాధు అల్లరి సమాచారములను పరిశీలించి కొన్నిటిని రద్దుచేసి తమకు నిరపాయమని తోచిన వార్తలనే పంపుట తప్పని డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక చీవాట్లు చెట్టుచున్నది. డెయిలీ స్టూమగుడ ఖండించుచున్నది. సరిహద్దు వార్తలను పంపకుండ ల్రోక్లి-పెట్టు విషయమై తక్షణము ఆలోచించ వలెననియు ఇట్లుచేయుట యావద్రవకరమనియు డెయిలీ స్టూమ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఇంగ్లండు డొమినియను ప్రజలు ఇంగ్లండుచర్య నంగీకరించుచో ప్రజలకు అన్ని సంగతులను డెలఫుట తప్పదని డెయిలీ స్టూమ ఆభిప్రాయము. హెరాల్డు పత్రిక ఇంతకంటె గట్టిగ వ్రాయుచున్నది:—వార్తా పత్రికల కంపబడు వార్తలను పరిశీలించి పంపుట చాలా ఉపద్రవకరమైనవని. ఇండియా ప్రభుత్వప్రజల నిరోధము నెదుర్కొనవలసివచ్చెను. ప్రభుత్వమువారు తమ విధానమును మార్చుకొనక తప్పదు. ఈ మాత్రమే బ్రిటిషు ప్రజలే ఉత్తరవారులుగాన ప్రభుత్వమువారు వార్తలను కొన్నిటిని తీసివేయుచో నిజపరిస్థితులు బ్రిటిషు ప్రజల కెట్లు డెలియగలవని హెరాల్డు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. వదంతులే ఎక్కడగా వ్యాపించి నిజము అడుగున బడుచున్నది.

భారతదేశ దౌర్భాగ్యము

కారణము

ఈస్టిండియా కంపెనీ శాసనములే

(బీము సర్వీసు)

లండన్, ఏప్రిల్ 28:—భారతదేశ దౌర్భాగ్యమునకు బ్రిటిషువారు తరవాదులు గారనియు ఇండియా భాగ్యోదయమునకు బ్రిటిషువారే కారణులనియు అనుమాలు తిప్పని ఎకలాకరుగారు బాలా చైమానికుని కిచ్చిన విందుసందర్భమున డెలివీరి. భారతదేశ ఆర్థికదృష్టికి కారణము ఈస్టిండియా కంపెనీ శాసనములే యని ఎకలాకరు గారనిరి. సర్ బ్యానిలు బ్యాంకు గారన్నటుల కర్మమాలిను కావనిరి. భారతీయులు ఏవరిలైన సామానించి ముందుకుగారు లేరనువాదమునుగూడ బాలాగారు ఖండించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు రిఫుడైస్ ధీరులకు విశేషంతులకు తమ ప్రతిభకు జూతుటకు ప్రభుత్వమువారు అవకాశముల నీయవలెననిరి. గాంధీగారి పలుకుబడికింద భారతీయులు త్వరలో స్వరాజ్యమును గడించెదరని ఆంధ్రాను గారనిరి.

మహాత్మా గాంధీగారి యుద్యమము

లోకమంతయు హర్షించుచున్నది

బ్రిటిషు పత్రికలు మాత్రము విచారితవ్యాఖ్యలను జేయుచున్నవి

(బీము సర్వీసు)

లండన్, ఏప్రిల్ 28:—ఆమెరికనులు భారతీయుల స్వరాజ్యసంరంధమున ఉత్సాహమును జూపుచున్నటుల ఆంధ్రానుగాన డెలువుచున్నారు. అన్ని పక్షములవారును గాంధీగారి యుద్యమమును కనిపెట్టి చూచుచున్నారు. దౌర్జన్య రాహిత్యముతో గూడుకొన్నందున గాంధీగారి యుద్యమము ఆమెరికను యువకులకు నచ్చినదట. రాజకీయరూప వటుండ దౌర్జన్యరాహిత్యముగ నుండుటచే అందరను క్రోధతో ఆలోచించు చున్నారు. దౌర్జన్యరాహిత్యముగ తుదివరకు సాగుచో ఆమెరికా అంతయు గాంధీగారి యుద్యమమునకు తోడ్పడి తీరును.

బ్రిటిషు పత్రికలు ఉత్కృష్టముగ గాంధీగారి యుద్యమమును అవహేద్యమును చేయుచుండ ఆమెరికను పత్రికలు కొనియాడు చున్నవని ఆంధ్రానుగాన డెలువుచున్నారు. నిజము బయలుపడుచో, ఇండియానుండి నిజము ఇతరదేశములకు డెలియచో భారతీయులు గాంధీగారి నాయకత్వమునే నమ్ముకొన్నచో ఆయన యుద్యమము తప్పుక విషయముగాంచి తీగుననుచున్నారు. అట్టి విషయము ఇండియాకంతయు వన్నె చెప్పును. ఇదివరకెన్నడును ప్రపంచము చూడని పరిస్థితులు గోచరించుననిరి.

నకడే క్రానికలు ప్రతికూల భారత ప్రచారము

(బీము సర్వీసు)

లండన్, ఏప్రిల్ 28:—ఇదివరకు డెయిలీ మెయిలు పత్రిక భారతీయులపై ద్వజమెత్తినది. దీనికి నకడే క్రానికలు పత్రిక తోడ్పడుచున్నది. దీనికి రీడింగు ప్రభువు కారకుడట. భారతదేశ నిజపరిస్థితులను బ్రిటిషుజనులకు తెలియునటుల మేయోకస్య కరుసగ ముఖ్యవిషయములను ప్రకటించునట. ఇట్టి ప్రకటనము కొంతకాలము డెయిలీ మెయిలు చేసి మానుకొనెనని ఫ్రీప్రెస్ విలేజ్ లి డెలువుచున్నది.

చీనాలో దొంగలు దుండగములు

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 28:—గురభిరంగులతోను కొండ నైన్యముతోను దొంగలు ఉత్తర కియాంగ్ నానన్న మూచెకొకింగును ముట్టడించి మేయుమంది ప్రజలను వధించిరి. ప్రతి నీలు అధికారిని వాతమాల్చిరి. వ్యంగు 50 మైళ్లదూరములో నన్న ప్రతికొంపను తగలజెట్టిరి. నీయంటోచినను బట్టుకొని ఇద్దరు క్యాభలికు మతప్రచారకులను ఖండ్లదీలుగ బట్టుకొనిరి. ఇంకొక ఆరువేల దొంగలు నాయుధహిణులై కెయిన్సిని బట్టుకొనకున్నారు. దీనిని మతప్రచారకులు ముందుగనే జాగరూకులై ఖాళీజేయుచున్నారు.

నాకాదళ నిర్ణయపు తొడంబడిక

సద్యః ఫలము

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 28:—లండను నాకాదళ నిర్ణయపు తొడంబడిక సంతకమై వారము రోజులైనది. అప్పుడే ఇటలీ గ్రోత్తగా అయి యుద్ధనాకలను నాలుగ క్రాయిజరులకు ఒక జూంప్రెగ్గామిని, రెండు క్రాయిజరులను నిర్మించెను.

ఇంగ్లండు ఆస్ట్రీలియా, బెల్జియం ప్రచారము జను ప్రదముగ సాగెను.

జపాను నాకాదళ ప్రతినిధి జపానుకు బయలుదేరెను.

ఇంజనీరు వైమానికుడు సిసలీజేరెను.

పార్లమెంటు పునః సమావేశము

(వైల్సన్)

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 28:—పార్లమెంటు రేపు ఈస్టరు సెలవులు ముగిసినపిమ్మట మరల సమావేశమగుచున్నది జూలై వరకు సాగును. ఆర్థికపత్ర చర్య జరగవలసియున్నది ఈ వారములో రెండురోజులు ఆర్థిక పత్రమునకు వినియోగించెదరు భీమా చట్టమునుగూడ చర్చించెదరట

రేపు ప్రభువులసభలో బొగ్గుచట్టములు సవరణతో ఆమోదించెద రనుకొనుచున్నారు

పోలీసు గుండ్లచే హతులైనవారు

లిరుకలి క్లిజే వైక్రాపు రోడుయందు అదివార్లూరా/ ల్లి పోలీసువారు తుపాకులు కాల్చినందున ఎనవంక్షతగురికి గుండుదెబ్బలు తగిలెను ఇరువురు వెంటనే చనిపోయిరి వారు (1) చిన్నకన్ను (14) ఎం సి సి, పెన్నిను కోర్టు నాఖరు ఆదిద్రావిడ

(2) రామకృష్ణ నాయకను (25, చింతాద్రిపేట గుర్తిం పబడలేదు

(3) సి మాణిక్యచెట్టి స్వదేశమిత్రను బిల్లుకలక్టరు తలపై లాటిదెబ్బలు తగిలియు గుర్రములచే క్రమ్మికేయబడుట చేతను మరణించెను.

వకీలు గోవిందస్వామిగారు మరణించిరి

ఇ. క. గోవిందస్వామి మువల్యూరు అనువకీలు (,,) సెంటు జాను అంబులెన్సుకోరు రోగి చికిత్సార్థము కార్యదరి కడుపులో గుండుదెబ్బ తగులుటచే జనరలు ఆస్పత్రియందు చికిత్సపొందుచుండిరి వీరు నిన్నరాత్రి 1 గంటకు మరణించిరి చనిపోయేముందర రెండవ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు కేలునాయుగారు వారివద్ద వాక్యాలము గైకొనిరి మిగిలిన విషయకు వేరువేరు ఆస్పత్రులలో చికిత్స పొందుచున్నారు

నర్సారావుపేట డి|| ము|| కొర్టులో

వి. పి నెం 4/28 పి 859/29

పిటివనరు —తువల్లపంట శేషగిరిరావు

రెస్పాండెంట్లు —రెడ్డి కోటయ్య వల్ల రాలు

యీసెంబరులో పిటివనరుకు ఫయనలో డిక్లార్డ్ ఆర్డరు యిప్పించమనినీ లేదా టైము యక్స్ పెండు చేయించమనినీ, పిటివనరు పిటివకా దాఖలుచేసియున్నాడు సదరు పిటివకా ఆక్షేపణలు నిమిత్తం 28-6-30 తేదికి వాయిదా వేసియున్నాడు. వాయిదా రోజు 10 గంటలకు ఆక్షేపణ అన్నవారు నర్సారావుపేట డిస్ట్రిక్టు మసబుకోర్టువారితో మనసి చేసుకొనవలెను. నర్సారావుపేట } ఎన్ జగన్నాధరావు, తేది 25-4-30 } పిటివనరు తరపు ప్లీడరు

ది మద్రాసు సదరన్ మరాటా

రైల్వే కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ

లిమిటెడ్

ఎమ్ అండ్. యస్ ఎమ్ రైల్వే ఫోకో ఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్ రాయపురం, మద్రాసు వారికి 1930 జూన్ మాసముకు దిగువ తెలుపబడిన బియ్యమును సొసైటీ స్టోర్స్ రాయపురములో డెలివరి యివ్వగలవారు తమ పెండర్లను కార్యదర్శి, మేనేజరుగారి పేరటికీపంపుకొనవలయును సదరు పెండర్ల 14-5-1930 తేది మధ్యాహ్న 12 గంటలవరకు వచ్చినవాటిని మాత్రమే అంగీకరించబడును.

శ్రేష్ఠ మైన ల్లూరు బియ్యం,

గామసాగరం బియ్యం నాణ్యమైన

నాణ్యమైనపిపాణ బియ్యం

రెండరు ఫామిలీలు వాటి నిబంధనల కొరకు కార్యదర్శి, మేనేజరుగారిద్దరు 2— సామ్మ చెట్లెన బడయగలరు. ఈ సామ్మ వరల వాపను చేయబడదు.

రాయపురం } డబ్లియు. ఆర్. మెన్ జి, 28-4-1930 } కార్యదర్శి, మేనేజరు.

రాష్ట్రసహకార మహాసభ

గ్రామపునరుద్ధరణ కార్యక్రమము

కర్నూరు, మధ్యపాననిషేధములకు ప్రాముఖ్యము

పరపతి సంఘముల సంస్కరణము:— చెన్నరాష్ట్రీయ హకారమహాసభ, 19-వ తేది మధ్యాహ్నము 2 X. 30 నిలకు సాఫెసు కాళిగారి యగ్యక్షత్రక్రింద పి. ఎస్. హైస్కూలు యందు తిరిగి సమావేశమయ్యెను. సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రార్ గు, ప్రాతిగారును, డి. బి. మోచెర్ల రామచంద్రారావు, ఆర్. రామచంద్రారావుగారు మొదలగు పలువురు, సహకార ప్రముఖులను, హాజరైరి. ప్రతినిధులును హాజరైరి.

సహకారకళాశాల

సహకార విద్యార్థిబ్యాపికిగా నొక కళాశాల నేర్పరచునని, కె. సి. రామకృష్ణకాగారు రుపపాదించిన ఈ క్రింది గ్రామము మొట్టమొదట చర్చకు గైకొనబడెను.

మాంచెర్ల కోఆపరేటివ్ కళాశాలనుండి కోఆపరేటివ్ కళాశాల నొకదానిని మదరాసు నగరమునం దేర్పరచవలెనని ఈసభవారి ప్రతిపాదనకు ప్రభుత్వమువాదము, మదరాసు కోఆపరేటివ్ ఆర్కన బ్యాంకువారును, సెంట్రలు బ్యాంకు నును, సహకారోద్యమమునం దభిమానముగల ఇతరు లందరును, ఇందుకు విరివిగ ధనసహాయ మొనర్చవలెనని ఈసభవారు గోరుచున్నారు.

(2) సహకార పాఠశాలల నన్నిటి నొక మార్గమునకు దిద్ది ఒకపద్ధతిక్రింద నడిపించుటకుగాను, (1) ఒక కేంద్ర సంఘము నేర్పరచవలెననియు, అందు, రాష్ట్రీయ సంఘాధ్యక్షుడు రిజిస్ట్రార్ ఒక్కొక్క పాఠశాలనుండి ఒక్కొక్క ప్రతినిధియు సభ్యులుగ నుండవలెననియు, వారు మదరాసువాస్తవ్యులగు మరి యొకరిద్దరినిగూడ చేర్చుకొన వచ్చుననియు (2) అట్టి కేంద్రసంఘమువారు 1. అధ్యాపకుల నియమించుట, 2. పఠనీయ విషయముల నిర్ణయించుట 3. పరీక్షలను చేయించుట 4. సంఘమువారు నిర్ణయించు ఇతర కార్యక్రమమును నిర్ణయించుట మొదలగు కార్యక్రమమును నిర్వహించవలెను.

(3) రాష్ట్రీయసహకారసంఘమునకు విరాళముల నొసగు విషయమున, బెన్సెండు కమిటీవారినిగూడ కిఫార్తులను ప్రభుత్వమువారి కిసభవారు జ్ఞప్తిచేయును, సదరు సంఘమువారు ప్రమాణుచేయు మొత్తమునకు మూడు రెట్లు విరాళము నొసగునని ననియు, సహకారవిద్యను వ్యాపింపజేయుట కిది అత్యవసరమనియు ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి డెలవుచున్నారు.

ఆర్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, తమిళమునందును, ఎ. నారాయణయ్యగారు తెలుగునందును, ప్రతిపాదన బలపరచిరి.

బి. కె. చౌదరిగారు, తీర్మాన మొదటిభాగమును తొలగింపవలెనని సవరణ సుపపాదించుచు అవసరమగుచో నీవిద్యకు విశ్వవిద్యాలయమువారు ఏర్పాటుచేయవచ్చుననియు, రాష్ట్రీయసంఘమువారు పూనుకొన నక్కరలేదనియు నుడిచిరి. ఈ కలాశాలలన, ఉద్యోగములకొరకు దేవులూడు యువకుల సంఖ్య హెచ్చును గాన, ప్రజలలో సహకార సిద్ధాంతముల గురించిన ప్రబోధము వ్యాప్తిపరచుట అని నుడిచిరి.

సి. బి. రామచంద్రారావుగారు ప్రతిపాదనను బలపరచుచు ప్రస్తుతము సహకార ప్రచారము చాలవర కధికారులచేతులలో నున్నదనియు, ఈయంద్యమను అధికారేతరులచే పాఠ్యముగ నిర్వహించబడుటకు గాను సహకారకార్యమునం దున్న తీవ్రద్యయవసరమనియు, ఇందు కి రాష్ట్రీయసంఘమువారి కళాశాల నేర్పరచుటచిత్తమనియు నుడిచిరి.

పిమ్మట సవరణను వోటునకు దెట్టగా 98 గురు ప్రతిపాదన గనుక తిరి గురు అనుమతముగను వోటుచేసిరి. పిమ్మట తీర్మానము అంగీకరింపబడెను.

గ్రామ పునరుద్ధరణము

(2) ఈ రాష్ట్రీయమున గ్రామపునరుద్ధరణ సంస్థలనేర్పరచి గ్రామముల నుద్ధరించుటకు భూవిరాళముల నొసగి తోడ్పడుచున్న మద్రాసు అర్బన్ బ్యాంకునకును, సెంట్రలు బ్యాంకునకు ఈసభవారు తమ కృతజ్ఞతను డెలవుచున్నారు.

వి. కృష్ణమూర్తిగారు ప్రతిపాదనను గావించిరి. బి. ఎస్. నుందరంఅయ్యగారు, జి. సోమన్నగార్లు బలపరచిరి. ప్రతిపాదన అంగీకరింపబడెను.

పి. ఎం. చౌదరిగారు ప్రతిపాదనను బలపరచుచు, రాష్ట్రీయసంఘమువారు మరికొన్ని గ్రామపునరుద్ధరణసంస్థల నేర్పరచవలయునని గోరుచు సవరణ సుపపాదించగా నంగీకరింపబడెను.

కర్నూరు-మధ్యపాననిషేధము విదేశీవస్త్రబహిష్కారము- బి. ఎస్. తీర్మానము (అమలాపురం) గ్రామపునరుద్ధరణసంస్థ

సబర్బరీ మహర్షి మహాత్మా గాంధీ గారి ప్రతిమ సెల్టూలాయిడ్తో చేయబడినది. కూర్చోనిన మాదిరి (8" X 4 1/2") వెల 1-12-0. 3 ప్రతిమల ఒకేపర్యాయము కొనుపారికి బల్లపై నుంచుకొనదగిన టైమ్స్ డివిజన్. 6 ఒకేపర్యాయము తెప్పించిన రోల్స్ రోజ్ చేతిగడియారము ఉచితము. కె. ఆర్. మిల్లర్ అండు కో., వేకిరి, మద్రాసు.

2-5-30 శ్రీ మైలవరం హాల్ లో శుక్రవారం రాత్రి 9-30 బెజవాడ శ్రీ బాలభారతీ నాట్యమండలివారిచే మ-రా-రా-శ్రీ వానుగంటి లక్ష్మీనృసింహారావుగారిచే రచించబడిన విప్రనారాయణ చరిత్ర ప్రదర్శింపబడును విప్రనారాయణుడు—శ్రీయుత వైత గోపాలంగారు మిగతా పాత్రధారులందరు మామూలువారలే. నాటకంలోజన సాయుక్తము 4 గంటలు మొదలు టిక్కెట్లు విక్రయింపబడును. కె. రామనాథశాస్త్రి, సెక్రటరీ.

నిర్వాహకులు, "కర్నూరు ఉత్పత్తి—విదేశీవస్త్రబహిష్కారము, మధ్యపాననిషేధ కార్యక్రమములగురించి ప్రత్యేకముగ కర్నూరు వసించవలెనని ఈసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు" అను వాక్యమును తీర్మానమునకు చేర్చవలెనని, మరియొక సవరణ సుపపాదించుచు; గ్రామముల పునరుద్ధరణకు, చాలవర కివిషయములపైనే ఆధారపడియున్నదని నుడిచిరి.

కె. వి. రాఘవాచారిగారు (నెల్లూరు) సవరణను బలపరచుచు, బెన్సెండు కార్యక్రమములను నిర్వహించునందుల గ్రామపునరుద్ధరణసంస్థల నేర్పరచుట వట్టి నిష్ప్రయోజనమనియు, అట్లేనది, గ్రామములలోని ప్రజల ఆర్థికస్థితి అభివృద్ధి పరచబడవలయు, వానిని, ప్రభుత్వమువారు గూడ ఆశీర్వాదాలనియు నుడిచిరి.

ప్రాతిగారు (రిజిస్ట్రార్) సవరణను గురించి మాటలాడుచు కర్నూరు అభివృద్ధియు, మధ్యపాననిషేధమును నిరాశ్రితములు లగు విషయములనియు, వాని ప్రాముఖ్యమును ప్రతిపాదన అంగీకరించి తీరదరనియు నుడిచిరి. కాని విదేశీ వస్త్ర బహిష్కారమునాత్రము వివాదాస్పదమగు విషయమునకు తేటి విషయములను, సహకారోద్యమరంగమునకు రానీయవలదని గోరిరి. బి. బి. ఆర్. రామచంద్రారావు, వి. రామచారు పంతులు గార్లు సవరణ నెదుర్చుచు, తాము విదేశీవస్త్ర బహిష్కారమునకు ప్రచారమొనర్చుటకు నిశ్చయించుకొనియు యుంటిమనియు, కాని అవిషయమున వ్యక్తి బాధ్యతలపై ప్రచారమొనర్చవలెనేగాని, సభయందు తీర్మాన మక్కరలేదనియు నుడిచిరి.

కాశ్మీరగారు సభవారి ఏకగ్రీవమున నంగీకారమునందుటకు గాను తనసవరణలో "విదేశీవస్త్రబహిష్కారము" సుపసరచించుకొనిరి.

అంతట సవరణయును, ప్రతిపాదనయు నామోదించబడెను.

సంఘముల సంస్కరించుట

గతసమావేశమున గావించబడిన తీర్మానానుసారము, సహకార సంఘముల వ్యవహారములను సరియగు మార్గమున పెట్టి సాక్ష్యముగ నిర్వహించబడునటు లానర్చు యంద్యమను నకుగాను ఉదారమున విరాళము నొసగి సహాయమొనర్చినందుకు, మద్రాసు కోఆపరేటివ్ ఆర్కన బ్యాంకువారికి కృతజ్ఞతను డెలవుచు ఈ యపకాళము సుపయోగించిగాని, సదరు ఉద్యమమును చురుకుగ సాగింపవలెనని జిల్లా షెడరేషనులను సెంట్రలు బ్యాంకులను ఈ సభవారు గోరుచున్నారు. అని, టి. శ్రీనివాసరావుగారు, ప్రతిపాదించిరి. ఆర్. ఎస్. నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు తమిళమునను, కె. రాఘవాచారిగారు తెలుగునందును, ప్రతిపాదనను బలపరచుచు మాటలాడిరి. ప్రతిపాదన అంగీకరింపబడెను.

"ప్రార్థన సంఘములు"

ఈ రాష్ట్రీయమున, టోకుగా వస్తువుల కొని విక్రయించు సహకార సంఘము చాల అవసరమని ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచు ట్రిప్లి కె ఆర్కన కోఆపరేటివ్ సొసైటీవారిందు కవసరమగు చర్య దీనుకొనవలసినదని గోరుచున్నారు" అని రా. సా. టి. కె. హనుమంతరావుగారు ప్రతిపాదించిరి. కె. ఎన్. నరసింహారావుగారు ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. ప్రతిపాదన ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను.

సహకారసంఘముల చట్టమును సంస్కరించుట "సహకారసంఘముల కాసనమున కవసరమగు సవరణలను గనుగొని, వానిని ప్రభుత్వమువారియెదుటను కాసనసభ వారియెదుటను పెట్టవలెను" అని అధ్యక్షునిసానుమతియే ప్రతిపాదించగా నంగీకరింపబడెను.

రాష్ట్రీయమహాసభ కేర్పాటులు

"ఇకమీద రాష్ట్రీయసహకార మహాసభను ప్రతివత్సరము జరుపుచుండవలెననియు, రాష్ట్రీయసంఘ కార్యనిర్వాహకవ్యవహార సభకు సాయిసంఘముగనుడి, అందు కవసరమగువలన నన్నిటిని జేయుచుండవలెననియు సవరణ మహాసభ నేర్పరచుటకు అవసరమగు నిబంధనలను రాష్ట్రీయసంఘ కార్యనిర్వాహకవ్యవహార నేర్పరచవలెననియు ఈసభవారు గోరుచున్నారు" అను ప్రతిపాదనగూడ అధ్యక్షునిసానుమతియే ప్రతిపాదించబడి అంగీకరింపబడెను.

బ్యాంకింగు విచారణసంఘము యెదుట సాక్ష్యము

మదరాసు రాష్ట్రీయ బ్యాంకింగు విచారణసంఘమువారి యెదుట—ఎమ్. సి. యు. బి. తరపునను, పి. సి. యు. తరపునను కలపి జాయింటుగా నొసగబడిన సాక్ష్యమును, అంగతి నూరనలను ఈసభవారు నామోదించుచు, సెంట్రలు-రాష్ట్రీయ విచారణసంఘములు వాని నంగీకరించి, వానిపై చర్య దీను కొనునటుల అధికారులను గోరవలసినదని ఈసభవారు సిఫార్సు చేయుచున్నారు" అను తీర్మానమును వి. సి. రంగస్వామిగారు రుపపాదించగా, సి. సుబ్బారావుగారు బలపరచిరి. పిమ్మట సభవారిచే నంగీకరింపబడెను.

సహకార భీమాసంస్థలు

రా. సా. శ్రీనివాస అయ్యంగారు (తంజావూరు) ఈ క్రింది ప్రతిపాదనను గావించిరి. "కోఆపరేటివ్ సొసైటీల కాసనముక్రింద, కోఆపరేటివ్ ఇన్ స్యూరెన్సుసొసైటీలను రిజిస్టరు చేయుట వాంఛనీయమని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి కిఫార్సుచేయుచున్నారు. గూడూరి రామచంద్రారావు, ప్రాఫెసరు ఎస్. కె. యజ్ఞ నారాయణ అయ్యంగారు బలపరచిన పిదప ప్రతిపాదన అంగీకరింపబడెను.

క్రయవిక్రయ సంఘములు

బి. నారాయణరావుగారు రీక్రింది ప్రతిపాదనను గావించిరి. "క్రయవిక్రయముల సంఘముల నేర్పరచుటలో తగినంత యభివృద్ధి గన్వింప నందుట కి సభవారు విచారించుచు, అట్టి సంఘముల యావశ్యకతను సహకారులు గమనింపవలెనని హెచ్చరించుచున్నారు.

(2) గతసమావేశమున గావించబడిన ఈ క్రింది తీర్మానమును ప్రైమరీసొసైటీలు గమనింపవలెనని ఈ సభవారు గోరుచున్నారు. క్రయవిక్రయ వ్యాపారము సంఘముగల ప్రతి ప్రాంతమునందును ప్రైమరీ సొసైటీలు, తమ సభ్యులకు, వ్యవసాయకర్షకులకు ఋణము లొసగవలెననియు, వారు తమ ధాన్యమును సంఘముద్వారాగాని లేక పంచాయితీదారులకు దెలిపి గాని విక్రయింపవలెనని కోరవలెననియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు." ప్రతిపాదన అంగీకరింపబడెను.

సహకారభవనము

ఈ క్రింది ప్రతిపాదన నధ్యక్షునిచే ప్రతిపాదించబడి అంగీకరింపబడెను. మూడవ మదరాసుజిల్లా సహకారమహాసభ వారి తీర్మానము నీ సభవారు నామోదించుచు నగరమున సహకార మందిరము నొక దానిని నిర్మింపవలెనని రాష్ట్రీయసహకారసంఘము వారిని, ఎం. సి. యు. బి. వారిని ఈ సభవారు గోరుచున్నారు.

పిమ్మట అధ్యక్షునకు కృతజ్ఞతాపదనములతో సభ ముగిసెను.

మోహిని తైలము 5 ఈ నూనెగల సీసా 1-3 రూ. 0-12-0. వురుగులు వాడుటకు యోగ్యమైనది అమృతాంజనముదేహి బొంబాయి మదరాసు.

ఆర్షవేద్యగంధమాల, ముక్త్యాల (కృష్ణ)

ఈ దిగువ సభ్యులందు మాత్రమే

ఆంధ్ర పత్రికకు యేజంట్లు తక్షణమే కావలెను

రూ. 200 ధరావత్తు చెల్లించగలిగినట్టియు, మంచి పలుకుబడి, యోగ్యతగలవారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. దరఖాస్తుదారులు యెచ్చట ఏజంట్లుగానుండగోరెదరో అచ్చటనే వారి నివాసముండుట ముఖ్యము. మిగత వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు ఒక అణా స్టాంపుతో వ్రాయవలెను. విల్ల పంపనివారికి బదులు వ్రాయబడదు.

వెదాపురం	చీరాల	చికాకోల్	కడప	రైచూరు
తాడేపల్లిగూడెం	నర్సారావుపేట	విశాఖపట్టణము	కర్నూలు	హిందూపూరు
అనకాపల్లి	నల్లెపల్లె	పల్నాటి	బళ్లారి	తాటిపల్లి
యలవంచిలి	బొబ్బిలి	చిత్తూరు	గుత్తి	నంద్యాల
పార్వతీపురం	తుని	మదనపల్లె	అనంతపురం	మార్కాపురం
బాపట్ల				

మేనేజరు (ఏ): ఆంధ్రపత్రిక, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

ఏషియనుఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

బొంబాయి
1910 సం॥లో స్థాపితము.

ఆంధ్రదేశమున, ప్రతిజిల్లాలోను, పట్టణములోను, సమగ్రముగా ఏజెంట్లు కావలసియున్నారు. పని గ్యారంటీ చేయువారికి మంచి కమీషను లేక జీతము లివ్వబడును—1928-వ సంవత్సరాంతమున పాలసీదారులకు రు. 1000 లకు రు. 36 లు లాభం పంచిపెట్టబడినది.

ఎ. ర. మలకవి వెంటవాకే డ్రయింగు.

మేనేజరు—బ్రాంచి గుంటూరు తేక విజయనగరం.

కార్యమాలయ
పి. వి. కార్
కడప.

మలయచందనము

కార్యమాలయ
కా. నెం. 20
వచ్చును

గనేరియా (నెగ)కు కురారము, 3 పూటలలో గుణము కలుగును

అనేక యోగ్యతాపత్రములు పొందినది. మొదట్టి 2-4-0 దీని కమీషను పంపనలెం కౌన్సు 8-0-0 రెండును ఖర్చులతో 5-12-0

నుభాసారము, నవాయికి రాజౌషధము సీసా 4-0-0

20-1

గంధర్వపార్శ్వనీ, రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

7

స్వాతంత్ర్యయోధుల చిత్రపటములు

(చిత్రకారులు: చావలి నాగేశ్వరరావుగారు)

క్రియ-త పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ, దేశభక్త వెంకటప్పయ్య, సుభాష్చంద్ర బోస్, పట్టాభి శివారామయ్య మొదలగు ముప్రసిద్ధనాయకు లీపటములను సరించి నభినందించియున్నారు.

మహాత్మా గాంధీ, లోకమాన్య తిలక్, లాలా లజపతిరాయి, దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, సర్దారు వల్లభభాయి, మహర్షి సాంబమూర్తి, పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ, సుభాష్చంద్రబోస్, దేశభక్త వెంకటప్పయ్య మున్నగు 25 గురు స్వాతంత్ర్యయోధులపటములు త్రివర్ణములలో బహు రమ్యముగ వివిధసైజులలో చిత్రించబడినవి.

ఖరీదు 0-8-0, 0-6-0, 0-2-0 మాత్రమే.

పురమందిరములు, స్థానికసంస్థలు, జాతీయపాఠశాలలు మొదలైనవాటికి అసలు చిత్రములు (Original Paintings) సరసమైన ధరలకు తయారుచేసి యివ్వబడును.

ఆంధ్రదేశమునం దన్ని చోట్లను మంచి పలుకుబడి, సమర్థత గల యేజంట్లు కావలెను.

వర్తకులకును, మొత్తముగాకను వారికిని మంచి కమీషను ఇవ్వబడును.

వివరములకు:—

THE ANDHRA CHITRASALA,
LAKSHMI BHUVAN,

GUZDER PARK, BOMBAY. 2

గట్టి చాయరంగునూలు

పూర్వమునుండి తయారుచేయబడిన గట్టిచాయ తొగరుమరుచాయ నూలురకమున్న నూతన పలురకముల కలరు నూలున్న, నెం 20 మొదలుకొని నెం 150 బరు నూలువరకు తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు ఆర్డరు వ్రాయించితే ధరలు సరసముగాను గట్టి చాయలుగాను పంపబడును. శాంసెల్ ఆర్డరుకు వ్రాయుడు.

132-2

యల్. కే. పినాక్షి అయ్యర్,

గట్టిచాయనూలు జువ్వలివ్యాపారం, మహల్పేథి, మధుర.

శ్రీ కృష్ణావతారతత్వము

ఇది పురాణరాజము లన్నింటినుండియు మహాభారతవారి పంశములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి యున్న గురుభక్త శైలిని పెంచునూపమున వ్రాయబడును. సంకేయములు తొలంగు నట్లు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. స్తోత్రములతో ముద్రించబడును. 850 పుటలకు దక్కవగానుండ జక్కని లైండుచేయించి 8 నెలల కొకతూరి 1-8-0 లకు చందాదారు లకు పి. పి. గా. బంపబడును. 12-0-0 లు పంపినవారు పోషకులగా బ్రకటింపబడుదురు. 1 నుండి 11 వరకు సంపుటములు సిద్ధముగా నున్నవి.

51

జనమంచి శేషాదికర్మ

ప్రధాన ఆంధ్ర పండితులు,

హైస్కూలు మునిసిపల్, కడప.

“శారదానవలలు”

10 వేలు ఈచిత్రము-కడునవ్వుపుట్టించును

యానల 30 వ తేదీలోగా అణా స్టాంపు పంపువారికి

ఎ. సాంబమూర్తి, చికాకోల్, గంజాంజిల్లా

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

25 గురుభక్త (పోస్టుఖర్చులపై తేల్చకను) గురుభక్తము, కిరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యకాశ, కీమాత్రలు వివ్యామృతము, అజీర్ణము, అరుచి, ఆత్మరీతి, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిర్లు, సర్వాంగమాయందు బలహీనులు, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, క్రేర్లు, అన్నులు మొదలగునవియుండు గలిగిడి వోష్టులకు పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు తెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనోష్టులను వెంటనే మాన్యును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఓషధ మగుటచేతన పరమహంసక్రియా యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

(98)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా

సంతానం పుట్టుకుండా 106-1

‘కాంట్రా నెప్టన్’

ఒక్కటే సులభమైన సురక్షితోపాయం

16 మోతాదులట్యాబులు 1-12-0

ట్యాబులకు ఇతర పయములకు:—

డి. రామచంద్రరావు, 158, బ్రాడ్వే, మదరాసు పోస్ట్ ఏజంటు

ది ఫోషల్ హెజీన్ సిండికేట్

ఇతర కమిష్నులు ఆంధ్ర, ద్రావిడులవద్ద కూడ దొరుకును